

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı
19 Aralık 2020 Cumartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve 43 Milletvekilinin; Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3261)

ADALET KOMİSYONU

1'inci Toplantı

18 Aralık 2020 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 12.01'de açılarak iki oturum yaptı.

İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve 43 Milletvekilinin; Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3261) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından toplantıya saat 17.38'de son verildi.

19 Aralık 2020 Cumartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.01

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantımızı açıyorum.*

Hepiniz hoş geldiniz değerli Komisyon üyelerimiz, Değerli Bakan Yardımcılarımız, yürütmenin değerli temsilcileri, kıymetli katılımcılar.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

*1.- İstanbul Milletvekili Abdullah Güler ve 43 Milletvekilinin; Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi (2/3261)***

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İstanbul Milletvekili Sayın Abdullah Güler ve arkadaşlarının vermiş olduğu, Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

13'üncü maddede kalmıştık.

Şimdi 13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 5253 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “tarafından” ibaresinden sonra gelmek üzere “kamu görevlilerine” ibaresi, fıkraya birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle, fıkraya aşağıdaki cümleler ve maddeye üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu denetimlerin, yapılacak risk değerlendirmelerine göre üç yılı geçmeyecek şekilde her yıl yapılması esastır.”

“İçişleri Bakanlığı mülkiye müfettişleri ve dernekler denetçileri hariç, denetimlerde görevlendirilecek kamu görevlilerine verilecek ücretin tutarı İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır. Bu denetimlerde görevlendirileceklerle ilişkin esas ve usuller yönetmelikte düzenlenir.”

“Denetim ile görevlendirilenler, kamu kurum ve kuruluşlarından, bankalar dahil gerçek ve tüzel kişilerden denetim görevi kapsamına giren hususla sınırlı olarak ilgili bilgi ve belgeyi isteme yetkisine sahiptir. Talepte bulunulanlar özel kanunlarda yazılı hükümleri ileri sürerek bilgi ve belge vermekten kaçınamazlar.

Özel kanunlarındaki düzenlemeler saklı kalmak üzere, İçişleri Bakanlığınca veya mülki idare amirliğince talep edilmesi halinde, demekler ile derneklere ait her türlü tesis, müessese ve ortaklığı bulunan kuruluşlar, görev alanları ile sınırlı olmak üzere ilgili bakanlık ve kuruluşlar tarafından denetlenir.

(*) Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

(**) (2/3261) esas numaralı Kanun Teklifi 18/12/2020 tarihli Toplantı Tutanağı'na eklidir.

Denetim sırasında, uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren durumlarda İçişleri Bakanlığı, valilikler ve kaymakamlıklar tarafından bilirkişi görevlendirilebilir. Bilirkişinin görevlendirilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir. Bilirkişiye verilecek ücretin tutarı İçişleri Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığınca birlikte tespit olunur ve bu ücret İçişleri Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, söz talepleri var.

Sayın Alpay Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kısaca kanunun 19’uncu maddesine baktığımız zaman, teklifin 13’üncü maddesindeki değişikliklerle bir “kamu görevlileri” kavramı getiriyor denetlemenin içine. Bu kamu görevlilerinin kim olduğu, nereden görevlendirilecekleri, geçici görevlendirilip görevlendirilmeyecekleri belli değil. Yani bunlar muhakkik olacakları için, bir nevi teftiş konumunda olacakları için bize göre burada “kamu görevlileri” gibi kavramı geniş tutmak doğru değil. Bu nedenle, özellikle bu “kamu görevlileri” cümlesinin ya da kelimesinin çıkması gerekiyor maddeden.

Bunun yanında denetleme yapacaklara yine ücret öngörülmüş. Zaten kamu görevlileri veya bu işe görevli olan muhakkikler denetleme yapacaksa bunlara ekstra bir ücret ödenmesinin de gereği ve anlamı olmadığını düşünüyoruz.

Denetçiler her yerden bilgi ve belge isteyebilecek, evet, belki olabilir ama bu bilgi ve belgelerin gizli olduğu, sır saklama hükmü kapsamına girdiği de mutlaka madde metnine eklenmesi gerekiyor.

“Bilirkişi atanarak denetleme yapılabilecek.” deniyor teklifte. Bu bilirkişilerin de elde edecekleri bilgilerin gizli tutulması şart, bunun maddeye girmesi lazım. Bilirkişilere ödenecek ücretin de nasıl yapılacağının belirlenmesi şart, burada madde metninde birçok eksiklik ve müphemlik var, bunların tamamlanması lazım.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle sabah saatlerinde Gaziantep’te bir hastanede maalesef kaza meydana gelmiş ve sanırım, 8’e yakın vatandaşımız hayatını kaybetmiş. Öncelikle ölenlere Allah’tan rahmet, ailelerine de başsağlığı diliyorum. Elim bir kaza, maalesef, bu şekilde sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Başkan, şimdi, tabii, bu kanun düzenlemesine baktığımız zaman aslında çok gerekli olan hususlar olmakla beraber, çok masum bir yasama teklifi olmakla beraber birçok kısıtlamayı beraberinde getirdiğini düşünüyoruz, önceki maddelerde de bunları dile getirdik. Bu 13’üncü maddeye kadar yaptırımlar, bildirme yükümlülükleri, yasaklar, yetmiyor görevden almalar ve çeşitli cezalar... Cezalar arasında da çok ciddi bir şekilde uçurum var yani bir ölçülülük yok.

Bunun yanında bir de üstüne üstlük, anayasal koruma altında olan derneklere bağlı olan tesis, müessese ve ortaklığı bulunan kuruluşlar “görev alanlarıyla sınırlı” deniliyor ancak denetlenme yetkisinin verilmesi, bence bu, biraz daha bu amacı aşan bir husus çünkü önceki maddelerde her türlü yaptırım var. Siz gereklerinin yerine getirilmesi için derneğe, derneğin yönetimine ve benzeri kuruluşlara birtakım zorunluluklar getiriyorsunuz fakat bunun yanı sıra, aynı zamanda bir de bilirkişi mahiyetinde ve bilirkişilerle birlikte de mevcut olan müessese ve tesislerde de bir arama veya gerektiği zaman da el koyma ve benzeri işlemler tesis ediyorsunuz. Aynı zamanda bu bir idari işlem fakat bu

idari işlem bir mahkemenin verebileceği karar statüsünde olan bir idari işlem. Dolayısıyla, biz bu kadar geniş bir yetkinin yani bir sulh ceza hâkimliği değil, en azından derneklerin gerçek anlamda bütün işlemlerinin bağlı bulunduğu veya görev yetkisinde olan bir asliye hukuk mahkemesi kanalıyla böyle bir işleme müracaat edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Öte taraftan, şimdi, Anayasa koruması altında olan bu kurumların, özellikle örgütlenme hakkını düzenleyen Anayasa'daki bu mevcut olan ilkelere aykırılık teşkil edebileceğini düşündüğümüz bu maddenin, en azından daha kurumsal daha tarafsız ve aynı zamanda da adalet duygusunu da zedelemeyecek tarzda bir denetimle bunun bir şekilde güçlendirilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu nedenle bunun da Anayasa'ya aykırı olabileceğini düşünerek kanun teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Koç.

Sayın Süleyman Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dernek denetimlerine ilişkin 19'uncu madde, değişiklikle, mevcut durumda İçişleri Bakanı veya mülki idare amirinin talimatıyla yaptırılan denetimlerin, yine bu talimatla ve açıkça, kamu görevlileri eliyle üç yılı geçmeyecek şekilde düzenli olarak her yıl yapılacağı hüküm altına alınıyor. Mevcut kanunda denetimler için bir periyot öngörülüyordu, yeni düzenleme her yıl denetim esasını getiriyor. Kanunda yer alan denetimlerde kolluk kuvveti bulunmayacağı, ilgili derneğe en az yirmi dört saat önce haber verileceği, denetimin mesai saatleri içinde yapılacağı kuralı korunuyor. Bakın, olumlu bir madde, ilk defa bir şey bulduk yani kolluk kuvvetleriyle denetimin yapılmayacağına ilişkin cımbızla bir... Özgürlükçü bir nokta, bunu unutmuşlar zannedersen Sayın Başkanım yani bunu da kaldırmak lazım.

Bakınız arkadaşlar, bu maddeyle Anayasa'nın 13, Anayasa'nın 123, Anayasa'nın 33'üncü maddeleri ihlal ediliyor. Nasıl ihlal ediliyor? Denetim yetkisiyle sınırlı olduğu belirtilmekle birlikte, hangi bilgi ve belgelerin kimler tarafından istenebileceği, ne süreyle ne şekilde işleneceği, imha edilip edilmeyeceği gibi kişisel verilerin korunması hakkını ihlal niteliğindeki bu alanlarda bir keyflik olabilir; bu keyfliği idarenin eline bırakmak, yargıyı kenarda bırakmak ilerde bu kalem başkalarının eline geçtiği zaman başka başka keyfiliklere neden olabilir.

Düzenli tutulan defterler ve bunların denetimi de ciddi yükümlülükleri olan derneklerin bu şekilde geniş yetkilerle denetimi açıkça, örgütlenme özgürlüğü açısından, hakkın özüne dokunmak anlamına geliyor. Burada teklifin 13'üncü maddesi, 5253 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde yaptığı değişiklikle, "Gerekli görülen hâllerde, derneklerin tüzüklerinde gösterilen amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterip göstermediklerinin, defterlerini ve kayıtlarını mevzuata uygun olarak tutup tutmadıklarının İçişleri Bakanı veya mülki idare amiri tarafından denetlenebileceği hükmüne, bu denetlemenin kamu görevlilerine yaptırılacağı ve söz konusu denetimlerin yapılacak risk değerlendirmelerine göre üç yılı geçmeyecek şekilde her yıl yapılmasının esas olduğu" ekleniyor. Yürürlükteki mevzuatta denetimlerin gerekli görülen hâllerde yapılacağına ilişkin ibare korunurken, periyodik denetim getirileceği kuralının eklenmesi burada bir çelişkiyi ortaya koyuyor. Ayrıca muhalif nitelikte görülen derneklerin kanuni bir gereklilik olarak periyodik şekilde, tüzüklerinde gösterilen amaçlar doğrultusunda faaliyet gösterip göstermedikleri hususunda denetlenmeleri idari yönden tacizlere yol açabileceği konusunda kuşku ortaya koyuyor, bir de dernek özgürlüğünün yapılabilirliğini de güçleştirebilir diye düşünüyorum.

Terörizmin finansmanının engellenmesi açısından derneklerin defterlerini ve kayıtlarını mevzuata uygun olarak tutup tutmadıklarının periyodik olarak incelenmesinin önem arz ettiği ve önleyici bir etki

sağlayacağı varsayılsa dahi her hâlükârda düzenlemenin periyodik incelemenin yalnız rutin defter ve kayıt tutulmasına inhisar edileceği şeklinde kaleme alınması daha uygun olurdu gibi geliyor.

Bir de teklif metnine göre denetleme İçişleri Bakanı veya mülki idare amiri tarafından kamu görevlisine yaptırılabilir, bu denetimlerde görevlendirilebileceklerle ilişkin esas ve usuller yönetmelik tarafından düzenlenecek diye açıklanıyor. “Kamu görevlisi” tabiri biraz önce arkadaşların da söylediği gibi çok geniş bir tabir yani burada bir temel hak konusu olan dernekleri kimlerin denetleyeceği konusunda belirlilik açıklanmıyor. Anayasa’nın 123’üncü maddesinin ilk fıkrasına göre “İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.” Anayasa’nın 33’üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre dernek kurma hürriyeti ancak kanunla sınırlanabilir. Dernek özgürlüğünün demokratik toplumlardaki önemi dikkate alındığında kanunilik ilkesi, derneklerin ciddi müeyyide riski altında tabi olacakları denetimlerin hangi kamu görevlisi kadroları tarafından yapılacağının kanun düzeyinde belirlenmesini ve bu konunun keyfiliğe bırakılmamasını gerektiriyor. Düzenleme, biraz önce dediğim gibi, Anayasa’nın 123, 33 ve dolayısıyla 13’üncü maddesi bağlamında kanunilik ilkesinin gereklerini karşılamayan bir düzenleme. Bu düzenlemenin yasalaşması dernekleri özel hukuk tüzel kişiliğinden uzaklaştırarak kamu yönetiminin bir yan kuruluşu hatta her türlü idari hiyerarşi içinde bir birim hâline getirme riskini yaratıyor ve bu düzenlemeyle birlikte artık derneklerin özgür, örgütlenme özgürlüğünü ortaya koyan bir yapıdan çıkıp İçişleri Bakanlığına bağlı bir resmî daire hâline geleceği kaygısını taşıyoruz.

Burada şu nokta da var: Denetleme yapanlar her türlü bilgi ve belge isteyebilir, özel kanunda yazılı hükümler ileri sürülerek belgeleri vermekten kaçınılamaz. O zaman bu özel kanunlar ne işe yarıyor arkadaşlar? Özel kanunları attınız bir kenara. Siz Avukatlık Kanunu’nu, Bankacılık Kanunu’nu atın bir kenara, temel kanun olmadığı hâlde, torba kanun içerisinde -terörizmin finansmanını engellenmesine ilişkin kanunun içine- beş altı maddeyle dernekler özgürlüğünü de örgütlenme özgürlüğünü de ortadan kaldırıcı maddeleri koyun. Torbayla özel kanunları bir kenara atın, bu özel kanunların hepsini de yani kullanılamaz hâle getirin. O nedenle bu madde, Anayasa’nın 20’nci maddesi, özel hayatın gizliliği, dernek kurma hürriyeti hükümlerine açıkça aykırı.

Bir de bu banka dökümleri var. Bunlar zaten imzalı, kaşeli bir şekilde bankadan alınır ve denetim sırasında müfettişe sunulur. Bu durumda müfettişler yani bir yazı aracılığıyla yetkilisi olmadığı bir banka hesabının bilgi ve belgelerini elde edebilir duruma gelecek yani bankadaki bilgi ve belgeleri müfettişler anında elde edecek. Yani ne diyelim, nereden tutacağız, nereden bakacağız?

Başka neler var? Başka tutulacak bir yanı yok yani ama biraz önce dediğim gibi bu özel kanunları tamamen etkisiz hâle getiren hükümlerle dolu bir yasa teklifi bu.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güler...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Herkese hayırlı sabahlar diliyorum.

Tabii, bu kanunu düzenlememizdeki temel kıstas, getirilme sebebi yine FATF’ın ülkelere, soruşturma süresince belirli bir kâr amacı gütmeyen kuruluşların idaresi ve yönetimi hakkındaki bilgilere, mali reforma dayalı idari yönetimlere tam erişimin elde edilebilmesini sağlamalıdır ve risk bazlı olarak gerekli tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığını, etkin denetim ve izlemeyi teşvik etmek üzere de gerekli adımları atmalıdır şeklinde bir tavsiye kararı var. Türkiye genelinde yaklaşık 122 bin civarında derneğimiz var. Bu derneklerin bu manada daire başkanlığımız nezdinde, il müdürlükleri

tarafından şu andaki kadro yapısına göre yapabilmesi, en azından şu anda, mümkün görünmüyor. Bu manada risk bazlı olarak gerekli olan takip ve denetimleri yapabilmesi için diğer kamu görevlileri yani diğer devlet memurlarımız olan, bu kimi bölgede Maliye Bakanlığı uzmanlarıdır, kimi bölgede Ticaret Bakanlığı uzmanlarıdır, memurlarıdır, kimi bölgede bu manada yine teftiş, denetime yakın olan devlet memurlarının, kamu görevlilerinin gerekli kursu ve eğitimi –zaten yönetmelik çıkacak bu konuda- verilmesi kaydıyla, sadece görev alanıyla sınırlı olmak üzere derneklerimizi çok daha etkin bir şekilde mali ve idari yönden denetlemeyi düşünüyoruz.

Bu konularda -bu kamu görevlilerinin sınırı zaten belli- bir idari yaptırım ve cezai müeyyide yine il dernekler müdürlüğündeki görevliler tarafından yapılacaktır. Sadece buradaki temel kamu görevlilerindeki görev tahdidi sınırlandırması oradaki görev alanıyla ilgili denetim görevidir. Cezai müeyyide, yaptırımlar, idari para cezasının kesilmesiyle ilgili hususların tamamı yine il dernekler müdürlüğümüz tarafından yapılacaktır. Bana göre bu manada FATF'ın beklediği nitelikli ciddi bir denetim ve yaptırım noktasını karşılayan bir maddedir.

Arz ediyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

13'üncü madde üzerinde 2 tane önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas numaralı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

Züleyha Gülüm

Batman

Ağrı

İstanbul

Gerekçe:

Bu düzenleme, özellikle hak ihlali alanında çalışan STK bakımından riskli bir düzenleme olup çalışma alanı olarak çok sınırlayıcı olabilecektir. Maddeyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kararlarının uygulanmasına yönelik usul ve esasların düzenlenmesi hedeflenmektedir. Ancak teklif, metninin geneli dolayısıyla, madde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kararlarının uygulanması amacına ve demokratik gerekçelere uygun değildir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde geçen “Kamu görevlileri” ibarelerinin teklif metninden çıkartılmasını ve teklifin sonuna gelmek üzere “Tüm bilgiler gizli tutulur” cümlesinin eklenmesini ve arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

İstanbul

İstanbul

Gerekçe:

Denetleme yapacak memurların uygunluğunun dikkatlice seçilmesi ve elde edilen bilgilerin gizli kalması gerekliliği amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 14- 5253 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin başlığı “Yurt dışı yardımlar” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurt dışına yapılacak yardımlar ise, yardım yapılmadan önce demekler tarafından mülki idare amirliğine bildirilir. Bildirimin şekli ve içeriği ile yurt dışına yapılacak yardımlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte düzenlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talepleri var.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Komisyon, değerli üyeler; öncelikle iyi çalışmalar diliyorum.

Dün, tabii ki bütçe görüşmeleri nedeniyle katılamadık, toplantının başını izleyemedim ama kanun teklifini detaylı bir şekilde okudum dün gece ve sadece bize yansısı kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanına ilişkin önlemler. İçeriğine baktığımız zaman ise yine geniş kapsamlı bir düzenleme içeriyor ve birçok madde de açıkçası, özellikle 2018 sonrası süreçte çok tartışma konusu olan, İçişleri Komisyonunun gündemine gelen, geri çekilen, tekrar geri gelen derneklerle ilgili, sivil toplum örgütleriyle ilgili düzenlemeler var ve terörün finansmanı ile ilgili. İşte, bu kaynakların belirlenmesi, bizim de tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmeler bağlamında da gerekli düzenlemelerin yapılması noktasında bir düzenleme içeriyor ama tabii, bu sürecin iyi değerlendirilip kapsamlı bir hazırlanma aşaması gerekiyor, önemli ve hassas bir konu. Mülkiyet haklarıyla ilgili önemli düzenlemeler var baktığımız zaman. Bir nevi, açıkçası, İçişleri Bakanlığının kapsamına giren ve gördüğüm kadarıyla da burada tali komisyon olarak İçişleri Komisyonu belirlenmiş ama yasal bazı önlemler ve cezai hükümler gerektirdiği için Adalet Komisyonunun gündemine gelmiş yasa. Burada İçişleri Komisyonunun da ve bu yasanın ilgili taraflarının da gerekli katkılarının yansısı gerekiyor bu yasal düzenlemeye, burada büyük bir eksiklik görüldü. Bütçe görüşmeleri devam ederken bırakın yasanın kamuoyuyla detaylı tartışılmasını, Parlamentomuz içerisinde dahi bu alanda çalışan uzmanın, ilgili komisyonun ya da milletvekillerinin dahi bilgisi olmadan, ülkemiz açısından ve Parlatmentonun en asli işlevi olan bütçe görüşmelerinin son gününde Komisyonun gündemine gelmesi çok büyük bir eksiklik. Belki daha detaylı ve kapsamlı bir çalışma süreci öngörölmeliydi.

Şahsen ben Avrupa Birliği alanında çalışıyorum ve birçok konuda da Avrupa Birliğiyle ilgili çalışmalarda Komisyonlara katkı sunmaya çalışıyorum. Mesela, Dışişleri Komisyonunun da sürece katılması belki gerekebilirdi burada çünkü Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyiyle ilgili düzenlemelere uyumlaştırmayı içeriyor. Bu süreci işletemedik ve gerçekten dün gece ve bugüne yansıyan, belki yasaklamaların olduğu bir dönemde burada, Mecliste sessiz bir ortamda yasa görüşölüyor ama gerçekten önemli etkileri olacak bir yasa; öncelikle bu eksikliği dile getirmek istiyorum.

Yasanın içeriğine baktığımız zaman ise değerli milletvekilleri, değerli teklif sahipleri; gerçekten, burada, İçişleri Bakanına ve İçişleri idari yapısına muazzam bir yetki var ve Bakanın tek başına dahi yetkili olduğu, karar verdiği, süreci başlatabildiği, cezai hükümlülük verebildiği, görevden alabildiği bir süreç var derneklerle ilgili özellikle, sivil toplum kuruluşlarıyla ilgili. Bunun iyi değerlendirilmesi gerekiyor çünkü bizim taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalarda önümüze çıkabilecek maddeler var burada. Ben Avrupa Birliğiyle ilgili kısma bakacağım çünkü Avrupa Birliği bize Mali Eylem Görev Gücüyle ilgili bazı uyarılarda bulunmuş, ben onları dile getireceğim.

Temel hak ve özgürlükler noktasında ciddi kaygıların olduğu ve bunun da zaten Hükûmet tarafından da kabul edilip bir reform sürecinin başlatıldığını da hepimiz biliyoruz. Özellikle toplanma, gösteri yürüyüşü, ifade özgürlükleri, paylaşımlarımız, söylemlerimiz, dile getirdiğimiz fikirler gerek Meclis içinde gerek toplumun dile getirdiği fikirler ya da yaşanan süreçlere hepimiz şahidiz, ki Adalet Komisyonu üyeleri bunun en önemli şahitleri. O nedenle burada bu noktalarda bir reform süreci başlattık biz ve en önemli reform sürecinin temelinde adalet sistemimizin reformu var; bunun temelinde de ifade özgürlükleri, temel hak ve özgürlükler, mülkiyet hakları var. Bence burada o reform sürecini başlatmışken burada biz yine belli kararları İçişleri Bakanına ya da mülki idare amirinin iznine vermek bizim karşımıza yine sorun olarak çıkabilir.

Avrupa Birliği 2020 Raporu, bu anlamda çok önemli bir kaynak bizim için. Yapacağımız düzenlemelerde neleri öncelemeliyiz? Burada karar birimleri çok önemli yani süreci başlatacak olan adil yargılama. Teröre iltisak edenler ya da teröre kaynaklık eden o transferleri yapanlar için bizim ceza hükümlerimizde zaten bir cezası var bunun. Masumiyet karinesi ve yargı süreci, adil yargılama ve sonuçlanması, gerekli cezai yaptırımların yapılması... Bu yasanın arka planında dernekler...

Gerçekten, bu dönem Bakan Yardımcımız Sayın Ersoy'la da çok karşı karşıya geldik komisyonlarda. En son İçişlerinden alınıp Plan ve Bütçede bir torba yasayla derneklerle ilgili, o verilerle ilgili düzenlemeleri, ki Kişisel Verilerin Korunması Kanunu var, buna rağmen biz bu düzenlemeyi yaptık ve rapor da bizi "Siz Kişisel Verileri Koruma Kanunu'nu Avrupa Birliği uyum mevzuatı olarak çıkardınız ama siz yaptığınız bütün yasal düzenlemelerde Kişisel Verileri Koruma Kanunu'na aykırı düzenlemeler yapıyorsunuz." diye uyardı. Ki yaptık Dernekler Kanunu'nda ve karşımıza çıktı.

Şimdi, burada da aynı şekilde ama burada daha ciddi, mülkiyet hakkı ve hani, burada, İçişleri Bakanının, sanki, bize, Meclise göndermiş olduğu bir yetki talebi gibi geldi bana, ben okuduğum zaman özetinde. Yani bu, İçişleri Bakanı, derneklerle ilgili sıkıntıları var, terör, uyuşturucu, transferler, bunlar zaten cezai hüküm gerektiriyor ama burada, satır arasında bir mesaj veriyor olarak ben algıladım bütününü okuduğum zaman en baş cümlesinden en son cümlesine kadar. Avrupa Birliği, uyum raporlarında bizi uyarıyor, diyor ki: "Zaten, temel hak ve özgürlükler ve adalet sisteminde gerilemeye gidiyorsunuz ve yaptığınız çalışmalar da uyum göstermiyor. Bu noktalarda politika oluşturmalsınız, önemli istatistikler toplamalsınız." Yani buna bir ihtiyaç var mı? Neden birden bu yasa hızlıca Meclis gündemine geldi? Çünkü Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi... Biz zaten Birleşmiş Milletlerin üyesiyiz. Neden bu kadar yıl sonra bu yasa gündeme geldi, bunu tartışmalıyız. Yani böyle bir ihtiyaç mı var, bir veri mi var elimizde bu derneklerle ilgili yani transferler mi var?

Suç şebekelerinin çökertilmesi, suçtan kaynaklı mali varlıklara el konulmasına ilişkin bir düzenleme, evet, iyileştirme gerekiyor ama nasıl bir iyileştirme? Bağımsız, adil yargılama süreci ve suçun tespiti, ispatı ve sürecin adil şekilde başlatılması mı? Buna dikkat etmemizi istiyor.

Mali Eylem Görev Gücü "FATF" dediğimiz ortak değerlendirme raporuna ilaveten "Kara paranın aklanması, terörizmin finansmanının yasal çerçeveye iyileştirme." Evet, burada da bir düzenleme gerekiyor ama dediğim gibi, nasıl bir düzenleme? Bunu da Komisyonun bilgisine sunuyorum, Komisyon

üyelerinin, teklif sahiplerinin bunun değerlendirmesi noktasında. “Siber suçlar, mali varlıklara el koyma, tanık korumaya ilişkin mevzuat” evet, burada bir iyileştirme ama yine aynı noktaya geliyoruz. Burada tamamen, topyekûn mülki idare amirinin ya da İçişleri Bakanının yetkisinde değil, onun adil yargılanma sürecinin başlatılması ve adil yargılama süreci sonrasında da derneğin faaliyetleriyle ilgili, Ceza Kanunu’nuzun gerektirdiği düzenlemelere yönelik suçun ispatı, ceza hükmü sonucunda da zaten yapılması gereken aşamalar belli. Zaten, derneklerin kuruluş aşamasında ve üyeleri noktasında da bu çalışmayı yapıyoruz biz, yapılması gerekiyor zaten.

EUROPOL’le ilgili: Sayın Bakan, biliyorsunuz, vize muafiyeti uyumlaştırması noktasında bizim en kritik noktamız EUROPOL yani Türkiye ve Avrupa Polis Teşkilatındaki uyumlaştırma. Burası bizim en sıkıntılı alanımız. Diğer sıkıntılı alanımız da terörün tanımı. Bu noktalarda ciddi eksiklikler var ve biz bunu uyumlaştırma sürecindeyiz şu an, Avrupa Birliğiyle bir müzakere sürecindeyiz. Burada da ciddi sorunlar yaratabilir bu. Bu tür bir faaliyetin içinde olması ve terör tanımı çünkü çok geniş –işaretledim ben burada- diyor ki: “Böyle bir faaliyette bulunması.” gibi. Nasıl bir faaliyet? Zaten, bu sıkıntılı bir süreç yani biz bunu tanımlayamadık henüz hâlâ. Her türlü faaliyeti o terör tanımı içine koyabiliriz, her türlü dernekler ve derneklerin, bildiğiniz üzere, sivil toplum kuruluşlarının uluslararası kurumlardan aldıkları fon ve bağışlar çok ciddi, bunlar çok önemli kaynaklar bizim için, resmî bunlar, devletlerin anlaşmalarıyla elde edilen fonlar. Bunun kapsamını genişletip faaliyeti bu alanın içine katmak gibi ucu açık ifadeler var yasa teklifinde. Bunların belirlenmesi gerekiyor. Belki, terörle iltisakı ispatlanmış dernekler için bunlar yapılabilir ama burada çok ucu açık, “herhangi bir faaliyetin herhangi bir mülki idare amirinin.” Yani, biraz, objektif kriterlerden çok subjektif değerlendirmelerin de içine girebileceği düzenlemeler var burada. Bu tür riskler yaratabilir bu ve bizim başlatacağımızı söylediğimiz reform sürecinde de bize ciddi ve raporlara da yansıyan geri gidişler olarak dönebilir diye ben uyararak istiyorum. Subjektif nitelemeleri burada kaldırmamız gerekiyor, ucu açık, belirlenmeyen nitelemeleri kaldırmamız gerekiyor çünkü uluslararası fonlar, katkılar, Avrupa Birliği, dünyanın birçok kurumunda bu tür ilişkiler var ama bunların takibi, tespiti zaten devletlerarası ilişkilerle belirlenmiş fonlarda ya da resmî kanallar aracılığıyla başvuru yapılan; kendi tarafından gidip bir fon alma gibi bir durum yok. Buna da dikkat etmek gerekiyor. Ölçülebilir, orantılılık ilkeleri... “Her türlü belgeyi isteyebilir.” diyor mesela. Gelip her türlü belgeyi isteyebilir. Kayyum atanabiliyor. Bunların dikkatle değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Terörün tanımı gibi çok önemli, ciddi bir sorun hâlâ... Ki bu bizim taahhüdümüz, biz devlet olarak taahhütte bulunduk, biz bunda bir düzenlemeye gideceğiz ama bu bir kısır döngüye döndü ve bunu tamamen belirleyemedik ve şu an zaten ülkemizde terörle iltisakı, terörün tanımı kapsamının içine girip bize gerçekten, uluslararası anlamda itibar kaybettiren ve maalesef, ulusal düzeyde de hak gaspları olan durumlarla karşı karşıyayken, yani bu temel yapısal sorunu biz adalet sistemimizde çözmeden bu tür bir yasayı onaylamamız daha da ciddi sorunlar yaratabilir ve daha büyük kaygılar yaratabilir diye iletmek istedim. Dediğim gibi, orantılılık ilkesini ve belirginlikleri dikkate almanızı sunuyorum.

Yine, Avrupa Birliği müktebatıyla uyumlu bir mal varlığı geri alım birimi kurulması gerekiyor. Yani bizim bu tür, uluslararası anlamda ciddi düzenlemeler gerektiren alanlar, iyileştirme gerektiren alanlar varken bu yasanın gündeme gelmesi ve sanki tamamen İçişleri Bakanlığının bir talebiymiş gibi, bize, Meclise sunmuş olduğu bir talepmiş gibi bunu değerlendirmenin ve böyle bir yasayı detaylı düşünmeden geçirmenin ciddi kaygı yaratacağını düşünüyorum.

Söz verdiğiniz için ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Özdemir.

Sayın Rafet Zeybek, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’deki sivil toplum kuruluşlarının çoğunluğu uluslararası fonlarla faaliyet gösterebiliyor, yani o noktada. Şimdi, bu madde yani 14’üncü madde bu tür uygulamalara... Evet, teröre destek amaçlı yapılanlar tabii ki engellensin, engellenmelidir ama öyle anlaşılıyor ki uygulamada, muhalif olan bütün dernekler susturulacak, daha doğrusu yardımları kesilecek, ondan sonra ne olacak? Zaten zor bela geçiniyor, faaliyet gösterebiliyorlar. Şimdi, bu nedenle, bu tür uygulamaların tamamen kişilerin inisiyatifine bırakılması hakikaten toplumda çok ciddi sıkıntılara yol açıyor. Yani inanın, yürürlüğe girerse görülecektir bakın, istenmeyen her derneğin yardım alma şeyi engellenecektir, yani bu da şu: Eğer uluslararası yardım alamıyorsa bir dernek ya da sivil toplum kuruluşu, hakikaten Türkiye’de faaliyet göstermesi çok zor. Bunları artık bir kapatma aracı olarak kullanılacaktır. Bu tehlikeyi bilgilerinize sunmak istiyorum

Teşekkür ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, bir hatırlatma yapayım: Bu düzenleme yurt dışı yardım almayla ilgili değil, derneklerin yurt dışı yardımlarını düzenliyor, onu hatırlatmak isterim

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Onu biliyorum Başkanım da, ama öyle..

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Almayla ilgili hiçbir düzenlememiz yok, yani onu ifade etmek isterim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, almayla ilgili düzenleme mevcut düzenlemede var zaten.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Var. Hayır, yani bizim şu anda teklifimiz tamamen derneklerin yurt dışına yardımlarını betimleyen, düzenleyen bir teklifimiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın vekillerime ek olarak şunu söylemek istiyorum, Abdullah Bey de söyledi: Buradaki hüküm yurt dışına yapılacak yardımları düzenlemek istiyor. Daha önce görüştüğümüz maddede de belirttim, Türkiye’nin kıt kaynaklarını toplayıp yurt dışına yardım yapmamamız gerekiyor. Zaten Kızılayımız var, gerekli yardımlar Kızılaya yapılıyor ve Kızılay, gerekiyorsa devlet kontrolünde yurt dışına yardım yapar. Bu nedenle bu maddenin teklif metninden çıkarılması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Ayhan Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Başkanım.

Herkes iyi günler diliyor, saygılar sunuyorum.

Kanun metnine baktığımızda “dernekler tarafından mülki idare amirine bildirilir” diyor. Bu yükümlülük sadece bildirmekle sınırlı mı yoksa mülki idare amirinin her hangi bir tasarrufu var mı? Ben bildirdim “Hayır kardeşim, sen yardım yapamazsın.” derse, burada bir açıklık söz konusu, yani yükümlülük sadece bildirmekle mi sınırlı ve mülki idare amirinin bu konuda bir tasarrufu var mı? Bildirdikten sonra “Hayır kardeşim, sen yardım yapamazsın.” derse, bunun ucu açıksa, bu sorunu nasıl çözmeyi düşünüyorsunuz, onu merak ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Erel.

Sayın Güler, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tamamen öyle, yani derneklerimizin bu mahiyette yurt dışına yapacağı bir yardım söz konusuysa bunu ilgili mülki idare amirine bildiriyor. Tabii, sistem açısından o bildirdiği yerle ilgili bir sorun varsa yani terörün finansmanına veya bu mahiyette oluşabilecek bir durum varsa valilik...

AYHAN EREL (Aksaray) – O zaman oraya bir açıklık getirmek lazım yani “yardımın yapılıp yapılmayacağı mülki idare amirinin tasarrufundadır veya yetkisindedir” gibi.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama bakın, Ayhan abi, bizim bildirilen bir hususu onaylayalım, denetleyelim, kontrol edelim gibi bir amacımız yok. Onu çok net olarak söyleyelim. Zaten FATF’ın bu mahiyetteki beklentisi de bu: “Siz orantılı, caydırıcı ve ciddi bir kontrol ve denetim yapmıyorsunuz.” Biz önce bildirim hanesini alacağız. Eğer ileride MASAK aracılığıyla veya istihbarat örgütlerinin, o denetleme komisyonuna gelecek ihbar aracılığıyla o derneklerin o mahiyette bir transferi, yurt dışı yardımı söz konusu değil, o bir yargılama konusu olacaktır. Varsa bu mahiyette derneğin diğer idari manada ve mali yönden bir istismarı söz konusuysa o kendi Türk Ceza Kanunu kapsamı içerisindeki bir soruşturma veya kovuşturmayla konu olacaktır. Ama derneklere bu bildirimle beraber idari manada hem de mali yönden daha ciddi, yani yarın... Ben birçok dernek davasına giriyorum, bunların birçoğunun da yargılama içeriği istismar, zimmet ve dolandırıcılık gibi oluyor. Yani, yurt dışına birçok yardım yaptığını yönetim kurulu karar defterine yazmış, bu kadar. Ne kadar yaptı, kime yaptı, ne yaptığına dair bilgi yok. Dolayısıyla bu derneklerin ciddi bir denetim imkânını ortadan kaldırıyor. Bu beyanla beraber, dernekler daha doğru, daha yerine ulaşabilecek, daha ciddi faaliyet alanına, amacına, dernek tüzüğüne uygun bir yardımı da yapmaya en azından zorlanmış olacaklar. Herhangi bir onay mercisi, denetim mercisi söz konusu değildir, onu ifade etmek isterim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz. Yani, fıkra çıkarıldığında yurt dışına yapılacak yardımlar denetimsiz kalır, bir boşluk olur. Dolayısıyla, yurt dışına yapılacak yardımların denetim altına alınmasını amaçlayan bir madde.

İki adet önerge var aynı mahiyette, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

İstanbul

İstanbul

Diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Ruştı Tiryaki Abdullah Koç

Batman

Ağrı

Sayın Alpay Antmen ve arkadaşlarının önergesinin gerekçesi:

Yurt dışına bağış olanağı ile birlikte paranın yurt dışına çıkarılmasının önlenmesi amaçlanmıştır.

Sayın Tiryaki ve Sayın Koç’un önergesinin gerekçesi:

Bu düzenleme özellikle hak ihlali alanında çalışan STK bakımından riskli bir düzenleme olup çalışma alanı olarak çok sınırlayıcı olabilecektir. Bu düzenleme ile özellikle insan hakları alanında çalışan STK’lerin hareketsiz kalma ihtimali yüksektir. Madde ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin

kararlarının uygulanmasına yönelik usul ve esasların düzenlenmesi hedeflenmektedir. Ancak teklif metninin geneli dolayısıyla madde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kararlarının uygulanması amacına ve demokratik gerekçelere uygun değildir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 15- 5253 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Görevden uzaklaştırma ve faaliyetten geçici alıkoyma

MADDE 30/A- Bir derneğin faaliyeti çerçevesinde Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında yer alan suçlar ile Türk Ceza Kanununda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti veya suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçlarından dolayı derneğin genel kurulu dışındaki organlarında görevli olanlar veya ilgili personel hakkında soruşturma başlatılması halinde bu kişiler veya bu kişilerin görev yaptığı organlar geçici bir tedbir olarak İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılabilir.

Birinci fıkrada belirtilen tedbirin yeterli olmaması ve gecikmesinde sakınca bulunması durumunda İçişleri Bakanı, derneği geçici olarak faaliyetten alıkoyabilir ve derhâl mahkemeye başvurur. Mahkeme kırksekiz saat içinde faaliyetten geçici alıkoymaya ilişkin kararını verir ve yargılamaya Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesine göre devam eder. İlgililer her zaman faaliyetten geçici alıkoyma kararının kaldırılmasını talep edebilir. Mahkeme başvuru gecikmeksizin karara bağlar.

Birinci fıkraya ve 32 nci maddenin birinci fıkrasının (f) bendine göre geçici olarak görevden uzaklaştırılan organların ve bu organların üyelerinin yerine yapılacak atamalarda 27 nci madde ile Türk Medeni Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde söz talepleri var.

Sayın Alpaz Antmen...

ALPAZ ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle bu madde açıkça Anayasa'ya aykırı hatta sadece bir madde değil, birkaç madde birden Anayasa'ya aykırı; o konuda arkadaşlarım daha ayrıntılı bilgi verecekler ama ben kısaca şunu söylemek istiyorum: Burada, suça bulaştığı iddia edilen ve hakkında kovuşturma ya da soruşturma açılan kişilerle ilgili olarak İçişleri Bakanına görevden alma yetkisi veriyoruz hatta gecikmesinde sakınca olduğu düşünülen hâllerde derneğin geçici olarak faaliyetten menedilmesi hükme bağlanmış. Bu konuda en azından sulh ceza mahkemesinin veya soruşturmanın, kovuşturmanın devam ettiği yargılama makamı mahkemenin karar vermesi sağlanmalı. İdareye kişilerin hak ve hürriyetlerini bu derecede etkileyecek hak ve yetki verilmesi Anayasa'mıza uygun değil.

Bu arada İçişleri Bakanı derneği geçici olarak faaliyetten alıkoyabilir, derhâl mahkemeye başvuruluyor. Anayasa'nın 33'üncü maddesi burada yirmi dört saatlik bir süre belirlemiş; biz özellikle bunu Anayasa'yla uyumlu hâle getirmek zorundayız diyorum. Bir de bu konuda “Mahkeme gecikmesizin karar verir.” diyor; bunun da kırk sekiz saat içinde olacak şekilde yine Anayasa'yla uyumlu bir hâle getirmemiz gerekiyor.

Dediğim gibi, bu madde tamamen Anayasa'ya aykırı, tamamen İçişleri Bakanına sınırsız bir

yetki veriyor; istediği dernek hakkında bir suç duyurusuyla derneği faaliyetinden menedebilecek, yetki verecek, bu kadar haksız uygulamalara yol açabilecek veya siyasi mülahazalarla kullanılacak bir hükmün Anayasa’ya aykırı olarak kanuna bağlanmaması, kanunlaştırılmaması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Süleyman Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, bu madde çok önemli bir madde. Bu madde açık ve net olarak OHAL düzeninin devamını ortaya koyan bir madde yani OHAL düzeninin devamını... Siz bir iki normal gerekçe göstererek böyle maddelerle örgütlenme özgürlüğünün altına dinamit koyuyorsunuz.

Bakın, derneklere “kara para aklamanın, uyuşturucu imali ve ticaretinin, terörizmin finansmanının önlenmesi” adı altında kayyum atanması ne demek? Bir bakana -kim olursa olsun- İçişleri Bakanına, bir kişiye bir sivil toplum örgütünün faaliyetine devam edip etmemesi üzerine yetki verilebilir mi? Bir sivil toplum örgütünün, bir derneğin faaliyetine devam edip etmemesi konusunda bir bakana yetki verilebilir mi arkadaşlar? Bu yargı ne iş yapar?

Bakın, Adalet Bakanımız 2020 Ekim ayında bir çalıştay düzenledi; bu çalıştay da lekelenmeme hakkıyla ilgili bir çalıştaydı. Bu lekelenmeme hakkı yargı reformu açısından önemli haklardan birisiydi, 2017 yılında getirildi. Ne oldu? Birçok kişi yararlandı bu işten. Sen bu maddeyle birlikte örgütlenme özgürlüğünü bir kenara itiyorsun ve bazı kişileri görevden alıyorsun, onlar hakkında dava sonuçlanıncaya kadar kayyum ataması için yargıya gidiyorsun. Mahkeme bu kişileri bu suçlamalardan beraat ettirirse ne olacak arkadaşlar? Bunların lekelenmeme hakları ne olacak? Lekelenmeme hakkı sadece şüpheli için mi var? Yani burada da var; o nedenle böyle bir şey olamaz.

Bakana nasıl veriyorsunuz bu yetkiyi? Bir sivil toplum örgütünün faaliyetine devam edip etmeyeceği konusunda karar verme yetkisi veriyorsunuz. O bakan, sizin bizim gibi bir birey. Biraz önce söylediğim gibi yargı ne iş yapar?

Değerli arkadaşlar, Dernekler Kanunu’na eklenen bu yeni maddeyle herhangi bir kesinleşmiş yargı kararı aranmadan dernek faaliyetleri çerçevesinde ve bu madde kapsamında açılan bir soruşturma yeterli sayılarak derneğin genel kurul organı dışındaki görevliler, yönetim ve denetim kurulu üyeleri gibi veya ilgili personel hakkında ya da çok daha ağır biçimde doğrudan bu kişilerin görev yaptığı organlar hakkında İçişleri Bakanının takdiriyle geçici olarak görevden uzaklaştırma kararı verilebilecek. Yani İçişleri Bakanı artık sarayın has bakanı oldu -diğer bakanlara da hiç gerek yok yani- şimdiden ataması yapılsın, bütün yetkileri verin. Gelen kanun tekliflerinin hemen hemen çoğu İçişleri Bakanının yetkisini artırmaya yönelik. Güvenlikçi politikalarla birlikte zaten Türkiye’nin çevresi de cezaevi şeklinde çevrilmiş vaziyette yani cezaevleri de artırılıyor. Yani İçişleri Bakanı Adalet Bakanı da olsun, Hazine ve Maliye Bakanı da olsun, ne olursa olsun. “Bakanın geçici tedbir olarak uzaklaştırma kararı verebilmesi için bu derneğin Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkındaki Kanun kapsamındaki suçlar ile TCK kapsamındaki uyuşturucu, uyarıcı madde imali, ticareti ve kara para aklama suçundan kaynaklı mal varlığını aklama suçlarından dolayı yönetim, denetim kurulu üyelerinin ya da ilgili bir personelin soruşturma kapsamına alınması yeterli sayılacak.” Tek yeterlilik bu. “Soruşturma kapsamına aldık.” diyecek, karar verecek keyfi bir şekilde; dayanaksız, yargı denetimi olmadan, yeterli sayılacak. Görevden uzaklaştırma için kovuşturma safhası ya da kesinleşmiş yargı kararı aranmayacak. Hukuk devleti, Anayasa’nın 2’nci maddesi -görevden uzaklaştırmak için kovuşturma safhası ya da kesinleşmiş yargı kararı aranmayacak- lekelenmeme hakkı; bunları bir kenara atıyoruz, yargı reformunu bir kenara

atıyoruz, her şeyi bir kenara itiyoruz. “İçişleri Bakanı ilgili kişiyi görevden uzaklaştırabilir.” denilmiş. Sonrasında da “Bu tedbir yeterli olmazsa derneği geçici olarak faaliyetten alıkoyabilir.” denilmiş. Yani bunun yeterli olup olmaması nasıl belirleniyor arkadaşlar? Bakın, nasıl belirleniyor yani neye göre belirleniyor, bunun kıstasları nelerdir? Hukuk devletinde böyle bir belirleme yetkisi bir kişiye, sivil toplum örgütünün faaliyetine devam edip etmemesi konusundaki yetki verilebilir mi? Verilemez. Madde açık ve net; kayyum uygulamasının belediyelerden sonra derneklere genişletilmesi anlamına geliyor. “Millî irade, millî irade” diyorsunuz ya, yani vatandaşın, milletin, halkın oyuyla gelen belediye başkanlarını alıyorsunuz kayyum atıyorsunuz, arkasından istim sonra geliyor. Şimdi dernekler kalmıştı, derneklerdeki örgütlenme özgürlüğünü, dernek kurma özgürlüğünü de ortadan kaldırıncı bu maddeyle beraber derneklere de kayyum getiriyorsunuz.

Burada derneklerin yönetim ve denetim kurullarının hızla ve bakan takdiriyle görevden uzaklaştırılması, derneklerin feshinin daha kolaylaşması konusunda OHAL düzeninin devamıdır. Biraz önce demiştim, doğru, OHAL düzeninin devamı. Yahu arkadaşlar, yani 15 Temmuzdan sonra FETÖ terör örgütüne yönelik olan, terörizme karşı alınmış olan kararları niçin genişleterek daha sonra bu tüm muhaliflere yönlendirdiniz? Bu memleketteki insanların basın açıklaması yapmak, ifade özgürlüğünü kullanmak, toplantı yapma, yürüyüş yapma hakkını niçin engelliyorsunuz? Ya, bir soluk aldırın artık, insanlar soluk alamıyor. Daha dün söyledim, çiftçi diyor ki: “Tarım Kredi Kooperatifine borcum var, battım; yapılandırma yapın.” diye geliyor vatandaş, buraya, Meclisin Dikmen Kapısı’nın önüne gelmek istiyor, gene Ankara’ya sokmuyorsunuz. Baro başkanlarını sokmuyorsunuz, kimseleri yürütmüyorsunuz, basın açıklaması yaptırmıyorsunuz. Çorlu tren faciasında vatandaş yakınlarını kaybetmiş, Anayasa Mahkemesi önüne gelip bireysel başvuru hakkını kullanacak, orada basın açıklaması dahi yaptırmıyorsunuz, şu anda Ankara’da 27. Asliye Ceza Mahkemesinde sürüm sürüm sürdürüyorsunuz. Yapmayın, eylemeyin, insanlar soluk alsın. İnsanlar soluk almazsa, demokrasiyi bir kenara iterseniz kayyumlarla bu memleketi nereye kadar idare edersiniz? Son önümüze gelecek sandığa kadar idare edersiniz, sandıkta da zaten gideceksiniz.

Arkadaşlar, kara para aklama, uyuşturucuyla mücadele, terörizmin kanallarının tıkanması için verilen mücadele hukuk çerçevesinde olması gerekirken burada İçişleri Bakanı, yasamanın ve yargının önünde konum almakta, teklifin diğer maddeleriyle beraber düşünüldüğünde hukuk devletinin ve hukuk güvenliğinin de önüne geçmektedir. Terörün finansmanıya mücadele ya da kara paranın aklanmasını engelleme, uyuşturucuyla mücadele adı altında sınırları belirsiz ve muğlak, hukuk güvenliğini reform konuşulan haftalarda hukuk öngörülebilirliğini zedeleyen, örgütlenme hak ve özgürlüğünün temelini sarsacak, hukuk devleti ilkesini ihlal edebilecek bir teklif maddesidir bu, net. Burada hukuk aranmıyor, maddede hukuk yok, bu maddede özgürlüğün dışında her şey var ama hukuk yok. Arkadaşlar, bu madde Anayasa’nın 2’nci maddesi, cumhuriyetin nitelikleriyle ilgili; 5’inci maddesi, devletin temel amaç ve görevleri; 25’inci maddesi, düşünce ve kanaat hürriyeti; 36’ncı maddesi, hak arama hürriyeti; 38’inci maddesi, suç ve cezalara ilişkin esaslar ve 40’inci maddesi, temel hak ve hürriyetlerin korunması hükümlerine ihlali açıkça ortaya koyuyor. Son olarak da söylemek istediğim şu var. İçişleri Bakanına tanınan yetki konusunda biraz da açılımı şöyle yapmak istiyorum: Bu düzenlemeyle İçişleri Bakanına tanınan kapsamı belirsiz yetkinin dernek özgürlüğünün keyfi bir şekilde sınırlandırılmasına yol açacağı açıktır. Her ne kadar Anayasa’nın 33’üncü maddesinin beşinci fıkrası, bazı istisnai hâllerde, gecikmede sakınca varsa kanunla bir mercinin derneği faaliyetten menle yetkilendirilebileceğini öngörüyor olsa da aynı maddenin dördüncü fıkrasına göre, “Dernek kurma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunda gösterilir.” Şu hâlde, 33’üncü maddenin beşinci fıkrası dikkate alındığında dahi hâkim kararı olmadan İçişleri Bakanınca verilecek faaliyetten geçici alıkoyma kararının hangi hâllerde verilebileceğinin açık ve öngörülebilir şekilde kanun düzeyinde belirlenmesi gerekir; oysa

getirilen 30/A maddesinin ikinci fıkrasının ilk cümlesindeki “tedbirin yeterli olmaması” ifadesinin anlamı belirsizdir ve İçişleri Bakanının, anayasal bir hak olan dernek özgürlüğünü keyfi bir şekilde sınırlandırmasını mümkün kılacak bir düzenlemedir.

Teklif metni, Anayasa’nın, hukuk devleti ilkesini öngören 2’nci, dernek özgürlüğünü öngören 33’üncü ve temel hakların sınırlandırılmasında kanunilik ilkesini öngören 13’üncü maddesine aykırıdır. Bu nedenle, bu madde kesinlikle keyfi bir yetkilendirme maddesidir, geri çekilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Abdullah Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’ne bakınca aklıma hemen şu geliyor: “Terörle Mücadele Yasası” diye bir yasa var, kendine özgü bir yasa yani uygulamasıyla, yıllardan beri birçok hukuk ilkesinin ihlal edilmesiyle gündemde olan bir yasa. Bu yasa açıkçası bana onu çağırıştırıyor. Yani kendi başına şöyle bir baktığınız zaman, gerçek anlamda hak ve özgürlükleri kısıtlayabilecek nitelikte olan bir yasa.

Bir de arkadaşlarımızın, özellikle Sayın Tiryaki’nin de dünden beri üzerinde durduğu bir husus vardı, onu ben de bir kez daha dile getireyim. Siz, şimdi, böyle bir yasa çıkarıyorsunuz, arkasında “Değiştirilen ve Yürürlükten Kaldırılan Hükümler” şeklinde bir ikinci bölüm getiriyorsunuz ve buna benzer, farklı alanlarda birtakım düzenlemelere gidiyorsunuz. Yani madem böyle bir kanun çıkarılacak, bütün bu düzenlemeler bu kanunun altında devam etsin ve buna göre bir uygulama olsun çünkü bu kanunla beraber temel yasaların, Anayasa’nın koruma altına aldığı birçok hükmü de gerçek anlamda düzenlemeye çalışıyorsunuz ve burada da kanunlar arasındaki ahenk özelliğini de yitirmiş oluyorsunuz. Yani insan hak ve özgürlüklerini gerçek anlamda kısıtlayacak nitelikte birtakım düzenlemelere gidiyorsunuz.

Bir bu var, bir de bir husus daha var. Ben gerçekten çok merak ediyorum yani her şeyde, genel olarak Türkiye’de her şeyde Cumhurbaşkanına görev veriyorsunuz bütün yasalarda; ne varsa Cumhurbaşkanı karar verir, diğer tarafta da ne varsa İçişleri Bakanı karar veriyor. Ya, başka kimse yok mu, başka bir kurum yok mu? Bu insanlara da yazık değil mi bu kadar iş yüklüyoruz, bu kadar görev yüklüyoruz? Bakın, İçişleri Bakanının vermiş olduğu kararlara bakalım, biraz önce de dile geldi, hukuk çerçevesinde, kanun çerçevesinde kayyumlar meselesi oldu iki dönemdir; ikinci kayyum dönemini yaşıyoruz. Bir tane kayyum, yasa çerçevesinde geri... Mesela, yerine kayyum atanan bir belediye başkanını görevine iade ettiğini siz gördünüz mü? Yok çünkü Türkiye’de şöyle bir özellik var: Aldınız mı, yerinden ettiniz mi bitti, istersen allameicihan gelse, dünyanın en güzel hukuk kuralını da koysanız, dünyanın en özgür mahkemeleri de olsa bu yerine gelmiyor artık, maalesef böyle bir uygulama var Türkiye’de. Ha, ben size soruyorum, gerçekten, daha önce 100’ün üzerinde belediyemize kayyum atandı, daha sonra, şu anda da 40’ın üzerinde belediyemize kayyum atanmış, gözüaltına alındılar, tutuklandılar, sonra serbest kaldılar, birçok dava devam ediyor ya da davalar devam etmiyor; hangi mahkeme karar verdi de belediye başkanı gitti, belediye eş başkanları gitti kendi görevlerinin başına? Aynı şekilde burada da söz konusu, bu mesele burada da söz konusu. Öyle bir şey ki doğrudur, her alanda kanun getiriyoruz yani neredeyse “Ne şekilde çay içeceğiz, bir yemeğe, çorbaya ne şekilde kaşık sallayacağız?” şeklindeki alanlar için de kanun getirmeye çalışıyoruz. Ya, bu memlekette, yani bu ülkede yeterince kanun var. Bakın, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası var, Türk Ceza Yasası’nın 220’nci maddesi var, 220/7 var, 314’üncü maddesi var yani ilgili kanunlar şu anda mevcut, 220’nci madde var. Yani o kadar çok hüküm

var ki aslında ama değişiklikle kanun maddeleri, gerek genel yasalar ve gerekse özel yasalar arasında gerçek anlamda ahenk bozuluyor, ahengi bozuyoruz.

Şimdi diyeceğiz ki “İçişleri Bakanı şu, şu suçlardan dolayı derneklere kayyum atayacak.” Neye göre atayacak? Hangi kriterlere göre atayacak? Yine, Millî İstihbaratın kararları veya işte, çeşitli yerlerden gelebilecek olan raporlara göre gidecek o derneğin kafasına çökecek. Şimdi, Ali Bey’e dün sorduk, diyor ki: “Kriterler olarak onları istiyor.” Peki, niye bu kadar derneklere yükleniyoruz? Bu yasa, bakıyoruz, âdeta... Yani şunu demeseydik keşke: Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine Dair Kanun. 6 tane kanun maddesi gelmiş; tamam, güzel, burada bitseydi. Ee, bitmedi ama ne yapıyoruz? Aşağı dernek, yukarı dernek, yana dönüyorsunuz dernek, kenara dönüyorsunuz dernek yani derneklere yüklendikçe yükleniliyor bu kanunda. Öyle bir şey yapılacak ki... Bakın, Türkiye’de gerçek anlamda -dün diğer hatipler de dile getirdiler- sivil toplum örgütlenmesi açısından 12 Eylül darbesinden bu yana insanların sığındığı tek alan derneklerdir, sadece derneğe sığınıyor insanlar.

Bakın, benim kendi ilim Ağrı’nın İstanbul’da, Ankara’da, İzmir’de; emin olun, bir araya gelmek, yaşamlarını sürdürebilmek, sosyalleşebilmek, sorunlarını çözebilmek adına herkesin kurmuş olduğu dernek var, binlerce dernek var, onlarca dernek var ve her köyün bir derneği var neredeyse. Bu, o kadar şey ki yani insanlar bir şekilde yasanın vermiş olduğu, Anayasa’nın 33’üncü maddesinin vermiş olduğu haklarını kullanarak şu anda örgütleniyorlar ve bu anlamda da kurmuş oldukları dernekler var. Şimdi, bu yasayla, bakıyorsunuz -gerçek anlamda elbette ki suçlar varsa üzerine gidilir, bunun gereği yapılır ama yeterince kanun maddesi de var, yeterince kanun var, temel yasalar var- bu kadar derneğe yüklenin, bu kadar dernek üzerine gidin, derneğe de kayyum atayın. Ya, bu kayyum anlayışından niye vazgeçmiyorsunuz? Bu kayyum olayı nedir yani? Bu niye bu kadar revaçta olan bir mesele? Gerçekten bunun üzerinde düşünmemiz gerekiyor. Yani bu kanun maddesiyle bu getirilen kriterler çok ciddi şekilde hak ihlallerine neden olacak.

Bakın, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun kriterleri var, deniliyor ki Türkiye için “İnsan haklarından, demokrasinin ve hukukun üstünlüğünden vazgeçmeyin. Size bu konuda bir şekilde bir uyarı veriyoruz.” Çünkü gerçek anlamda uyarılar geliyor Türkiye’ye. Hangi birimiz mutluyuz, hukukun üstünlüğünün gerçekten uygulandığına dair hangi birimiz veri verebiliyoruz? Hepimiz muzdaripiz; adaletin gelmiş olduğu ölçüleri ve şu anda, halk arasındaki güvenin artık alt sıralarda yer aldığına dair biz hepimiz şikâyetçiyiz ama adaletin olmadığı yerde gerçek anlamda düzen de olmaz yani düzeni korumamız lazım.

Sayın Başkan, şimdi, gerçekten yani bize de biraz daha önceden danışılmış olsaydı en azından bu fikirlerimizi almış olurdunuz. Yani tamam, bu şekli olarak, kanuni zorunluluk olarak Adalet Komisyonunda şu anda biz bu yasaları görüşüyoruz ama gerçek anlamda biz bazı uyarılarda bulunuyoruz; lütfen, bu uyarılarımızı dikkate alın. Bunları bu şekilde düzenlemeyle Türkiye’nin önüne yine set çekmiş oluyorsunuz.

Bir diğer husus, mesela şurada deniliyor ki: “Bakan mahkemeye müracaat edecek, mahkeme de derhâl, işte, kırk sekiz saat içerisinde bu kararı verecek.” Allah aşkına, tek taraflı yürüyecek bir yargılama olacak burada. Yani mesela şuna çok benziyor, ben bununla ilgili bir kanun teklifinde de bulundum: Şimdi, Türkiye’de bir savunma makamı var, bir iddia makamı var, bir de karar makamı var değil mi? Ceza Muhakemesi Kanunu’nda iddia makamına yani senin cezalandırılmanı isteyen makama aynı zamanda diyorsun ki savunma makamı olarak da görev al. O nedir? Deniliyor ki: “İddia makamı sanık lehine olan delilleri de toplar.” Allah aşkına, nerede, hani kim görmüş ki? Burada savcılık yapan ve iddia makamında yer alan arkadaşlar da var. Hangi anlamda, bu sıfatını ne zaman gerçek anlamda yerine getirdi? Kolluk kuvvetine söyleyeyim; hadi sen git aleyhe delil topla, sonra git bir de lehe delil

topla getir, ben ona göre karar vereyim. Savunma makamını niye bu kadar işin dışında tutuyoruz? Savunma makamıyla ilgili burada bir komisyon kurulacak. Adalet Bakanlığı deniliyor ama savunma makamı içinde yok. Ya, burada bir hak ihlali söz konusu ise savunma makamı en azından burada bir uyarı niteliğinde birtakım tasarruflarda bulunur. Şimdi, buna benzer bir şey burada da var. Yani bütün aleyhe olan delillerle İçişleri Bakanı derneğin bütün faaliyetlerini men edecek, kararını zaten verecek, yargısız infaz yapacak, ondan sonra da gelip mahkemeye müracaat edecek; hadi öyle babayiğit ya da anayiğit bir mahkeme görevim ki bu kararı kaldırsın “Hayır, sen önüme doğru bir dosya getirmedi.” diye. Bu mümkün değil; Sayın Başkan, bunlara çok dikkat etmemiz gerekiyor. Gerçekten bu kanun maddesiyle hukuku ihlal edeceğiz ve belki gerçek anlamda hukukun, adaletin zerresinde bir şey varsa onu da kaldırmış olacağız. Bu nedenle bunun kanun metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ediyoruz Sayın Koç.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu dernek kurma özgürlüğü ciddi bir mesele. Bir de dernek meselesi, uluslararası hukukta bizim anladığımız gibi anlaşılıyor. Yani uluslararası toplum “dernek” dediği zaman, ülkemizdeki 5253 sayılı Yasa kapsamındaki dernekleri değil, sendikaları ve siyasi partileri de dernek olarak tanımlıyor yani “örgütlenme özgürlüğü” diyor ve bunu dernek kurma özgürlüğü olarak ifade ediyor. Bunu niye söylüyorum? Yarın öbür gün bunu isteyenler, sizden siyasi partiler, sendikalar ve benzeri örgütler için de isterse şaşırmasın diye söylüyorum. Emin olun, uluslararası toplum “dernek” dediği zaman, 5253’ü kastetmiyor. Kapıkule’den öbür tarafa geçin, kime sorarsanız sorun, “dernek” dediği zaman aklına gelecek şey, sadece 5253’teki dernekler değil, sendikalar ve siyasi partilerdir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin pek çok kararında, sendikalar ve siyasi partilerle ilgili kararlarında dernek kurma özgürlüğü kapsamında değerlendirilir; sendikalarla ilgili başvurular, siyasi partilerle ilgili başvurular da bu şekilde değerlendirilir.

Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yine yerleşik kararlarında, bu dernek kurma özgürlüğü sadece bir dernek kurma olarak anlaşılmaz yani bir derneğin özgürce kurulması anlamına gelmez. Aynı zamanda, kurulmuş bir derneğin faaliyetlerini özgürce yerine getirmesi anlamına gelir yani dernek kurma özgürlüğü sadece bir an dernek kurmaya hapsedilmiş bir hak değildir. Dolayısıyla, dernek organlarının görevden idari kararlarla uzaklaştırılabilmesi aynı zamanda dernek kurma özgürlüğünün ihlali anlamına gelecektir. Yani sadece kurma değil, organlarına kayyum atanarak faaliyetlerinin engellenmesi de dernek kurma özgürlüğünün ihlali anlamına gelir. Bu kapsamda değerlendirmek gerekir.

Şimdi, bir başka şey -teşbihte hata olmasın- bu, aynen istiklal mahkemesi gibi. Yani önce, idare bir karar verecek, daha sonra mahkemeye başvuracak, mahkeme kırk sekiz saat içerisinde bir karar alacak. Kırk sekiz saat içerisinde karar alınması da kötü, daha uzun süre içerisinde karar alınması da kötü, her ikisini de söyleyeyim. Eğer kırk sekiz saat içerisinde karar alırsa, muhtemelen o dernek ve organlarına savunma hakkı tanımayacaktır. Yani idare, derneğin organlarına kayyum atayacak ve idare, elindeki bilgi ve belgelerle bir yargı makamına başvuracak. Yargı makamı, doğal olarak, o idari organın verdiği bilgi ve belgelere göre bir karar verecek yani dolayısıyla kırk sekiz saat içerisinde karar verirse, derneğin savunma hakkı, tüzel kişinin savunma hakkı ihlal edilmiş olacak.

Öbür kısmını söyleyelim: Bizim mevzuatımızda, pek çok kanunda süreye dair hükümler var yani ben sadece bir tane örnek vereyim, işte, sendikaların yetki davaları... Deniliyor ki: “Mahkeme on beş

günde karar verir.” Ülkemizin tarihinde on beş gün içerisinde yetkiye dair verilmiş tek bir tane karar yoktur, altı aydan önce verilmiş bir karar yoktur yani; altı ayda da karar verir, bir yılda da karar verir. Bunu niye söylüyorum? Bir kanunda, bir süre konulması eğer onun sonucu düzenlenmemişse hiçbir anlam ifade etmez. Diyelim ki bu kırk sekiz saatin sonunda, şöyle bir şey söylerseniz anlamlı olur: “Mahkeme tarafından kırk sekiz saat içerisinde karar verilmemesi durumunda, idari karar kendiliğinden ortadan kalkar.” Bunu söylerseniz hem idareyi hem yargı organını bu konuda zorlamış olursunuz ama eğer böyle bir hüküm yoksa, artık mahkeme ne zaman isterse o zaman karar verir.

Şimdi, bir başka şey: Bu terör soruşturması o kadar muğlak bir kavram ki bizim ülkemiz için çünkü herkes “terör” deyince başka bir şey anlıyor. Yani üzülererek söyleyeyim, muhalif düşünceye sahip herkes, bırakın muhalefeti hatta iktidarlar da- bu sizin iktidarınıza mahsus bir şey de değil yani- herkes bir gün terörist olarak suçlanabilir bu ülkede. Yani Genelkurmay Başkanı da bir gün terörist olabilir bu ülkede, siyasi partinin genel başkanı da bir sabah kendini terörist olarak görebilir, hayatı boyunca şiddete karşı çıkmış bir akademisyen de bir sabah kendisini terörist olarak görebilir veya bir belediye başkanı, bir milletvekili de bu ülkede kendisini terörist olarak görebilir ve biz buna şaşırmayız çünkü bizde bu kadar muğlaktır.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Yoksa hiç terörist yok memlekette değil mi?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şöyle Halil Bey, sorun şu: Eğer bu iş muğlaklaşırsa, objektif bir değerlendirme olmazsa ciddiyeti kalmaz. Yani bir ülkenin -yani sizin havsalanız alıyor mu ya- 50 bin askeri ve polisine “terörist” diyoruz FETÖ’cü diye değil mi? Niye?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – “Kahraman” mı diyeceğiz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “Kahraman” demeyeceksin. Darbe bir suç değil mi? Anayasal düzeni ortadan kaldırmak suç değil mi? Suçlanabilecek bin tane madde var ama bunların hepsi muğlak hâle geliyor ortalama vatandaşın başında. Soruyorsun adama, -bunların Afyon’da oteli vardı- diyorsun ki: “Termal otele tatile gittin mi? Bank Asyaya para yatırdın mı? Şu derneğe üye oldun mu?” 6 tane arka arkaya çek; silah kullandın mı, adam öldürdün mü, kimseyi yaraladın mı yok, 6 tane bunları söyle “teröristin” bitti. Şimdi, bunu söylerken şöyle bir tedirginlik de yaşıyorum, şöyle anlaşılmasın: Bu insanları savunuyor algısı oluşuyor istemem ama sorun şu: Bu ülkede terör meselesi gerçekten sorunlu bir iş. Özetle, birilerinin “terörist” dediğini bir başkası kahraman olarak görebiliyor veya birinin kahraman dediğine öbürü “terörist” diyebiliyor çünkü niteleme bu hâle gelmiş. Memleketin yarısı o yüzden terörist! Bu, muğlak, daha somut olmasını tercih ederim, suçun daha somut olmasını tercih ederim.

Ayrıca kayyum meselesi de gerçekten büyük bir sorundur. Hani bu kayyum meselesi... Niye şöyle bir şey olsun: Bir kamu otoritesinin akli niye sivil toplumdan daha üstün bir akıl olsun? Yani mesela İçişleri Bakanlığının görevlendirmesi ve kararı veya İçişleri Bakanlığının görevlendireceği kişilerin kararı ve yetkinliği niye bir derneğin yöneticilerinden üstün olsun? Yani niye hemen kayyum atayalım? Ayrıca “kayyum” deyince insanların aklına gelen, en azından bizim aklımıza gelen ilk şey, belediyelerimize kayyum atanması. Bunun gibi, bunu duyan pek çok dernek, bu maddeyi duyan pek çok derneğin “Acaba yarın öbür gün bizim düşüncelerimizden hoşlanmayan iktidar bize de kayyum atar mı?” diye kafasında soru işareti oluyor. Bakın, belki hiç böyle bir şey olmayacak Abdullah Bey, belki hiç böyle bir şey olmayacak.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kesinlikle olmayacak, kesinlikle.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Belki bu yasa hiç böyle uygulanmayacak ama sonuçta böyle bir düzenlemenin insanların kafasında buna yol açması da başlı başına bir sıkıntı değil mi? O

yüzden, bu organlara... Şöyle çünkü başka maddede diyelim ki kişiyi uzaklaştırabiliyorsunuz ama burada 1 kişi de olsa -bu maddeye göre- derneğin organlarında görev almış 1 kişi de olsa bütün organa kayyum atanmasının da yolunu açıyor, bu madde öyle. Yani diyelim ki bir tane derneğin 1 yönetim kurulu üyesinin hakkında uyuşturucuyla mücadele kapsamında bir soruşturma açılabilir veya işte Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun kapsamında hakkında bir soruşturma açılabilir tek bir yöneticinin, o yönetim organının tamamına kayyum atanmasına olanak veren bir düzenleme. Ben bunun da sorunlu olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Sibel Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sadece bir iki soru soracağım.

Sayın Bülbül’ün, Anayasa’ya aykırılık gerekçesiyle birlikte... Evet, uluslararası anlaşmalardaki taahhütleri yerine getirirken bizim için bir üst hukuk oluyor bu anlaşmalardaki taahhütlerimiz. Ancak, buradaki yasal düzenlemelerde de Anayasa’mızda, bizim için üst hukuk olan Anayasa’mızdaki temel hak ve özgürlüklere aykırı düzenlemeler yapmamamız gerekiyor. Yani “uluslararası hukukta” tartışmasını yapmaktan öte, önce kendi içsel hukuk güvenliğimizi ve üst hukukumuzu korumamız gerekiyor.

İçişleri Bakan Yardımcısı burada. İçişleri Komisyonu tali komisyon olarak gözüktüyor. İçişleri Komisyonuna gönderildi mi bu kanun metni?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gönderildi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Onlardan bir rapor beklenecek mi yoksa...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Görüşmeyeceklerini ifade ettiler.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Görüşmeyeceklerini ifade ettiler... Bu herhâlde Komisyon Başkanın takdiri?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama Komisyon üyelerine bir iletilmedi. En azından onlara bu metin iletilip daha sonrasında onların ya da Komisyonun kararıyla bu gerçekleşmedi sanırım; Komisyon Başkanının takdiri.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Komisyonları başkanlar yönettiği için.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İç Tüzük’te sanırım böyle bir durum oluşuyor ama bu çok büyük bir eksiklik. Çünkü... Adalet Bakanının temsilcisi var mı burada? O da yok. Çok ilginç değil mi? Şimdi, yasa teklifi İçişleri Komisyonunu ilgilendiriyor, Adalet Komisyonunu cezai hükümler olduğu için ilgilendiriyor ama burada en detayıyla ve ana komisyon İçişleri Komisyonu; Plan Bütçe Komisyonunun olması, Anayasa Komisyonunun olması, Dışişleri Komisyonunun olması... Çünkü çok önemli; en hassas ve en kritik konumuz olan terörle mücadeleyle ilgili düzenlemeler var ama çok ilginç, sadece İçişleri Komisyonu görüş bildirmiyor, Adalet Komisyonundan hiçbir temsilci yok ve Adalet Komisyonunda teklif sahibi Sayın Güler’in yanında İçişleri Bakan Yardımcısı oturuyor yani ilginç bir süreç var burada ne yazık ki bu kanun teklifiyle ilgili...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Adalet Bakanlığı Genel Müdürümüz, Mevzuat Genel Müdür Yardımcımız, Daire Başkanlarımız burada...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, o zaman Bakan Yardımcısı düzeyinde bir temsilci yok.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Olsa ne olacak?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şöyle, Sayın Bülbül’ün ifade ettiği gibi, reform süreciyle ilgili, lekelenmeme hakkıyla ilgili acaba görüşleri nedir Adalet Bakanlığının, Bakan Yardımcılarının? Bu çok önemli. Bunun...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İçişleri Bakanlığı etkin olduğu için Adalet Bakanlığından gelenlerin sesleri çıkmıyor, hiç seslerini duyamadık şimdiye kadar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Benim dikkatimi çeken... Ben Komisyon üyesi değilim, dikkatimi çektiği için kanun metnini detaylı okudum ve katkı sunmak ve görüşlerimi paylaşmak için geldim ama bu tespit...

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Arkadaşlar bunların hepsini dile getirdi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Mutlaka, ben başta zaten çünkü süreci...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ya, bu, bir kase çorba değil ki içince bitsin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, arkadaşlar...

Sibel Hanım...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben zaten bu eksikliği konuşmamın başında söyledim. Dün bütçe görüşmeleri olduğu için, en asli görevimiz olan bütçe görüşmelerinde olduğumuz için ben...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sibel Hanım’ın söylediği çoğu şey özgün zaten yani Avrupa Birliği düzeyinde...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sibel Hanım tamamlasın.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben gözlemimi iletiyorum. Şimdi buradaki gözlemim şu: Adalet Bakanlığının görüşü çok önemli çünkü bir reform paketi hazırlanıyor, Yargı Reform Strateji Belgesi var şu an uygulanan ve onun biraz da maalesef uygulamaya geçememesi nedeniyle... Sayın Bakan da ifade ediyor “En iyi reform, uygulamadır.” diye ama maalesef Sayın Bakanın reform çabaları uygulamada bir karşılık bulamıyor; bunun gerekçeleri ve sebepleri de çok açık, burada Komisyonu meşgul ederek bunları söylemek istemiyorum. Ve biz yeniden bir reform sürecine geçtik ve reform sürecinde Sayın Bakanın kamuoyuyla paylaştığı en temel noktalardan biri de adil yargılanma ve lekelenmeme hakkını korumak. Burada ise biz buna aykırı bir düzenlemeyle karşı karşıya kalabiliriz; böyle çelişkili bir durum var. O nedenle Adalet Bakanını sordum ve İçişlerinin raporu da çok önemli. Bunu da yasama sürecinde nitelik noktasında önemli bir kayıp olarak görüyorum. Özellikle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ilgili ben bu noktada Meclis Başkanlığına bir soru önergesiyle de sordum. Değerli milletvekilleri, gerçekten çok büyük bir eksiklik var nitelikli yasama noktasında. Şöyle ki: İlgili tali komisyonlar çalıştırılmıyor ve ilgili tali komisyonların görüş ve önerileri, raporları ana komisyona yansımıyor; bu çok önemli. Sadece bir tane tali komisyona göndermiş, Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonuna; bu iki buçuk yıl içerisinde sadece oradan bir görüş alınmış yani diğer bütün tali komisyonlar çalıştırılmamış. Bakın, çok ilginç; Avrupa Birliğine uyum yasaları nedeniyle yasalar geliyor, takip ediyorum; Sanayi Komisyonuna geliyor, Çevre Komisyonuna geliyor ve Avrupa Birliği Uyum Komisyonu bu Mecliste kurulmuş ve mevcut yasal düzenlemeler hangi komisyonda olursa olsun, resmî aday ülkesi olduğumuz Avrupa Birliği ile mevzuata uyumlu mu, değil mi diye bir rapor yazmak zorundaydık toplanıp veya toplanmadan ama biz bunu yapmıyoruz yani nitelikli yasama noktasında çok büyük bir eksiklik değil mi? Şimdi, burada Tali Komisyon İçişleri Komisyonu ve Ana Komisyon... Muazzam, içişleri alanını ilgilendiren, İçişleri Bakanına dernek, vakıflarla ilgili el koyma, faaliyet durdurma, kayyum

atama gibi çok önemli bir düzenlemeden İçişleri Komisyonu üyelerinin belki hiçbirisinin haberi yok; “Komisyon Başkanı, takdiriyle, İç Tüzük’ün kendisine verdiği yetkiyle bunu paylaşmadan ‘Biz görüş bildirmiyoruz.’” diyor.

Şimdi, böyle çok detaylı bir yasa teklifi ve bizim gerçekten uluslararası anlamda da itibarımız ve yükümlülüklerimiz açısından önemli bir yasa teklifi böyle çelişik bir durumda geçecek. Ya, bunu ben sizin takdirinize sunmak istiyorum. Mevcut yasalarımızı bu anlamda güçlendirip Mecliste nitelikli hâle getirmemiz gerekirken, bu yasalar ve çelişkiler var, duruyor ve şimdi, mesela, yönetmeliklerle bazı düzenlemeler yapılacak. Cumhurbaşkanı kararıyla, ileriki maddelerde dikkatimi çekti, işte o listelerde ilgili düzenlemeler, bunu sadece takdirinize sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tufan Bey’in de eleştirisini alalım, sonra Sayın Güler.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Çok kısaca ben de... Zaten birçok şey söylendi.

Sayın Başkanım, OECD bünyesindeki kara paranın aklanmasının önlenmesi ve terörizmle mücadelede Mali Eylem Görev Gücünün bir kısım tavsiyesini yerine getirmek adına böyle bir yasa teklifi verilmiş, bugün Adalet Komisyonunda da görüşüyoruz ama her zaman olduğu gibi bu tavsiye kararını karşılamak üzere toplanmış olmamıza rağmen bir fırsatçılığın hâkim olduğunu da gözlemliyoruz hep beraberce.

Yine, bir, eskiden “AKP klasiği” diyorduk, artık “AKP-MHP klasiği” diyeceğiz. Demokrasinin olmazsa olmazlarından birisi de örgütlenme özgürlüğüdür. Bu teklifle birlikte, 15’inci maddeyle birlikte örgütlenme özgürlüğü alanındaki bütün engellerin kaldırılmasının gelişmiş demokrasilerin birinci görevi olduğu düşünüldüğünde bizim olağanüstü hâli olağan bir duruma getirdiğimizi düşünüyorum. Bu yasa teklifini hazırlayanlar ya da bu yasa teklifinin hazırlanmasına önyak olanlar, onlara telinde bulunanlar yahut da bu yasa teklifini birilerinin ellerine verenler, sanıyorum hiçbir zaman bu iktidarı kaybetmeyeceklerini düşünüyor olmalı ki bir gün hem adaletin hem hukukun kendilerine de lazım olabileceğini yine ihmal ediyorlar, yine düşünmüyorlar. Geçmişte de bugün terör örgütü olarak nitelendirdiğimiz FETÖ’cüler, FETÖ’cü hâkimler de hiçbir zaman o düzenin değişmeyeceğini ve ilelebet o kürsülerde hâkimlik görevi yapacaklarını düşünüyorlardı, bugün geldikleri noktayı unutmamak gerekir.

Yine, “çok muğlak” dediler terörizmin tanımı için. Hakikaten teröristin kim olduğu, terörizmin ne olduğu konusunda dünyada da böyle çok kesinleşmiş bir tanım yok ama bir kere, silaha bulaşmamışsa bir derneği ya da bir şahsı “terörist” olarak nitelendirmeden önce çok çok, uzun uzun düşünmek gerekir. Geçmişte Abdullah Öcalan’ın idamını kaldıran yasal düzenlemeye imza koyduğu için Sayın Cumhurbaşkanı bugünkü ortağı Sayın Devlet Bahçeli’yi “terörist” olmakla suçlamıştı, terörizme hizmet etmiş olmakla suçlamıştı. Süreçte Sayın Devlet Bahçeli Sayın Cumhurbaşkanı Türkiye’de Cumhurbaşkanı olamayacak tek insan olarak nitelendirdi; sanıyorum niye nitelendirdiğini hepimiz biliyoruz. Bu anlamda ilelebet iktidarda kalmayacağımızı da düşünerek Türkiye’de demokrasinin derinleşmesine hizmet etmeyen, örgütlenme özgürlüğünün önüne de birçok engel getiren bu yasa teklifinin, 15’inci maddenin geri çekilmesi gerekir. Sonuçta somut gördüğümüz bir şey var: “Kırk sekiz saatte karar verilecek” denildiğinde evrak eksikliği ya da birçok bahaneyle, gerekçeyle kırk sekiz saat içerisinde olumlu karar verme ihtimalinin de sıfıra yakın olduğunu düşünüyoruz, olumsuz karar verecektir mahkemeler ki bu düzen içerisinde zaten olumlu karar vermeleri de mümkün değil; kaldı ki hiçbir karar vermese dahi hiçbir karar vermemesinin bir müeyyidesinin de olmadığını bizim hukuk

düzenimizde hepimiz, bu işin içerisinde olanlar bilirler.

Ben bu anlamda bu teklifin de bu tavsiye için yapılan düzenlemeye sokulmasını bir fırsatçılık olarak değerlendiriyorum, derhâl de geri çekilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Abdullah Güler...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

En son cümleden başlayayım. FATF’ın buradaki beklentisi çok net. Avrupa Birliği ülkelerinden ben biraz sonra örnek de vereceğim, özellikle Almanya, Fransa ve İngiltere örneğinden vereceğim. FATF’ın bu manada Dernekler Kanunu’na atfıyla yetkili makamlar, kâr amacı gütmeyen kuruluşların veya bunlar adına hareket edenlerin ihlallerine karşı etkili, orantılı ve caydırıcı yaptırımlar uygulayabilmelidir.

Şimdi, dernek yönetiminde bizim tahdidimiz, kanunumuz çok açık teklifimiz. 6415 sayılı terörizmin finansmanı ile ilgili kanuni düzenleme, yine 5549 sayılı suçtan elde edilen mal varlığının aklanması ile ilgili düzenlememiz ve uyuşturucu ile ilgili ticaret ve imalatla ilgili düzenleme.

Ben size somut bir örnek vereyim: İstanbul’da yine birebir de bu manada yakından bildiğimiz için, 1’inci katta dernek; her türlü yasal, fikri -ismini de güzel koymuşlar- ama altında uyuşturucu imalathanesi var. Yani bizim tahdidimiz belli, yine, terör finansmanı. Tahdidimizin ne olduğu belli ama biraz önce biz burada, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, yine TCK -Türk Ceza Kanunu- 220, 314; bu maddeleri gördük. Sanki bununla ilgili bir kaygı varmış gibi veya maddede böyle bir teklif varmış gibi; asla böyle bir şey yok.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bunlar var zaten bunlarla ilgili sorun yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, tamamlayın siz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Terörün finansmanı, 6415, 5549 ve uyuşturucu madde ticaret ve imalatı... Bununla ilgili soruşturma konusu edilmiş bir yönetici varsa İçişleri Bakanlığına -derneğe yine, kendi, özel, vatandaş nezdindeki saygınlığını ve durumunu, bu mahiyette herhangi olumsuz bir durum meydana gelmemesi için- bir idari tedbir olarak böyle bir imkân tanıyoruz. Peki, bu imkânın Avrupa Birliği ülkelerinde -bu aynen kayıtlara da geçsin- Almanya; bu manada aynı yetki var. Derneğin faaliyetleri bir eyaletle sınırlıysa o eyaletin en üst düzey idare mercisi, derneğin faaliyetleri bir eyaletin sınırlarını aşıyorsa Federal İçişleri Bakanlığı yöneticileri görevden alabilmekte ve el koyulan mal varlığı için oraya idareci atayabilmektedir. Fransa; kapatma kararıyla beraber, anılan dernekler yöneticilerinin toplanması ve faaliyette bulunması yasaklanmaktadır, bu mahiyette, tasfiye sürecindeki derneklere de mahkeme tarafından kayyum atanmaktadır, Fransa örneği. İngiltere; Hayır Kurumları Komisyonu bu manada görevden alabilmektedir. Buradaki amacımız şu: Gerçekten dernek, kendi tüzüğünde yer aldığı şekliyle amaç, kapsam ve faaliyetler açısından buradaki çalışmalarını yürütsün ama dernek tabelası adı altında, arka planda 6415’i ihlal edecek, terör finansmanı sağlayacak, yine, 5549’u ihlal edecek yani mal varlığından edinilen suç kaynağı...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İddia..

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yine, bu mahiyette uyuşturucu, ticaret ve imalat.

Tamamen kanunun hedefi budur, kapsamı çok nettir, sınırları bellidir ve...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – “Terör” tanımı o kadar geniş ki her şeyi içine alabilirsiniz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, terör yok burada. Bakın, “terör finansmanı” diyoruz.

Bakın, Süleyman Bey, lütfen. “Terör tanımı” diye bir kavram geçmiyor burada, lütfen. O zaman 3713’e atfı yapardık, Türk Ceza Kanunu, 220’ye atfı yapardık, 314’e atfı yapardık o zaman. Kanunun

maddesi belli, terörün, terörizmin finansmanı diyoruz. 6415 sayılı Yasa...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Terörizmin finansmanının...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler, karşılıklı olmasın.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kanun belli, 6415 lütfen.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Burada suç teşkil eden denildiğinde sadece terör ve uyuşturucu değil tabii ki yani; orada bir sınırlama yok.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Diğer hususlar tamamen yargının, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – “Denetim sırasında suç teşkil eden fiillerin tespit edilmesi durumunda” diye maddede geçiyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ve soruşturma; yani cumhuriyet savcılarının bu konuda bir soruşturma başlatmasıyla ilgili bir durumdan bahsediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, tüm suçlar için geçerli.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yoksa, kendiliğinden bir tespitten veya herhangi bir ihbardan bahsetmiyoruz. Bu konuda, bu 3 başlıkta bir soruşturma konu edildiği andan itibaren idari bir tedbir olarak İçişleri Bakanlığı bu uygulamayı yapıyor ve bunun hem Almanya’da hem Fransa’da hem İngiltere’de örnekleri var ve FATF da bu manada etkili, caydırıcılığı orantılı bir idari mekanizmayı da bizden bekliyor.

Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Terörün adı nasıl geçmiyor?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye, sırayla söz vereceğim.

Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, güçlü devlet nedir biliyor musun Abdullah Bey? İdare bir işlem yapar, idare, işlemine o kadar güvenir ki karşı taraftaki mahkemeye başvurduğu anda yürütmesi durur. Bunu dünyada çok az ülke yapar, biz bunlardan biri değiliz. Yani siz bir atama işlemi yaparsınız, siz bir yerde inşaatın durdurulması işlemi yaparsınız, bir karar alırsınız, vatandaş gider mahkemeye başvurur, başvurduğu anda sizin işleminiz durur; siz gidip mahkemeyi ikna etmek zorunda kalırsınız. Eğer o işlemin yürütmesinin devam etmesini istiyorsanız gider mahkemeyi ikna edersiniz idari olarak o işlemi yaptırırsınız, bunu yapan ülkeler var.

Bizde nasıl? Bizde yürütmenin durdurulması tam tersi. Nasıl? İdare bir işlem yapar, bir karar verir o artık hukuka uygunluk karanesinden yararlanır ve böyle devam eder. Bir vatandaş bunun hukuka aykırı olduğunu düşünüyorsa gidip onun aksini kanıtlamak zorundadır, idare mahkemesine gidip o işlemin yürütmesinin durdurulmasını istemek durumundadır. Bizdeki durum bu değil mi?

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Vatandaş ispatlayabilir.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, vatandaş gidip ikna etmek zorunda mahkemeyi. Burada da benzer bir şey söz konusu, diyorsunuz ki “Bir soruşturma başladı, mahkeme karar verdi, kırk sekiz saat içerisinde de mahkemeden kararı aldım...”

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bir soruşturma değil, 3 başlıkta bu soruşturma var, 3 başlıkta var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Tamam, doğru...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – 3 başlık deyin ama.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben size bir örnek vereyim, şimdi siz böyle güzelleme yapıyorsunuz: Batman Belediye Başkanı, doktor, uzman doktor gözüne alındı; Adliyenin içerisindeyiz -hafta sonu, hiçbir Allah'ın kulu yok- etrafında Terörle Mücadele Şubesi'nden 50 polis var, elleri kelepçeli, savcılığın kapısının önündeyiz. Niye kelepçeliyorsunuz? Türk Ceza Kanunu açık, kaçma şüphesi varsa bunu yapabilirsiniz. 50 güvenlik görevlisinin içerisindeki 1 Belediye Başkanının Adliye içerisinde kaçacağını mı düşünüyorsunuz? “Ben öyle değerlendiriyorum.” diyor. Ne yapacaksınız? Yasa diyor ki: “Eğer kaçma şüphesi olduğunu değerlendiriyorsa kelepçe bağlar.” Bitti. Anlatabildim mi? Yani burada kime ne yetki verdiğinizle ilgili bir şey. Bizim eleştirdiğimiz şey bu. Eğer bir soruşturma varsa... Yani şimdi bu soruşturmaya güveniyorsanız en azından şunu yapın: Kapatmayın, kayyum görevlendirmeyin veya başka bir şey yapmayın, gidin mahkemeden karar aldırın. Şu anda, bir derneğin tüzüğü mesela, Anayasa'ya veya kanunlara aykırıysa ne yapıyorsunuz? Derneğe diyorsunuz ki: “Altmış günlük süre içerisinde düzelt. Eğer düzeltmezsen -ne yaparım- hakkında bir kapatma davası açarım. Değil mi, mevcut düzen bu?”

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Zaten mevcut düzenlememizde bir sıkıntı olmasa bu düzenlemeyi getirmeyiz ama.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, bunun süresini kısaltabilirsiniz, gider mahkemeye başvurursunuz, “Mahkeme de belli bir sürede karar alsın.” dersiniz. Bunları, süreyi kısıtlayabilirsiniz. “Bir hafta içerisinde mahkeme mecbur, on beş gün içerisinde mahkeme karar verir, olmazsa idarenin kararı ortadan kalkar.” dersiniz ama buna dair hiçbir tane önlem yok. Soruşturma başlatıldı, soruşturmanın başlatılması gerekçesiyle bir yönetim kurulu üyesiyle ilgili soruşturma başlatılırsa bir derneğin bütün yönetimini görevden uzaklaştırıp kayyum görevlendirebilirsiniz kırk sekiz saat içerisinde, karar alırsınız, sonra vatandaş masumiyetini kanıtlasın.

Ben burada bir dizi sorun olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Güler, zaten ben şunu belirttim: Avrupa Birliği ülkeleri de, sizin dediğiniz Almanya, Fransa-onlar da biz de Türkiye de hukuksal mevzuatla bu noktaları uyumlaştırmamız gerekiyor. Şimdi, bizden zaten -ne dedim ben- Mali Eylem Görev Gücünü iyileştirmemizi istiyor, yasal bir düzenleme yapmamızı istiyor ama bu yasal düzenlemeyi yaparken de orantılı, etkili, belirgin, objektif kriterlerle düzenleme yapmamız gerekiyor. Bu iyileştirme de zaten adil bir yargılama, suçun tespiti, teröre finansman sağlayan, ki bizim burada... Şunu belirttim: Terörle ilgili -zaten Sayın Ersoy da biliyor- geniş, subjektif -kişisel olmayacak- yasayla sınırları tanımlanmış ve evrensel terör tanımıyla ilgili noktayı biz zaten Avrupa Birliği ve uluslararası alanda tartışıyoruz ve İçişleri Bakanlığı da bir süreç yürütüyor; Avrupa Birliği Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı. Burada terörün tanımıyla ilgili geniş, subjektif, kişisel bir sorun varken, biz hâlâ bunu tartışırken böyle bir yasal düzenleme getirerek yine sıkıntılı bir düzenleme getiriyoruz ve adil yargılama, suçun tespiti, orantılı, etkili, objektif belirginlik olmadan tekrar bir bakana, bir İçişleri Bakanına, şahsiyetinden bağımsız kurumsal bir bakana ve mülki idare amirine böyle bir düzenleme yetkisi vermek, işte el koyma, faaliyet durdurma, bunları çok genişletilmiş yetkiler olarak görüyorken tekrar diyorum, Avrupa Birliği sürecinde ya da uluslararası alanda sıkıntılı bir sürece götürüyorsunuz bizi. Yasal süreç belirlenir, ilgili tespit yapılır -zaten bütün hukukçular burada dile getirdiler- suçun tespitinden sonra, eğer terörle ilgili o dernek ya da kurum, hangi kişi var

ise zaten yasalarımıza göre faaliyeti durdurulur, cezai süreç başlar ama biz burada farklı bir süreci işletiyoruz, benim anlatmak istediğim bu. Sizin söylediğiniz o ülkeler, güçler ayrılığını yargı, yasama içerisinde emir-talimat ilişkilerini tartışmıyorlar -o dediğiniz ülkeler- şu an. Biz hâlâ bu tartışmaların içerisindeyiz ve biz hâlâ reformları tartışıyoruz ülkemizde. Böyle sıkıntılı yapısal sorunlar varken bu yasada öngördüğümüz ve bizim için sıkıntı yaratacak, uluslararası alanda ve ulusal düzeyde sıkıntı yaratacak tespit ve öngörülerimizi iletiyoruz size.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Süleyman Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, Abdullah Bey Fransa’dan, İngiltere’den ve Almanya’dan örnekler verdi. Bu örneklerle Türkiye örneğini karşılaştırmaya girdiğimiz zaman, hemen “Adalet Raporu” isimli kitabımı açtım baktım, Fransa’yla, İngiltere’yle aramızda ne fark var, ne var diye. Çok büyük bir fark var. Yani hep “endeksler” filan deniliyor ya, bu endekslerde Hükümet yetkilerinin kısıtlanması konusunda 124 tane ülke arasında biz 123’üncü sıradayız. Sonra, Avrupa İnsan hakları Mahkemesine başvuruda, Rusya’yla beraber atbaşı gidiyoruz, 3’üncü Ukrayna. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkını kullananların hak ihlallerinin yüzde 50’si adil yargılanma hakkında olmuş, Anayasa Mahkemesinin istatistikleri ortaya koyuyor.

Adalet Bakanımız ve Sayın Cumhurbaşkanı daha on beş gün önce çıkıp da “Türkiye’nin hukuk reformuna, yargı reformuna ihtiyacı var.” dedi. Denge denetleme sistemi yok. Almanya’da, Fransa’da, İngiltere’de Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi denilen tek adam sistemi yok. O nedenle bu karşılaştırmayı yaparken lütfen resmî istatistiklere bakalım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ben karşılaştırma yaparken...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin rakamlarına bakalım, Türkiye’nin yargı ve hukuk devleti unsuruna bakalım. Buradan şuna geliyorum: Ya, bu maddeyle -yapmayın, Abdullah Bey, hukukçusunuz- yasamanın ve yargının önüne geçen, hukuk güvenliği ve hukuk devletin dışında olan bir bakana, siz, bir kişiye bir yetki veriyorsunuz, sivil toplum örgütünün faaliyetine devam edip etmeyeceği konusunda yetki veriliyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Belli suçlarda.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu yetki neye göre veriliyor? Derneklere kara para aklama, uyuşturucu imali, ticareti, terörizmin finansmanının önlenmesi. Terörizmin finansmanın önlenmesini terör tanımından nasıl çıkarırsınız? Nasıl ayırıyorsunuz?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – 6415 sayılı Yasa var, 6415 sayılı Yasa var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bakın, 16’ncı maddede biraz sonra geleceğim size ben. 16’ıncı maddede çocuk dernekleriyle ilgili anlatacağım şeyler var; çocukların dağa kaçırılmasıyla ilgili, oradan finansmanıyla ilgili anlatacağım şeyler var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yapmayın, eylemeyin. Yani bunun içinden ayıramazsınız bunu siz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Süleyman Bey, benim, buradaki, Başkana verdiğim örnekteki amacım şudur: FATF’ın Avrupa Birliği üyesi olan ülkelerle birlikte...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Süleyman Bey, bitti değil mi?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler...

Tufan Bey de bir cümle...

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bir cümle de ben eklemek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, hepimiz Türkiye’de yaşıyoruz, tamamımıza yakınımız da hukukçu. Bir kısmımız hâkimlikten, bir kısmımız avukatlıktan geldik. Yani terörizmin finansmanıya uğraşan bir derneğin yöneticilerini -ki bizim ülkemizde bırakın terörizmle uğraşmayı falan yani terörizmin kenarından geçmeyen birçok insanın bile hukuk güvenliği kalmamışken, sabaha karşı evleri basılırken, hemen tutuklanırken- yani böyle bir finansman işiyle uğraşan derneğin yöneticilerini zaten hemen tutuklarız biz, gözaltına alırız, zaten derneğin bir faaliyeti kalmaz. Burada böyle olduğu için hani, acaba maksat mı farklı diye insanların aklına şüphe geliyor, haklı olarak da geliyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Yani, biz, sonuçta, demokrasimiz derinleşsin diye çabalyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güler buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Elbette gelsin. Bakın, arkadaşlar, FATF’ın en önemli ülkelerindendir yani hem Almanya hem İngiltere hem de Fransa. Onlardaki uygulama bütünlüğünü, yine FATF’ın tavsiye kararlarında ve önleyici, caydırıcı tedbirlerin mutlaka uygulanmasını talep ettiğinden dolayı bir benzerlik kuruyoruz biz. Yani sizin kıyasladığımız başka bir şey, şunu kanunlarımızda gideremeyiz: Acaba akıllarında başka bir şey mi var? Acaba başka bir şey mi düşünüyorlar? Ben ona bir şey diyemem ki. Olabilir de olmayabilir de yani ben sizin kaygılarınızı bu şekilde gideremem ama ben sıkı şekil koşullarına bağlıyorum. 6415 sayılı Yasa’yla terörizmin finansmanının önlenmesi, 5549 sayılı Yasa’yla suç gelirinin aklanmasının ve uyuşturucunun önlenmesi. Bu konuda dernekler bir faaliyet yürütüyorsa cumhuriyet savcılığının soruşturma konusu edildiği an İçişleri Bakanı tedbiren, bu manada, o dernek yönetimini görevden alabiliyor. Ancak...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Geçici bir tedbirdir bu.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Geçici bir tedbirdir. Kayyum yine mahkemeler tarafından atanıyor, yani Medeni Kanun açık.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, anlaşıldı.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yani bu uygulamayı, biz, FATF’a da bu manada uyum göstermek için yapıyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama sizin diğer kaygılarına ben bir şey diyemiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Güler, teşekkür ederiz.

15’inci madde üzerinde 2’si aynı mahiyette olmak üzere 3 önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ruştı Tiryaki

Abdullah Koç

Batman

Ağrı

Diğer önerenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

Sayın Tiryaki ve Sayın Koç'un önergesinin gerekçesi:

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlar üzerinden terörizmin finansmanının sağlanmasını engellemek için bu kuruluşlarla ilgili soruşturma başlatılması durumunda soruşturma başlatılan ilgili kişilerin İçişleri Bakanı tarafından görevden uzaklaştırılması öngörülmektedir. Yine ikinci fıkrayla, bu “sakınca görülmesi” durumunda İçişleri Bakanına, derhâl mahkemeye başvurmak suretiyle ilgili derneği geçici olarak faaliyetten alıkoyma yetkisi verilmektedir.

Bu düzenleme özellikle hak ihlali alanında çalışan STK bakımından riskli bir düzenleme olup çalışma alanı olarak çok sınırlayıcı olabilecektir. İktidarın, faaliyet ve basın açıklamalarından rahatsızlık duyduğu dernekleri faaliyetten men etme ya da diğer keyfi tedbirlerle çalışmayacak duruma getirmesini amaçlamaktadır.

Diğer önerenin gerekçesi:

Madde, anayasal bir hak olan “dernek kurma hürriyeti”ni sınırlamakta, hatta ortadan kaldırmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesinde geçen “Mahkeme başvurusu gecikmeksizin karara bağlar” ibaresinin “Mahkeme en geç 48 saat içinde karara bağlar” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

İstanbul

İstanbul

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anayasa'ya ve ilgili maddelere uyum sağlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 15'inci madde kabul edilmiştir.

16'nı maddeyi okutuyorum:

MADDE 16- 5253 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, fıkraya aşağıdaki bent ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“k) 9 ve 19 uncu maddelerinin üçüncü fıkralarındaki zorunluluğa uymayanlar ile tutulması zorunlu olan defter ve belgelerin, gerekli dikkat ve özen gösterilmiş olması şartıyla elde olmayan bir nedenle

okunamayacak hâle gelmesi veya kaybolması hâlinde, öğrenme tarihinden itibaren onbeş gün içinde dernek merkezinin bulunduğu yerin yetkili mahkemesine zayi belgesi almak için başvurmayan veya bu belgeyi denetim sırasında ibraz edemeyenler üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır. 19 uncu maddenin dördüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirasından yirmibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. 21 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarındaki yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere beşbin Türk Lirasından yüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.”

“(t) Yedibin Türk Lirasını aşan her türlü gelir, tahsilat, gider ve ödemelerini bankalar ve diğer finans kuruluşları veya Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapmayan dernek yöneticilerine her bir işlem için işleme konu tutarın % 10’una kadar idari para cezası verilir. Bu bentte öngörülen parasal sınır; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırın, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Hazine ve Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz.”

“(2) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aykırı olarak dernek organlarında görev alanlara ve bu kişilerin görevlerini yazılı uyarıya rağmen yedi gün içerisinde sonlandırmayan dernek yöneticilerine binbeşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. Mülki idare amirince yapılan ikinci yazılı uyarıya rağmen otuz gün içinde bu kişilerin organlardaki görevlerinin sonlandırılmaması halinde Türk Medeni Kanununun 89 uncu maddesine göre işlem tesis edilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Alpaz Antmen, buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddeyle, Dernekler Kanunu’nun 32’nci maddesinin (k) bendi değiştiriliyor, fıkraya bent ekleniyor, bir de maddeye fıkra ekleniyor ama genel itibarıyla baktığımız zaman, yine cezacı bir yaklaşım. Hapis cezası 32’nci maddede “üç aya kadar” iken “üç aydan bir yıla kadar” hâline getiriliyor; yani, buna neden gerek görülüyor? Bir zayi belgesi alınacak ve bundan sonra da 5 binden 20 bin liraya kadar bir idari para cezası öngörülmüş, yine bu miktar çok yüksek. Yine, 21’inci madde için 5 bin liradan 100 bin liraya kadar idari para cezası getiriliyor; çok, arada 20 kat fark olan, azami ve asgari anlamda aşırı bir fark var. Marj çok geniş, bunun daraltılması lazım. İdareye çok ciddi, geniş yetki veriliyor.

Yeni bent ihdasıyla, 7 bin lirayı aşan her tür işlemin banka ya da PTT kanalından geçirilmesi lazım. Bu neden 7 bin lira olarak belirlenmiş, ben bunu Abdullah Bey’e sormak istiyorum. 5 bin de olabilirdi, 10 bin de; niye 7 bin lira? Ve buna ayrıca yüzde 10 oranında bir idari para cezası takdir edilmiş, getirilmiş. Hep cezacı yaklaşım, hep “İdari para cezası verelim...” Yani, insanları gerek hapis cezasıyla gerek idari para cezasıyla terbiye etme amacı getiriliyor.

Bir de yine son fıkrada, görevinden ayrılmayan ya da yazılı uyarıya rağmen görevine devam edenlere 1.500 lira idari para cezası var.

Yani, dediğim gibi, bu kanun teklifi ve çoğu maddesi açıkça cezai tedbirlerle insanları sivil toplum örgütlerine üye olmamaya zorlamak anlamına gelmekte diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Sayın Süleyman Bülbul.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de, çocukların örgütlenme haklarını özerk bireyler olarak kendileri kullanması konusunda hükümler var. Bizim TMK (Türk Medeni Kanunu) ise çocukları hak ve fiil ehliyetleri bakımından özerk bireyler olarak görmüyor. Tüm hakların veli, yasal temsilci ile kullanılmasını; örgütlenme hakkı açısından da bunu şart olarak koyuyor. Buradan yola çıkarak “Yasal temsilcisinden izinsiz olarak derneğe üye olanlara ve görevlerini sona erdirmeyen dernek yöneticilerine 1.500 TL’den idari para cezası kesilecek ve aykırılığın devamında TMK 89’a göre mahkeme derneğin feshine karar verebilecek.” diye bir düzenleme var.

İktidar, yasal temsilcisinden izin almaksızın dernek kuran, kurdurulan çocukların ve yöneticilerin idari para cezasına çarptırılması konusunu, yine dernekler üzerinden suçtan kaynaklanan mal varlığının aklanması ve terörizmin finansmanı ile mücadele ve caydırıcılığın sağlanması olarak bu kanun teklifiyle okuyor. Bunu biz anlayamadık. Bu kanun teklifinin bu maddelerinin Yargı Reformu Strateji Belgesi içerisindeki yeri nedir? Bu konuda Adalet Bakanlığının sayın temsilcilerinden de bilgi almak isteriz. Bu çerçevede üst sınır olan “üç ay ceza” alt sınır olarak belirlenmiş, bu kapsamda Anayasa’nın 2’nci maddesi hukuk devleti ilkesine aykırı, cezalar arasında orantısızlık var. Yani anlamak mümkün değil. 5 binden 100 bine geçiyoruz. “5 bin Türk lirasından 100 bin Türk lirasına kadar idari para cezası verilir.” deniliyor. Yani bu orantısızlığı biz dünden beri çözemedik; Alpay Bey de çözemedi, Savcım da çözemedi, Abdullah Bey de çözemedi; vallahi çözümü biz anlayamadık, çözemedik.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok, çözdüm, izah edeceğiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Adalet Bakanlığı temsilcileri de İçişleri Bakanlığı temsilcilerinden bilgi almışsa, onlar çözerse de seviniriz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ne zaman çözeceğiz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ortasını bulacağız.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – OHAL sürecinde... Hep OHAL’e giriyorum ben. Bu memleketin başına ne geldiyse - muhalifleri sindirme- OHAL süreciyle birlikte geldi. Türkiye cezaevi hâline döndürüldü ve döndürülmeye çalışılıyor. Örgütlenme özgürlüğü kalktı, hak arama hürriyeti zedeleniyor, hak ihlalleri oluyor. Tabii, bunu ben söylemiyorum, Anayasa Mahkemesi hak ihlali kararlarında söylüyor. Biz söylersek siyaset yaptığımız düşünülüyor.

Bu çerçevede, OHAL sürecinde kapatılan dernekler arasında çocuk dernekleri vardı arkadaşlar. Gerekçede yazmasa da bazı çocuk derneklerinin, çocukların dağa kaçırılmasında, “çocuk derneği” adı altında yasa dışı finansman sağlanmasında kullanıldığı ifade ediliyordu. Çocuk hakları savunucuları ise kanunun mevcut 3’üncü maddesinde çocuğun derneğe üye olma aşamasında dahi özgür iradesinin yasal temsilcisinin iznine bağlanmasını sorunlu bulurken getirilen düzenleme, çocukların mevcut yasaya aykırı olarak yapılmış dernek üyeliğini şimdi önce idari para cezasına, ardından TMK 89’a göre dernek feshine kadar götürüyor. Yani bu çerçevede yine dernek kurma özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, hukuk devleti, anayasal hak ve özgürlükler zedeleniyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Teşekkür ederiz.

Sayın Zeybek.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tekrar etmek istemiyorum ama ben de bu ölçüsüz artırımla ilgili daha önce konuşmuştum. Şimdi şöyle bir şey var: Cezaları artırmak daha doğrusu yaptırımları artırmak suçu engellemiyor. Bu, hukuki

bir gerçek. Öyle ki biz çok gördük, bakın, en son -ki ben o zaman görevdeydim, destekledik- uyuşturucu imal ve ticareti suçlarında çok ciddi artırım oldu. İnanın suçların işlenmesinde hiç azalma olmadı, hiç azalma olmadı hatta artma oldu. Bakınız, önceleri İnfaz Yasası'nda şartlı tahliye 1/2 idi, bir de altı gün iniyordu günde, o zaman şöyle denildi: "Bunun caydırıcılığı yok, şartlı tahliyeyi 1/2 değil, 2/3 yapalım yani üçte 2'sini yatıralım, daha çok cezaevinde kalsın." Ama bu yıl geldik "Olmadı bu, cezaevleri bunu kaldırmıyor." dedik. Ki o zaman, ben iyi hatırlıyorum, reform olarak getirdik onu, tekrar bu yıl 1/2'ye indirdik. İşte bu da reform, yani bunun için kalıcı çözümler bulmak lazım. Böyle "Sadece şu suçü önlemek için aman şunu yapayım, bunu yapayım." dedin miydi; o zaman işte, özgürlüklerde olsun, adil yargılamalarda olsun, hem infazda olsun çok ciddi sorunlar yaşanıyor. Biri 1/2 yatıyor, ondan sonra bir yıl sonra bakıyorsun öbürü 2/3 yatıyor, ondan sonra iki yıl sonra tekrar 1/2 yatıyor falan. Yani bunlar, maalesef, Türkiye'de yargıya o güven konusunu falan -özellikle belirtmek istiyorum- asla artırtmaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Ben de bir soru sorabilir miyim Sayın Güler?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Buyurun Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, (k) bendinin ilk cümlelerinde "Üç aydan bir yıla kadar hapis... Zayi olan belgeleri ibraz etmeyen..." Elde olmayan bir nedenle, işte, zayı olmuşsa on beş gün içinde...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yargı süreci var, on beş gün içerisinde ilgili sulh mahkemesine...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, buradaki on beş günlük süre içinde haklı bir sebep var ise bunu belirtmemiz gerekmez mi madde metninde?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır gerekmez Başkanım. O kanunun gerekçesi zaten. Buradan başlayalım Başkanım, burada gerekmiyor çünkü kanunun zorunlu sebepler ışığında ve mahkemeye başvurmak suretiyle elde edilen, bu tür zayı belgesiyle beraber zaten bu sorumluluktan kurtuluyorsunuz. Bu birinci durum.

İkincisi, mevcut bu, oradan başlayalım, üç aydan bir yıla kadar getirmemizin sebebi, sayfa 180, yine FATF Raporu'muzda; "Derneklerin denetimi sırasında istenen bilgi, belge ve kayıtların tam olarak yetkili kişiye verilmesi gerekmektedir." Bu, orantılı ve yaptırımlar...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şeyi anlayamadım. Haklı bir sebep olmadan on beş günü geçirdik; haklı sebebimiz var, hasta.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Geçirdiniz ama o geçirme sebeplerinde haklıysanız yine mahkeme bunları göz önüne alıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Alır mı madde de olmadığı hâlde?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Tabii, tabii, alıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Alır mı Mehmet Bey?

TUFAN KÖSE (Çorum) – Kesin mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yani burada önemli olan cezai şartın, kast unsuru oluşmadığı için Başkanım yani hem on beş günlük süre hem de o on beş günü geçirme sebepleri; çünkü derneğin de bu manada gerek taşınma yoluyla, birçok karar var bu konuda, vakıflar için de geçerli, gerekse yangın, sel, deprem gibi doğal afetler nedeniyle bu tür imkânsızlıklar oluşabiliyor. Bununla ilgili yargı kararlarında herhangi bir şey yok.

Üç aydan bir yıla kadarki süreye çıkarmamızın sebebi, -üç aya kadardı- FATF'ın yine 180'inci sayfasında yer aldığı üzere, "Derneklerin denetimi sırasında istenen bilgi, belge ve kayıtlar tam olarak yetkili kişiye verilmesi zorunludur. Bununla birlikte, bu noktalara uymamanın cezaları en fazla üç ay hapis veya hatta da para cezasıyla asgari düzeyde tutulmaktadır. Bu caydırıcı değildir." diyor. Bizim de bu mahiyette üç aylık süreyi, bu rapor doğrultusunda asgari süreyi, biz cezalandırmasında üç ay kıldık ve bir yıla kadar gibi de daha caydırıcılığı, daha orantılı bir müeyyideyi esas aldık.

Diğer husus, yine, Alpay Bey bahsetmişti "7 bin lira gibi bir rakam neden çıktı?" diye. Hazine ve Maliye Bakanlığımızın yayınlamış olduğu bir tebliğ var, o da şirketlerin faaliyetleriyle ilgili. İşletmelerin kendi ortaklıkları veya diğer gerçek ve tüzel kişilere yaptığı her türlü tahsilat, gelir ve giderlerin 7 bin lirayı aşan tutarlarının bankalar veya posta hizmetleri vasıtasıyla yapılmasını zorunlu kılıyor. Bunu da mali tablolar açısından bir denklik olsun diye, uyum sağlanması açısından bir rakamsal sınır olarak belirledik; amacımız buydu.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Tamam.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bunu anladık da diğerlerini anlamadık.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Diğerleri hangisiydi?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Uç noktalar, uçurumlar, orantısızlık...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Skalanın geri kalanı.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Diğeri de... Evet, bakın, şöyle bir durum var: Yine FATF'ın raporlarına baktığımızda, önemli bir şeyi de orada direktman söylüyor, 1.294 TL yani uygulamada cezai müeyyideler açısından bu...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 5 binden 100 bine kadar.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet, her bir derneğin gelirlerinin gerçekten çok farklılık arz ettiğini görüyoruz. Yani bir köy derneğinin yıllık -bazı denetim raporlarında çıkıyor- 10 bin lirayı bile geçecek bir geliri yok ama diğer taraftan milyonluk geliriyle beraber faaliyet yürüten büyük kapsamlı dernekler var. Yani siz belge, bilgi ve diğer şeyleri sunmadığı için bir köy derneğine de 5 bin lira idari para cezası vereceksiniz, milyonluk bir çalışma, faaliyet, gelir elde eden derneğe de üst sınırı 10 bin lira vereceksiniz. Bu, adil değil. Bizim kastımız, hakikaten derneklerin gelirleri açısından, yürüttükleri faaliyetleri açısından büyük ciddi farklılıklar var. Bu farklılıkları da ancak böyle bir hakkaniyetli düzenlemeyle geçebiliriz. Yani rakam...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – "Gelirleri oranında" gibi bir ifade konulsa...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – FATF da bunu bekliyor ama baktığımızda, o da haksızlığa yol açabilecek bir durum yani rakamları da... Bazen şöyle de olabiliyor, o da daha yüksek bir oranda cezai müeyyidelere de.. Bu sefer de cezanın oluşumuyla o oranlar gelir oranlarıyla beraber daha ciddi, yani cezanın yaptırımsal unsuru gelirle alakalı değil, beyanla ilgili.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Gelirlerine göre...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) - Ama "gelirlerine" deyince de daha yüksek cezalar da çıkabilir, böyle de bir endişemiz var yani daha alt düzeydeki gelir oranları ile daha yüksek gelirler arasında biraz farkındalığı oluşturma adına yaptık. Gelirlerine orantılı yaptın mı bu sefer de daha büyük rakamlar çıkabilir. Bu da bu sefer derneğin faaliyetlerini ortadan kaldırabilir ki böyle bir risk taşıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Hiç endişe etme. Şöyle: Uygulamada, şimdi, bir günlük hapis cezası 20 liradan 100 liraya kadar niye böyle denildi? Denildi ki: "İşte, az geliri olanı 20 liradan çevireceğiz

bir günlüğünü, çok olanı 100 liradan.” Ya da neyse işte oranına göre. İnanın, trilyonluk adamınki de 20 liradan çevriliyor, asgari ücretten çalışanınki de 20 liradan.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Garibanın da...

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Uygulama maalesef... Sıkıntı bu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, madde üzerinde 1 adet önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

Batman

Ağrı

Gerekçe:

Bu düzenleme, özellikle hak ihlali alanında çalışan STK bakımından riskli bir düzenleme olup çalışma alanı olarak çok sınırlayıcı olabilecektir. Bu düzenlemeyle özellikle insan hakları alanında çalışan STK'lerin hareketsiz kalma ihtimali yüksektir. Maddeyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kararların uygulanmasına yönelik usul ve esasların düzenlenmesi hedeflenmektedir. Ancak, teklif metninin geneli dolayısıyla madde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin (BMGK) kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine ilişkin kararların uygulanması amacına ve demokratik gerekçelere uygun değildir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 17- 5253 sayılı Kanunun 36 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 36- Bu Kanun hükümleri; derneklerin şubeleri, dernek ve vakıfların üst kuruluşları, merkezleri yurtdışında bulunan dernekler, vakıflar ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluşların Türkiye'deki şube veya temsilcilikleri ile Türkiye'de faaliyette veya işbirliğinde bulunma izinleri hakkında da ceza hükümleri ile birlikte uygulanır. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ– Madde üzerinde 1 adet önerge var.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

Züleyha Gülüm

Batman

Ağrı

İstanbul

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Gerekçe aynı mahiyette okutmayalım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi açıkladı Sayın Koç.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 123 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Muhafaza altına alınan veya elkonulan eşya ya da malvarlığı değerlerinin kıymeti tespit edilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 19- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 43/A maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine (I) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş, diğer alt bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiş, fıkranın (d) bendi aşağıdaki şekilde, fıkroda yer alan “ikimilyon” ibaresi “ellimilyon” şeklinde değiştirilmiş, fıkroya aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçunun,”

“(d) 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinde tanımlanan terörizmin finansmanı suçunun,”

“Ancak idari para cezası, işleme veya eyleme konu menfaatin iki katından az olamaz.”

“(3) Birinci fıkroda sayılan suçların bir tüzel kişinin yararına işlenmesi durumunda, tüzel kişi hakkında idari para cezasına karar verilebilmesi için fiili gerçekleştiren kişi hakkında yürütülen soruşturma veya kovuşturmanın tamamlanması beklenmez. Soruşturma veya kovuşturma sonucunda tüzel kişinin yararına işlenmediğinin anlaşılması halinde idari para cezası kaldırılır, tahsil edilmiş ise iade edilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 1 adet önerge var madde 19'da, aslında redaksiyonla da olabilir.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas numaralı Kanun Teklifi'nin çerçeve 19'uncu maddesiyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 43/A maddesine eklenen (3)'üncü fıkranın ikinci cümlesine “sonucunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “suçun” ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Orhan Kırçalı

Samsun

Gerekçe:

Önergeyle, Kabahatler Kanunu'nun 43/A maddesine eklenen (3)'üncü fıkranın ikinci cümlesinde teknik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Söz talepleri var maddeyle ilgili.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Verilen önergeyle madde anlaşılır hâle geldi ama maddede daha önemli bir sorun var. Küçüğünden başlayalım sorunun. Maddedeki 2 milyonluk idari para cezası sınırı 50 milyona çıkarılıyor yani 10 bin liradan 50 milyon liraya kadar -yine her maddede dediğimiz gibi- inanılmaz bir asgari hat-azami hat farkı var. Bunun çok doğru kullanılamayacağını, idareye bu kadar çok geniş takdir hakkı verilmemesi gerektiğini söylüyorum ama esas buradaki sıkıntı “Tüzel kişilere idari para cezası kesilmesi için gerçek kişi hakkındaki kovuşturmaların beklenmesine gerek yok.” diyor madde. Yani kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla bir suçun varlığı ya da yokluğu tespit edilmeden bu idari para cezaları verilecek. Bu hem Anayasa’ya aykırı hem masumiyet karinesine aykırı hem de “Ben sana idari para cezasını keserim, sen git yargıdan aklan gel, artık üç sene sonra mı olur, beş sene sonra mı olur, gelirsin paranı alırsın.” mantığı. Bu, doğru değil. Vatandaş odaklı ve Anayasa’daki masumiyet karinesi odaklı bir yaklaşım olması gerekiyor. Özellikle bu son fıkranın çıkarılması lazım diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bülbul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, 19’uncu maddeyle, Kabahatler Kanunu’nun tüzel kişiliğin sorumluluklarını düzenleyen 43/A maddesinde değişiklik yapıyor. Burada, tüzel kişi hakkında idari para cezasına karar verilebilmesi için suçu işleyen kişi hakkında yürütülen soruşturma ve kovuşturmanın tamamlanmasının beklenmeyeceği düzenleniyor. Tabii, bu, Anayasa’nın gene masumiyet hakkından tutun birçok maddesine aykırı. Maddeye göre, dolandırıcılık, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma ve rüşvet suçu tüzel kişiliğin yararına işlendiği takdirde soruşturma ve kovuşturma beklenemez, idari para cezası kesilir. Kovuşturma sonunda beraat ederse para iade edilir. Yani bu hüküm, mahkemeleri, yargıyı gene ortadan kaldırıyor, yargı gene yok. Bu suçun oluştuğu kanısına kim varıyor, kim varacak? Önceki maddelerde olduğu gibi, İçişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Adalet, Dışişleri Bakanlıkları; BDDK’nin genel müdür ya da başkan yardımcısı düzeyinde kişilerinden oluşan komisyon bu konuda bu kaniya varabiliyor; yargı yok, mahkeme yok.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Var, var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sonra, sonraya geçmiyoruz ama, ilk başta başa bakıyoruz, başa, lekelenmeme hakkı diyoruz, lekelenmeme hakkı. Adamı sen alıyorsun, çamuru atıyorsun, ondan sonra kurtardığı zaman da bulaşmış durumda. Vatandaş KHK’lerle görevden alındığı zaman Abdullah Bey, hiç kimse yanına yaklaşmadı, ekmek dahi vermediler, esnaf selamı kesti. Aynı olay burada da geçerli şimdi, geçerli; adama çamuru atıyorsunuz ilk önce.

Yani o zaman hâkimlere, savcılara gerek yok arkadaşlar; hâkimlerin, savcıların boşuna maaş almasına gerek yok; ne gereği var? Bu Komisyon var nasıl olsa, idareden oluşturmuşsunuz Komisyonu. Bu durum, sayısız hukuk kuralına aykırılık teşkil ediyor. Suç ve cezaların aleniliği, yasallığı, belirliliği ve yasallık ilkesi baştan sona ihlal ediliyor. Ne diyelim? Başka bir şey diyecek hâlimiz yok.

Sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, ben de bu maddenin esas Anayasa’daki bu masumiyet ilkesine aykırı olabileceğini düşünüyorum. Bu nedenle de bu yönüyle de bir değerlendirme almasını

öneriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 19’uncu madde kabul edilmiştir.

20’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “spor kulüpleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve demek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“h) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan gruba,”

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, bir şey rica edebilir miyim? Şimdi Türkiye Barolar Birliği temsilcisi var mı?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şöyle yapalım, söz taleplerini alalım, sonra söz veririm.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İlk ona söz verirsiniz hem bu konuda Barolar Birliğinin görüşünü de öğrenmiş oluruz; biz konuşacağız nasılsa, devamlı konuşuyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Türkiye Barolar Birliği temsilcimiz burada mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Dışarıda galiba...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Dışarıda mı? O zaman gelir biraz sonra.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yok, karşıda, karşıda...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, Sayın Emre’ye söz verelim.

Buyurun Sayın Emre.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, şöyle bir gerçek var Türkiye’de. Hepimizin bildiği bir hukuk kaidesi vardır “silahların eşitliği” ilkesi. Yani bir yargılamada bir yerde iddia makamı olur, savunma makamı olur, karar makamı olur; bunlar arasında, bir güç dengesinde de bir ilişki ağı ve denge aranır burada ki hukuk sistemi düzgün bir şekilde işlesin. Şimdi biz burada ağırlıklı olarak hepimiz avukatız yani Komisyon üyeleri açısından söylüyorum. Dolayısıyla, biz biliyoruz ki -yani gerçeği inkâr etmeyelim- Türkiye’de bu açıdan bir denge şu anda yok yani avukatlar burada dezavantajlı durumda. Bir iddia makamı gibi, bir karar mercisi gibi daha güçlü pozisyonda değil, onlara göre daha zayıf pozisyonda ve üstüne üstlük yaptıkları işlerden ötürü, baktıkları davalardan ötürü birçok sıkıntı yaşıyorlar. Buna ilave, bakın, bir on beş yirmi yıl öncesine kadar Türkiye’de herhangi bir şekilde bir avukata kolay kolay dava açılmazdı yani kırk kere düşünülürdü, bakılırdı, incelenirdi, soruşturma izinleri çok kolay verilmezdi. Şimdi, burada, çok yaygın gözaltı var, tutuklama var, işlem var, herhangi bir suç duyurusunda açılan dava var falan. Bu açıdan baktığımızda, avukatların çok dezavantajlı bir durumu var.

Şimdi burada, bakın, ilave ne geliyor? Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesine şüpheli işlem bildirim yükümlüsü olarak serbest

avukatlar ekleniyor. Ne yapacak serbest avukatlar? Bir empati yapalım. Yani bunu nasıl yapabiliriz, büroda ya da bir vekâlet ilişkisiyle yaptığımız bir işte? “Savunma hakkı bakımından diğer kanun hükümlerine aykırı olmamak ve avukatların yapabileceği resmi işlemlerden taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak kaydıyla...” eklenmiş. Kanuna göre, yükümlülerin, kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarını işlem yapılanları kimliklerini tespit etmek veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işlemlere konu mal varlığının yasa dışı yollarla elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe ve şüpheyi gerektirecek bir konunun bulunması halinde bu işlemi MASAK’a bildirmek zorunda olacak. Yani ben avukat olarak bir işlem yapacağım, şüpheyi bırakın yani zaten bu olacak şey değil, şüpheyi gerektirecek bir konu olsa dahi kendi müvekkilimi MASAK’a bildireceğim. Yine, serbest avukatların... Bakıyorsunuz, ya bu buraya eklenecek bir şey değil yani, hani insanın bunu kabul etmesi için gerçekten kendi meslek koluna hasım olması lazım. Çünkü burada, avukat müvekkil görüşmelerinde sır saklama yükümlülüğü var. Yani ben avukatlık yaparken büroma gelen müvekkillerden bilirim, adam cinayet sanığı, aranıyordu; gelir, sizden görüş sorar, vekâlet verir, ne yapacağımıza birlikte karar verirsiniz, alır götürürsünüz adliye. Veya buna şey yaparsınız... Ben “Sen şurada dur bakayım, kapıyı kilitleyim, seni polise teslim edeyim.” mi diyeceğim? Bu kadar sabit bir olayda bile, buna, yasa avukatlara bu hakkı vermiş ki yargılama sağlıklı olabilsin, bakın, bu kadar uç bir örnekte bile. Şimdi, buna ilave, bir bilgiyi geçin -bir bilgi olsa da paylaşamaz- şüphe ya da şüpheyi gerektirecek bir konunun bulunması hâlinde yani bu, hakikaten hani çok dar, çok kör bir pencereden bakılmış; mantıklı bir şey değil ve şunu da söyleyeyim: Şimdi, böyle el kaldırıyorsunuz indiriyorsunuz yasalar geçiyor, bir şeyi geçirdikten sonra düzeltmek daha zor oluyor. Çünkü bunu mesela böyle geçirdiniz çok farkına varmadan ya da böyle “Gelmiş böyle, biz geçirelim, sonra bakalım.” diyeceksiniz belki; e, bu geçecek böyle, sonra siz yarın öbür gün bunun sonuçlarıyla yüzleştiginizde, Meclise herhangi bir şekilde yasa geldiğinde bu sefer tartışma şu olacak: “Avukatlara kara para aklamanın yolunu açan düzenleme geliyor.” E, tersi bu olacak, ben size söyleyeyim. İşte, avukatlar görse de kara para aklayanı ya da teröre finansman sağlayanı onu bildirme yükümlülüğü ortadan kalkıyor; sonrasında gelecek kısım da bu, bunun çok pratiğini yaşadık. Bu olacak şey değil arkadaşlar. Ya, bunu Cumhuriyet Halk Partisi söylüyor, o parti söylüyor, bu parti söylüyor... Bu, tamamen akıl, mantık sınırlarının dışında, avukatlık mesleğine düşmanca bir iş, mesleği öldürürüz. Dolayısıyla, bunu, çok rica ediyorum, birlikte bir değerlendirin ve bunu hemen buradan çıkartın.

Teşekkür ederim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İstismara açık...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Süleyman Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, İstanbul Hukuktan mezun olduktan sonra avukatlık mesleğine başladım Aydın’da, bize hemen Moliere’in bir sözünü verdiler: “Avukatlar tarih boyu köle kullanmadılar ama hiçbir zaman efendileri de olmadı.” diye, yani bu söz çok önemliydi. Sonra otuz yıllık süreçte mesleğimizi icra ettik ama milletvekili oldum, artık, avukat olarak milletvekilliğim bittikten sonra kendimi yükümlü hissedeceğim. Bu kanunla birlikte, artık, ben de bir yükümlü oluyorum ve bu kanunun 21’inci değişikliğiyle beraber müvekkillerim de müşteri oluyor arkadaşlar, yani açık ve net.

Şimdi, burada getirilen değişiklikte...

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Maddede yok ki öyle “müşteri” ifadesi.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 21’inci maddeye bakın, yükümlü neden yükümlüyümüş?

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – “Müşteri” ifadesi var mı?

TUFAN KÖSE (Çorum) – Müşterinin tanınmasına yönelik esaslar kapsamında.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neden yükümlüyümüş? Ne diyor 21’inci maddede? “Kimlik tespiti” ibaresi, “Müşterinin tanınması” diyor. Yani yükümlüler müşterinin tanınmasını sağlayacaklar, avukatlar da yükümlü olduğuna göre, “Kimlik tespiti” “Müşterinin tanınması” olarak değiştirildiğine göre biz de müşteri tanımlayacağız.

Arkadaşlar, bakın, bu değişiklikle 2’nci maddesine şüpheli işlem bildirim yükümlüsü olarak serbest avukatlar, özgür avukatlar ekleniyor. Bu avukatlar, sınırlı olarak... Resmî işlemlerden taşınmaz alım satım, şirket vakıf ve dernek kurulması idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere savunma hakkı ihlal edilmeden yükümlü olarak belirleniyor. Bu arkadaşlar, avukatlar, mal varlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine ilişkin, yasa dışı amaçlarla kullanıldığına ilişkin müvekkillerinin yani müşterilerinin herhangi bir bilgisini, şüphe teşkil eden bir noktayı gördükleri takdirde hemen MASAK’a bildirecekler. Yani özgür avukatlar, serbest avukatlar yani özgür savunma, muhbir savunma olacak; muhbir, avukatlara muhbirlik hakkı yani muhbir. Ya, arkadaşlar, avukatları alın, İçişleri Bakanlığına bağlayın, bir de maaş bağlayın ya! Bu ne rezalettir ya, böyle bir şey olabilir mi? İşimizi gücümüzü bırakacağız -savunma hakkı gibi dünyada binlerce yıllık emeklerle alınmış, özgürlüklerle gelmiş bir noktada- bir de muhbirlik yapacağız. Arkadaşlar, böyle bir yasa teklifinin olması mümkün değil, olamaz yani olamaz. Ben şahsen otuz yıllık avukat olarak kendimi yükümlü, müşteri ve muhbir bir yapının içerisinde bulmaktan hazzetmiyorum yani böyle şey olmaz.

Bakınız arkadaşlar, bu kanun teklifiyle ilgili “Avukatların sır saklama yükümlülüğü var, avukatların sır saklama yükümlülüğü var.” diye defalarca konuşuyoruz. Avukatların sır saklama yükümlülüğü var, nerede var? Avukatlık Kanunu’nda var. Avukatlık Kanunu’nu ihlal eden bir kanunu nasıl getirirsiniz arkadaşlar ya? Avukatların çalışma şeklini, iş yapma şeklini, özgürlüğünü ve kanununu ihlal eden bir düzenleme gelmesi düşünülemeyecek bir noktaydı ama geldi. Kimlik tespiti, işlemlerin izlenmesi, bilgi ve belge verme, şüpheli işlem yükümlülükleri, muhafaza ve ibraz yükümlülükleri avukatların savunma haklarıyla asla bağdaşmıyor arkadaşlar, bağdaşabilir mi? Savunma hakkının içindedir bunlar, sır saklama yükümlülüğünün içindedir. Bu kapsamda 21’inci maddede gerekli tedbirlerin alınması ifade edilmiştir. Avukatlar, müvekkillerinin bilgilerini açığa vuramazlar; bu, mesleğin en temel kurallarından biridir. Avukatın sır saklama yükümlülüğü süresiz olup müvekkil-vekil ilişkisinde güven inşasının temelidir. Çoklu baro getirdiniz ya o 2’nci kurulan barolar var -baroları kuramadınız- o barolara da bu maddeyi uygularsınız inşallah. Başka diyeceğim bir şey yok, diyeceğimiz bir nokta da yok.

Yani, mesleki faaliyet nedeniyle öğrenilmiş şahsi, ailevi, ticari, kurumsal her türlü sır buna, sır saklama yükümlülüğüne dâhildir. Mesleki faaliyet nedeniyle öğrenilmiş şahsi, ailevi, ticari, kurumsal her türlü sır buna dâhildir. Avukatlık Kanunu, avukatın sır saklama yükümlülüğü sebebiyle tanıklıktan çekilme imkânı bile vermektedir. Bu temel ilkenin istisnası ise bellidir: Ancak avukatın kendisine yüklenen hukuki, cezai yargılamada savunmasını yapabilmesi için bilgilerin paylaşılması zorunluysa ve ilgili kişilerin bilgileri açığa vurmada rızası varsa, avukatlık mesleğinin icrasıyla veya Avukatlık Kanunu’nun bütünüyle avukatların işbu Kanun kapsamında yükümlü kılınması kesinlikle kabul edilemez.

Ayrıca gerekçede ve kanunda yapılan değişikliklerin devamında “müşteri” ibaresi kullanılmıştır, avukatlar müşterilere değil, müvekkillere sahiptir. Değişiklik yapılan ilgili kanun hükümlerinde yer alan müşteri ibareleri avukatlık mesleğinde kabul edilemez. Avukatlık mesleği kamu hizmetidir, kamu yararı avukatlık mesleğinde en önemli noktalardan biridir. CMK değişiklikleriyle artık avukatlar kamu

görevi ifasında bir adım öne çıkmışlardır ama kamu görevi ifasını yapa lım derken de İçişleri Bakan lığına ba ğlı, MASAK’a bilgi veren, ihbarcı bir meslek grubu olarak da adlandırılması gerekmemektedir. Bu, avukatlık mesle ğinin özgürlü ğüne ve meslek ilkelerine aykırıdır. Müvekkil de avukat da müş teri ve hizmet veren iliş kisinden farklı olarak birbirine karşı sorumludur. Bu çok önemli arkadaş lar: Müvekkil de avukat da müş teri ve hizmet veren iliş kisinden farklı olarak birbirine karşı sorumludur. İlkesel olarak avukat, adaletin oluş ması için görevini yerine getirir. Müvekkilleri “müş teri” olarak tanımlayan bu dü zende yalnızca adalet de ğil, menfaat iliş kileri devreye girmektedir. “Müş teri” ibaresi fahiş bir yan lışı ifade etmektedir.

Öte yandan, 2008 yılında da buna benzer Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik’in 4’üncü maddesinin (ş) bendinin eklenmesine ilişkin bir düzenleme yapılmış tır. Danış tay 10. Dairesi elimde bulunan, gösterdiğ im karardan da anlaş ılacağı üzere 2008/1675 esas, 2013/508 karar numaralı 24/1/2013 tarihli kararıyla bu bendi iptal etmiştir. Sayın Başkan, biraz sonra söz verirsiniz Barolar Birli ği Temsilcimize çünkü davayı açan, davayı takip eden, davacı Türkiye Barolar Birli ği; bu konuda bizi bilgilendirir diye düşünüyorum.

Danış tay, gerekçede 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’da yükümlüler belirlenirken avukatların bu kapsamda de ğerlendirilmedi ğini belirterek FATF’ın hukuk meslekleriyle uğ raş anlar için ayrıcalıkların ve gizliliklerin ö lkelerin kendilerinin belirleyece ğini söyled iğini vurgulamış tır. Danış tay, bu 2 temel gerekçeyle “Savunma hakk ı bakım ından di ğer kanun hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki iş lerden taş ınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi iş lerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ifadesini iptal etmiş tir.

Danış tay kararının varlığına ra ğ men, mevzuata tekrar aynı hüküm sokulmaya çalış ılmaktadır. Yargı kararlarının nasıl tanınmad ığını ve önemsenmedi ğini görürken avukatlık mesle ği de ü zülerek söylemek gerekirse ayaklar altına alınmaktadır. Ama baroların da Türkiye Barolar Birli ğinin de bu konuda sesini duymak biz hukukçu olan milletvekillerinin de en büyük hakk ıdır.

BAŞ KAN YILMAZ TUNÇ – Söz talebi var zaten Barolar Birli ğinin Süleyman Bey.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Oluşturulan bu tabloda ne gittikçe azalan adalet tanımının yerini bulması ne de savunma hakk ının usulünce yerine getirilmesi tamamen hayal ürünü olacaktır. Avukatların yükümlü kılınmasıyla avukatlık mesle ği icra edilemez bir hâle bürünecektir.

Teklif edilen 20’nci madde Anayasa’nın 20’nci maddesine -özel hayatın gizlili ği- 138’inci maddesine -mahkemelerin ba ğ ımsızlı ğı- ve Avukatlık Kanunu’na ve savunma özgürlü ğüne, savunma hakk ına ihlal getirmektedir. Bu nedenle bu maddenin acilen geri çekilmesi CHP’li, İYİ PARTİ’li, MHP’li, AKP’li, HDP’li hukukçu milletvekillerinden özellikle beklenmektedir.

Teş ekkür ediyoruz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hukukçu de ğ il de avukat. Avukat diyelim. Hukukçulardan avukat olmayanlar da var.

BAŞ KAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teş ekkür ederiz Sayın Bülbül.

Barolar Birli ği Temsilcisi...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, ben bir söz alayım, sorularım da var.

BAŞ KAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye Sayın Antmen.

Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teş ekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, biz çoklu baroyu tartışırken avukatlık mesleğini çok anlattık, özellikle ben çok anlatmaya çalıştım ama demek ki becerememişim, Adalet Komisyonuna bu kanun geldiği için söylüyorum, bu madde geldiği için söylüyorum, anlatamamışım.

Avukatlık mesleği, üç bin beş yüz, dört bin yıl önce ortaya çıkıyor. Kendi kendini savunamayacak, konuşamayacak kişiler önce bir yakınının yardımıyla daha sonra bu da yetersiz kalınca bu işi yavaş yavaş profesyonel olarak yapmaya başlayan ama önce para almayan şekilde birinin hakkını savunan kişilerin oluşmasıyla başlıyor ve avukatlık mesleği çıkışı itibarıyla ve hâlen -ki sizlere rağmen- bir onur mesleğidir. Avukatlar, onurları için yaşarlar.

Meslek sırrı kavramı. Birazdan ben, Türkiye Barolar Birliği temsilcisi olan avukat arkadaşımın da özellikle meslek sırrının ne olduğunu, kapsamını ve kendisinin de altında imzası olan dava dilekçesiyle açılan şu Danıştay kararını açıkça bize anlatmasını istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bir avukatın meslek sırrı en az namusu kadar önemlidir. Size gelen bir insanın savunmasını yapmanız için size her şeyini anlatması gerekir ve bunun da sizde kalması gerekir. Bu özel hukuk davalarından, boşanma davasına veya her türlü ceza hukukuna tabii, suçlarla ilgili olur. Adam gelir, 1 suçtan yakalanmıştır ama 5 tane suçu vardır, siz bilirsiniz canidir, işi reddedebilirsiniz ama alıyorsanız da mezara kadar, kendisi istese bile anlatamazsınız.

Burada ben inanıyorum ki -daha önceki yönetmelik onu gösteriyor- Danıştayın 2008 yılında açılan davadaki ve 2013 yılında beş yıl sonra iptal ettiği yönetmeliğe bakarak, bu MASAK'ın bir talebi. Ya, arkadaş, elinizdeki 100'ün üzerindeki muhakkiki veya denetmeni veya görevliyi, uzmanı atınız; yerine daha kalifiye, devlet içinde bu işi iyi yapabilecek, takip edecek birçok hesap uzmanı var, maliyeci var, müfettiş var, hukukçu var, alın güçlendirin. Yani avukatların size ihbar etmesine mi kaldınız? Avukat olarak bana, bir vatandaş geldi "Şu kadar param var, gayrimenkul alacağım." dedi. O paranın kaydını kuydunu bilmem mi gerekiyor, nereden geldiğini sormam mı gerekiyor? Sordum, adam dedi ki: "Miras kaldı." Şüphelendim, ne yapacağım? İhbar edeceğim. Hem müvekkilimden olacağım hem işten olacağım hem de adamı ihbar edeceğim üzerine.

Peki, zaten diyorsunuz ki: "Adli yargılama dışındaki işlemlerde." Bir gayrimenkul tapuda değeri ne kadar görünüyor, 500 bin ama siz bunu dışarıdan 5 milyon, 50 milyona alıyorsunuz. Türkiye'deki gayrimenkullerin hemen hemen tamamının alımı satımı bir tür kara para aklama olmuyor mu, hepsi hemen hemen şüpheli işlem olmuyor mu? Bir daire alıyorsunuz, tapuya gidiyorsunuz 200 bin lira değer gösterip harç ödüyorsunuz, vergi kaçırıyorsunuz ama 2 milyon veriyorsunuz. Ben bir avukat olarak 2 milyon lira karşılığa öderken 200 binin altına imza attığım zaman, o zaman ben bu suçu işliyorum, hem de bildirmiyorum bir daha suç işliyorum. Banka avukatları ne yapacak? İpotek yapıp koyuyorlar ya da karşıdakinden gidip başka gayrimenkuller alıyorlar. Yani banka avukatları bir yana, serbest avukatlar bir yana, siz burada avukatlık mesleğine saldırıyorsunuz, yapmayın. Türkiye Cumhuriyeti devleti güçlü bir devlettir; istihbaratıyla, maliyesiyle, MASAK'ıyla, her şeyiyle. Siz kendiniz bulacaksınız, avukatlara bu yükü tanımayacaksınız. Danıştayın bu konuda kararı da var. Üç bin, dört bin yıllık bir meslekteki avukatları muhbir yapmayı size yakıştıramıyorum; avukat, hukukçu milletvekillerine asla yakıştıramıyorum.

Sayın Başkanım, ben sözlerimi tamamlayayım ama burada Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi var. Bir avukat olarak, bir uzman olarak bize Danıştayda açtığı dilekçesini, aldığı kararı, meslek sırrının ne olduğunu, bu kanun yasalaştığı zaman neler olabileceğini lütfen açıkça bir uzman olarak anlatsın.

Teşekkür ederim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkanım, biz de görüşlerimizi belirttikten sonra en son

kendisine söz vererseniz daha iyi olur, en azından toparlamaları için.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Koç, buyurun.

Zaten Barolar Birliği Temsilcisi önceden söz talep etmişti bu konuda.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli hukukçu meslektaşlarım, avukat arkadaşlar bu konuda görüşlerini belirtir. Arkadaşların görüşlerine aynen katılıyorum. Yalnız ben şunu belirtmek istiyorum ki, bakın, avukatlık mesleği gerçekten Türkiye’de ve dünyada saygın olunması gereken bir meslek. Esasında savunmanın tarafsız ve bağımsız bir yargının oluşabilmesinin 1’inci temel kriteri savunma makamının gerçek anlamda güçlendirilmiş olmasından geçiyor ve öte taraftan, gerek kamuda ve gerek diğer alanlarda da güçlendirilmiş, itibar sahibi hâline getirilmiş bir savunma makamının olması gerekiyor.

Üç ayaktan bahsediyoruz, yargılama makamlarının en önemli süjesi olarak belirtiyoruz savunma makamını. Biraz önce arkadaşlarımız da belirttiler ama kişinin, maznunun tek sığınabileceği, vatandaşın tek sığınabileceği alan olarak da aynı zamanda savunma makamını görüyoruz. Yani siz iktidar olarak veya kamunun -iddia makamı olsun, diğer süjeler olsun- elindeki bütün imkânlarla kişiye karşı bir soruşturma alanı açtığınızda da yine devlet, kişinin kendisini savunabileceği, kişinin sığınabileceği alan olarak da savunma makamını öngörmüş ve buna göre de yüzyıllardır bu şekilde hizmet eden bir makam hâlinde.

Şimdi, tabii, Avukatlık Yasası’ndaki bu çoklu baro nedeniyle getirilen yasa çalışması sırasında avukatlık mesleğinin gerçek anlamda sıkıntıların çok net bir şekilde burada masaya yatırdık ama ne yazık ki düşüncelerimiz burada da yine çok fazla itibar görmedi ve avukatlık mesleğinin Türkiye’de, savunma makamının Türkiye’de ne kadar ne denli sıkıntıda olduğunu da biz çok net bir şekilde dile getirdik. Ancak, şunu hemen söyleyeyim: Şimdi, arkadaşlarımız da dile getirdiler ama sır saklama meselesi sadece savunmaya bağlı olan bir alan değildir, bir savunma süjesi değildir. Sır saklama meselesi, sır saklama yükümlülüğü avukatın gerçek anlamda, kamunun bütün yetkilerine rağmen, kamunun bütün güçlerine rağmen herhangi bir kişinin, tüzel kişilik veya şahsın sığınabileceği alan açısından getirilmiş olan bir mekanizmadır; bu, tarafsız ve bağımsız bir yargının tecellisi için getirilen bir makamdır. Aslında bu alana dokunulmaması gerekiyor. Bunun zedelenmesi hâlinde gerçek anlamda yargının o temel olan üç ayağından birini zedelemiş olursunuz. Kanun teklifinde her ne kadar “Savunmaya zarar vermeyecek şekilde...” bir ibare konulmuş olsa da bunun uygulamada gerçek anlamda savunma dışındaki o alan olarak avukatın veya meslektaşın bu konuda ikircikli bir alan içerisine itileceğini de biz burada düşünmek durumundayız.

Şimdi, burada yine özel bir yasa var, özel bir yasa getiriliyor, Avukatlık Yasası da özel bir yasadır. Özel yasayla özel yasanın hükmü bir şekilde ortadan kaldırılıyor. Bu, kanun tekniği açısından da aslında önemli bir sorun teşkil edecek.

Şimdi, biz bu açıdan baktığımız zaman, bir bütün olarak baktığımız zaman avukatlık mesleğini, gerçek anlamda, toplumun nezdinde daha tarafsız ve bağımsız bir yargının oluşması için güçlendirmemiz gerekirken bu yönlü bir yükümlülüğü de avukatın üzerine getirmek ve avukatın bu şekilde elindeki olan bir fırsatı biraz daha kısıtlamak avukatlık mesleğine getirilebilecek en büyük darbelerden biri olacaktır. Bu nedenle, biz bu kanun teklifinin, bu maddenin özellikle geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Buyurun Rafet Bey.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Ben zamanınızı almayacağım Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

Ben bu 20'nci maddenin kabul ya da reddedilmesini Komisyonumuzun avukat olan çok değerli üyelerinin vicdanlarına bırakıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Buyurun Tufan Bey.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Sayın Başkan, fazla uzatmayacağım, iki üç cümle söyleyeceğim.

Şimdi, tabii, böyle bir düzenlemenin ben konuşulmasını bile işin, mesleğin doğasına, fitratına aykırı olduğunu düşünüyorum. Bundan ne amaç hedefleniyor, onu anlamak da mümkün değil. Sanırım, ileride böyle bir suç çıktığında o işe bakan avukatı tutsak almaya dönük bir düzenleme midir? Yani bu kadar da art niyetli olduklarını falan düşünmek de istemiyorum. Eğer bu düzenleme çıkacaksa biraz da ironi yapalım, bu ödül yönetmeliğini falan da değiştirelim, avukatlar zaten davayı kaybedecek yani müşterisini kaybedecek, bir de “müşteri” tabiri var burada. Hiç olmazsa oradan, ödülün filan da bir şeyler verelim avukatlara. Yani bu düzenlemenin aksiyiyle şeyi böyle gerektiriyor. Bu olacak bir şey değil hakikaten.

Sayın Başkanım, özellikle, siz de meslekten gelen bir insan olarak... Yani toplantıya bir ara verelim, yeniden bir değerlendirin.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Asgari ücret tarifesine bir madde ekleyelim.

TUFAN KÖSE (Çorum) – O anlamda, çıkarılmasını, özellikle, parti ayrımı, parti mensubiyet duygusuyla değil, uzun yıllar avukatlık yapmış bir arkadaşınız olarak ben de talep ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başkanım, çok özür dilerim ama bir şey daha söylemek istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Ezkaza geldi, avukat bunu kaçırdı veya bunu hissedemedi, böyle bir şeyin olduğuna kanaat getirmedim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Şüphelenecek.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Yani bu avukat gerçekten gidip gene ağır ceza mahkemesinde yargılanacak çünkü bu şekilde... Yani bakın, bu devletin elinde bir sürü imkân var, kayıtlar var, banka sistemi var, her yerden bu denetlenebilir. Yani avukatı getirip bu kanun teklifi maddesinin içine sokmanın gerçekten bir anlamı yok.

Teşekkürler.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, ben kısa bir söz istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sabri Bey, buyurun.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; maddeyle ilgili az evvel hukukçu meslektaşlarımın, özellikle avukat kökenli arkadaşlarımın dediklerini önemsiyoruz. Tabii, kanun teklifini hazırlayan birinci imza sahibi Abdullah Bey bir istirahat için dışarı çıktı. Bu kısa süre içerisinde bu denilenlerle ilgili hemen bir karar vermek tabii, kolay değil, arkadaşlar bir hazırlık yapmış, kendilerine göre bir gerekçeleri var.

Bunun uluslararası standardı nedir? Tabii, az evvel konuşmacıların söylediği, avukatların sır saklama yükümlülüğü son derece önemli. Müvekkilin bir hukuki ihtilafla ilgili avukata güvenerek yargı önüne gelecek ya da gelmeyecek her şeyi ifade etmesi, avukatın da müvekkilinin lehine olanları kullanması bakımından her şeyi şeffaf, kendi aralarında konuşmaları ama bunun sır saklama yükümlülüğü kapsamında karşılıklı güvene dayalı olması son derece önemli. Bunları önemsiyoruz ancak bu kısa süre içerisinde yani hazırlık yapan arkadaşların gerekçeleri ile uluslararası standartları vesaire hemen çözülecek bir durum olmadığı kanaatindeyim. Maddeyi bu şekliyle geçelim ama arada çalışalım, istişare edelim biz kendi aramızda, gerekirse Genel Kurulda varsa gözden kaçan bir hata varsa ben değerlendirebileceği kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Öztürk.

Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi Sayın Avukat Seray Şenfer.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERAY ŞENFER – Sayın Başkan, değerli üyeler, kıymetli katılımcılar; kurumum Barolar Birliği Başkanlığı ve kendi adıma saygılarımla selamlıyorum sizleri.

Öncelikle, sayın vekillerimizin talep ettiği yargı kararından başlamak isterim konuşmamı bir parça revize edip.

2008 yılında şu anda görüşülmekte olan kanun maddesinin bir benzeri düzenleme yönetmelikle getirilmek istendi. Kurum adına davamızı açtık ve dava dilekçesinde yine talep edildiği üzere kısaca anlatıyorum. Önce, avukatlık mesleğinin 35’inci maddede sayıldığı üzere, danışmanlık, vekillik ve savunma şeklinde faaliyet gösterdiğini anlattık. Daha sonra, Avukatlık Kanunu’nun 36’ncı maddesinde yer alan sır saklama zorunluluğunun süresiz ve kanunun 35’inci maddesinde bu saydığım üç şekilde yürütülen avukatlık mesleği faaliyetlerinden hiçbirini ayırık tutmadan bu zorunluluk dâhilinde olduğunu dolayısıyla o zaman yönetmelik maddesiyle getirilmek istenen kimlik tespiti yükümlülüğü ve şüpheli işlem bildirme yükümlülüğünün kanunun belirttiği maddelerine aykırılık teşkil ettiğini anlattık. Aynı zamanda, uygulanmasının da sıkıntılı olabileceğini söyledik çünkü ofise danışmanlık için gelen bir kişinin kimliği avukat tarafından sorulsa dahi onun sahilliği konusunda yorum yapma yetkisi yok gayrimenkul alım satımı dahi olsa bu kanun maddesinin içeriğinde. Onun dışında, gayrimenkul alım satımıyla ilgili şunu söyledik: “Tapu müdürlüğüne giderken avukatımız, noter tarafından usulünce çıkarılan vekâletnameye dayanarak işlem yapıyor. Dolayısıyla yine o vekâletnamenin usulsüzlüğü konusunda avukatın yorum yapma yetkisi ya da hükümsüzlüğünü ileri sürme durumu yok.” diye anlatmaya çalıştık davamızı. Şüpheli işlem bildirim yükümlülüğünde de yine 36’ncı maddeyi detaylıca anlattık, bir de dedik ki: 38’inci maddeye göre, malumunuz olduğu üzere, bir avukat kendisine gelen işin, teklifin yolsuz, haksız olduğuna kanaat getirirse ya da sonradan bunu böyle anlarsa reddetme zorunluluğu vardır. Dolayısıyla, şüpheli işlem, şüpheli teklif avukata gelmez. Avukat bunu kanun uyarınca kabul etse dahi sonunda, er geç yargılanır demeye çalıştık. Danıştay, öncelikle, yürütmeyi durdurma kararında dedi ki: “36’nci maddedeki sır saklama zorunluluğu gerçekten 35’inci maddedeki bütün faaliyetler için geçerlidir ve bu yükümlülükler 36’ya aykırıdır.” Ama iptal kararında yetkiden... Kısaca söylüyorum: “Kanunla düzenlenmesi gereken bir husustu. Yönetmelikle 36’nci maddeye aykırı bir düzenleme yapılamaz.” dendi. Temyiz talebinin reddi kararı yani iptal kararının onanmasında da şöyle bir gerekçe geçti konuda: “5549 sayılı -şu anda görüştüğümüz- Kanun finansal aktörlerle ilgilidir ve avukatlık mesleği finansal işlem yürütmemektedir; o meslek grubunda, finans sektöründe görevli bir aktör değildir.” diyerek temyizde iptal kararını onadı. Önce bunu belirtmek istiyorum sayın vekillerimizin sorularına cevaben.

Şimdi, Barolar Birliğinin resmî görüşlerini ifade edeyim sizlere. Uluslararası Barolar Birliğinin avukatların da yükümlü gruba alınması gerektiğine ilişkin bir tavsiye kararı olduğu bilgisi ulaştı bize, malumumuz, kurum olarak. Dolayısıyla, düzenleme zor. Az önce ifade ettiğim hususlar nedeniyle -yargı kararını da getirdim- kısaca söylüyorum: Avukatlık Kanunu'nun 1'inci ve 2'nci maddesi gereğince, savunma hakkı yargının kurucu unsuru; yargı görevi yapıyor avukatlarımız. 36'ncı maddesini dile getirdim, 38'inci maddesini de açıklamaya çalıştım yargı kararı üzerinden. Dolayısıyla, gerçekten işiniz hiç kolay değil sayın üyeler, Sayın Başkan. Hani, düzenleme zor ama Komisyon şayet bu kanun maddesinin çıkarılması, kabul edilmesi gerektiği görüşündeyse, maddenin yazım tekniğinin sıkıntılı olduğunu ifade etmek istiyorum izninizle. Hukuk devleti ilkelerinden “belirlilik” ilkesine aykırılık teşkil ettiğini düşünmekteyiz, şöyle ki: Burada bir istisna hâli var, bir sınırlılık olması lazım; “sınırlı sayma” ilkesine uygun şekilde izninizle maddeden alıntı yapmak istiyorum: “1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki -şimdi sayıyoruz- taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve dernek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere...” Maddede avukatlara yükümlülük yükleniyor. Talebimiz şu yönde, şöyle de örnek vereyim gerekçelendirmek için: Gayrimenkul alım satımı konusunda müvekkilimizin mülkiyet hakkını tapu dairesinde tesis edeceğiz ve biz bu madde kapsamında olacağız avukatlar olarak ama müvekkile gayrimenkul üzerinde intifa hakkı tesis ederken, bu yükümlülük kapsamında mıyız değil miyiz gibi işlemlere girer mi girmez mi, sıkıntılı. Ya da bir başka örnek: Şirketin kurulmasında evet, avukatlar madde metninde yükümlülük kapsamında ama birleştirilmesi konusunda yükümlü müyüz ya da yükümlü olacak mıyız olmayacak mıyız, açık değil. İzninizle “bu gibi işlerle” ibaresinin kaldırılarak “işlemleriyle” kelimesinin gelmesinin daha sağlıklı olacağını düşünmekteyiz kurum olarak.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Şenfer.

Evet, şimdi teklif sahiplerinden kim 20'nci maddeyle ilgili eleştirileri cevaplamak istiyor?

Buyurun Sayın Can.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; eleştiriden ziyade, eleştirilere cevap vermekten ziyade, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin konuya matuf kararı var. Fransa davasında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından mesleki gizliliğin avukat, müvekkil adaletinin doğru şekilde tecellisi için büyük öneme sahip olduğu kabulüyle birlikte, dokunulmaz olmadığı da vurgulanmıştır. Anılan davada mahkeme, avukatların ve müvekkillerinin hukuka aykırı kara para aklama faaliyetlerine dair şüphelerini bildirme yükümlülüklerini söz konusu şüphelilerin avukatların savunma rolü bağlamı dışında ortaya çıktığı hâllerde avukat müvekkil gizliliğine orantısız bir müdahale anlamına gelip gelmediğini incelemiş ve ihlal olmadığı kararı vermiştir. Aynı şekilde, Danıştay 10. Dairesinin 2008/1675 esas...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hangi kararlar Ramazan Bey? Ramazan Bey, “Fransa kararı” dediniz de tam kararın ismi ne?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – 2013/508 karar sayılı karardan ben bir özet... “Nitekim, taraf olduğumuz Mali Eylem Görev Gücü (FATF)’ın, üye ülkeleri bağlayıcı nitelikteki tavsiye kararlarının avukatlar, noterler, diğer bağımsız hukuk işlerini yürütenler, muhasebeciler ve müşteriler için veya onlar adına tavsiye 12/d’de belirtilen faaliyetlerle ilgili finansal işlerle uğraştıklarında şüpheli işlem bildiriminde bulunmak zorunluluğunun getirildiğini belirten 16’ncı tavsiye maddesinin açıklanmasına ilişkin notlarda hangi konuların hukuk meslekleriyle uğraşanlar için ayrıcalıklar ve mesleki gizlilikler kapsamına dâhil edileceğinin ülkelerin kendilerince belirleneceği ifade edilmiştir.” denilmektedir. Bu şekilde değerlendirdiğimizde Avukatlık Kanunu’yla ilgili avukat müvekkil ilişkisindeki sır saklama

yükümlülüğünün ihlal edilip edilmeyeceğinin iç hukuk normlarıyla belirlenebileceği açıktır. Ancak, uygulamada problemler olabilecek midir? Ben de bir milletvekili, avukat olarak bu konuda gerçekten tatmin olduğum da söylenemez. Tabii ki, Komisyon gündemine hâkim, takdir yetkisi Komisyonunda. Genel Kurula kadar bu konuyu biraz daha olgunlaştıralım diye düşünüyorum. Arkadaşlarda hemen hemen bu konuda da bir görüş birliği oluştu diye düşünüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bir cümle söyleyeyim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, bir defa, Ramazan Bey, yani iktidarınız boyunca Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru ve ihlal konusunda rekorlar kırmış bir iktidar açısından Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına dayanak göstermenizden yine de büyük memnuniyet duyduğumuzu ifade edelim, birincisi bu. Yani, ne güzel, orada bulup bir cümleyi çıkarmışsınız. Ancak, şöyle bir anlam çıkmaz, yani bunu buradan çıkarmamak lazım -o kararın dayanağı, başlangıcı bize de gönderirseniz inceleyelim- hiçbir Avrupa Birliği ülkesinde, hiçbir demokratik ülkede bir avukatın görev yapmasını zorlaştıracak, ki böylesine avukat müvekkil arasındaki sınırları ifşa edecek düzene getirecek bir yargılama düzeni, bir demokratik düzen yoktur. Yani, bunu hiç savunmayalım, bu özenilmeden, düşünülmenden getirilen bir teklif, bunu savunmak bile, hani savunan açısından, hele hele avukat bir milletvekili açısından tarihe bir kara leke olarak da not düşmek olacaktır, tutanağa giriyor, yarın öbür gün karşınıza getirirler bunları. Dolayısıyla, bu işten yol yakinken dönün derim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Evet, Sayın Güler, tabii siz Türkiye Barolar Birliği temsilcisini dinleyemediniz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dinledim, şöyle, yani burada dinlemedim ama kendisiyle dün geniş kapsamlı bir konuşma yaptık, sağ olsun beni de aydınlattı.

Yalnız, şöyle bir durum var: Şimdi, bizim, mevcut FATF’ın, bugüne kadar hep, bütün, şu andaki kanun, yani 44 maddelik bu taslağımızın temel sebebi, bizim üyesi olduğumuz FATF’ın, üyesi ülkelere olduğu gibi bizden de beklentileri var. Şimdi, Ramazan Bey bahsetmiş. Bizim Danıştay kararımıza baktığımızda, Danıştay kararımızdaki temel gerekçe, bakış açısı mevcut her ülkenin, yani FATF’ın o tarihteki, yani 2010’lu, 11’li, 12’li yıllarda yayınlamış olduğu tavsiye kararlarında mevcut hukuk meslekleriyle uğraşanlar için ayrıcalıklar ve mesleki gizlilikler kapsamı dâhil edileceğinin, ülkelerin kendilerince belirleneceği ifade edilmiştir gerekçesine dayanıyor Danıştay. Ancak, bugüne kadar, yaklaşık bu karardan sonra FATF’ın gelişen teknolojik imkânların artık zorluğu, terör finansmanında ve suçtan elde edilen mal varlıklarının aklanmasında çok ciddi eylemlerin olduğunu, bunların tespitlerinin zorluğundan yola çıkarak doğrudan bize tavsiyede bulunduğu hususlar var, avukatlarla ilgili olarak. Şimdi, avukatlar başlığıyla beraber tavsiye raporuna baktığımızda, yaklaşık 2 sayfalık bir değerlendirme var; o değerlendirmenin çok önemli bir maddesini sizinle paylaşmak istiyorum: “Finansal olmayan belirli iş ve meslekler finansal kuruluşlarla aynı kayıt tutma yükümlülüklerine uymalıdır ancak avukatlara yer verilmemesi nedeniyle kapsam ile standardın karşılanması ilgili bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.” diyor. Yani 2 sayfalık değerlendirme raporunda mevcut avukatlarla ilgili bu manada “FATF’ın sorumluluk alanı içerisindeki sorunlara üye ülkelerin uyumları noktasında avukatlara yer verilmemesi çok önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır.” diyor.

Ramazan Bey bahsetmiş; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 2012 yılında Fransa’daki bir kişiyle ilgili verdiği karar var; avukatlık sınırının sonsuz olmadığını, avukatların savunma hakkının elbette belli noktalarda -özellikle toplumun üstün yarar ilkesiyle beraber- belli sınırlarda olması

gerektiğini ifade ediyor. Şimdi, bizim de bu çerçevede... Evet, ben de bir avukat olarak savunma hakkının sonuna kadar yanındayım. Avukatlık Kanunu 36'ncı madde, sır saklama; vekâlet ilişkisindeki özel yükümlülüğün sonuna kadar yanındayız ancak yine bu dediğimiz kanunlar kapsamında -yani 6415, 5549 sayılı Kanunların da- belli noktalardaki avukatları bilememe... Çünkü FATF aynı zamanda raporunda buna da vurgu yapıyor: “Avukatların, yaptığı bazı işlemlerde bu olayları bilme imkânları bulunmamaktadır.” diyor; çok önemli. “Avukatlar genel olarak bu türden işlenen suçların çok nitelikli olarak işlenen suçların farkında değildirler. Avukatların dâhil olduğu hiçbir vakadan haberdar olma imkânları bu manada mümkün olmamaktadır.” diyorlar.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O başka bir şey. Burada bildirimde sorumluluk veriyorsunuz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dolayısıyla bizim belli noktalarda eğer avukatlarımız bu kanun kapsamı içerisinde bir durum ortaya çıktığında... Bunu da bu kanunun genel düzenleyici işlemi içerisinde yer aldığı için... Yoksa avukatları bir müşteri işveren ilişkisi gibi düşünmeyin. Kanunun ilgili bölümündeki başlık müşteri ve kimlik tespitiyle ilgili bir tanımlama olduğu için, o maddede yer aldığı için böyle tanımlanmıştır, yoksa vekâlet ilişkisi açısından müşteri tanımlamasıyla alakası yoktur. Sadece konu başlığının, bölüm başlığının tanımı kanunda öyle olduğu için o şekilde yer almaktadır, yoksa öyle bir tanımlama yoktur. Ben, FATF raporları doğrultusunda tavsiye niteliğinde önümüzdeki dönemlerde de önümüze çıkacağını, uluslararası yükümlülük açısından bağlayıcılık ilkelerini de göz önüne alarak mutlaka yapılması gerektiğini düşünüyorum ama sınırlarını daha net, daha belirgin... O konuda tartışırız, o konuda herhangi bir çekincemiz yok; onu da ifade etmek isterim Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Başkanım, oylamaya geçmeden bir şey daha söyleyeyim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Emre, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, burası şöyle kritik: Bir defa somut olarak bir mal varlığına yönelik bunun herhangi bir suçta -sadece terörün finansmanı ya da kara parayla ilgili değil- kullanılacağına ilişkin somut bir bilgi başka bir şey ama peşine şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir konunun bulunması, bu tamamen ayrı bir şey yani bu çalıştıramaz duruma gelir, birincisi bu. İki, dediğim gibi, önünüzdeki kararı görmedim. 2012 yılındaki Fransa'ya ilişkin bir karardan bahsediyorsunuz; mesela Fransa'da yaşanan bir olaya ilişkin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği ihlal kararından bahsediyorsunuz. Şimdi, bakın, böyle spesifik olarak çektiğiniz zaman bütünlüğü yakalayamazsınız.

Şimdi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin beklediği, çok daha somut olan bir şey var: Mesela Fransa'ya ilişkin bir ihlal kararını -daha güncel tarihli- ben size hatırlatayım: Fransa'da bir eylemci Sarkozy'nin -Cumhurbaşkanıyken- önüne geçiyor ve “Aptal Sarkozy” diye pankart açıyor. Fransa'da “Cumhurbaşkanına hakaret” diye bir hapis cezası yok, para cezası var. Sarkozy görüyor, şikâyetçi oluyor; birkaç yüz euro bir para cezası veriyorlar. Adam Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuruyor ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi burada “Normal bir vatandaş için hakaret olarak kabul edilebilir ama siyasetçiler biraz daha esnek olmalıdır; bunu ağır eleştiri olarak görsün.” diyor ve ihlal kararı veriyor. Mesela hani böyle Fransa ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına büyük hassasiyet gösterdiğiniz için bunu da hatırlatma gereği duydum. Bunu genele yayarsanız Türkiye'de on binlerce dava mesela sırf bu alanda azalır yani gelin, o zaman o alanda da düzenleme yapalım.

Böyle içinden çekmeyin Abdullah Bey. Şu kanuna ilişkin en kritik madde ne desek, bu çünkü bu bir kapı açıyor. Bu Türkiye'deki savunma makamının -o deminki ilk konuşmamda anlattığım- o dengeyi, yargılamadaki bozulmuş olan dengeyi -silahların eşitliği ilkesi zaten bozulmuş durumda- iyice beter bir hâle getiriyor ve bu, bundan sonra yapılacak işlerin de yani devamında daha da kötü hâle

sokacaktır avukatlık mesleğini. Onun için bence bunu bugün çekin yani burada danışacak da fazla da bir şey yok bence, çok net çünkü.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ediyoruz.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bir cümle de ben ifade edeceğim Başkanım.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, iki cümle de ben söylemek isterim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Çok özür dilerim ama bakın, FATF’ın tavsiye raporundaki lütfen o bölümü okuyun...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, FATF’ın raporunda var, Uluslararası Avukatlar Birliğinin görüşü de bu yönde.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – ...değerlendirin, ona göre de görüşebiliriz.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Bir şey söyleyeyim öyle devam edin isterseniz Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Köse, buyurun.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Şimdi, değerli arkadaşlar, değil şüphe bence avukat yüzde 100 emin bile olsa -eğer suçun iştiraki değilse, ortağı değilse yani onlarla maddi, manevi bir iş birliği içerisinde değilse- ona böyle bir yükümlülüğü yüklemek hakikaten mesleğin doğasına filan aykırı. Bakın, yıllar önce -şimdi rahmetli oldu, hem arkadaşım hem de müvekkilim, çok genç de öldü, belki de hızlı yaşadığı için genç öldü- beni aradı, dedi ki: “Ya, Tufan, ben birini döveceğim falanca yerde, senden de rica ediyorum bürondan ayrılma da karakol marakol filan olabilir.” Ya, şimdi benim Emniyeti ya da savcılığı arayıp “Falanca birisini dövecekmiş.” diye ihbar etmem mi gerekir, örnek olsun diye söylüyorum. Bakın...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır ama o konu öyle değil.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Elbette ki bire bir örnek vermiyorum, ben mesleğin doğasıyla ilgili bir şeyi söylemeye çalışıyorum, tabii ki burayla bir ilgisi falan yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ya da “Öldüreceğim.” diyebilir ya, dövme biraz...

TUFAN KÖSE (Çorum) – “Öldüreceğim.” de diyebilirdi, başka bir şey de diyebilirdi yani. Hani mesleğin doğasına aykırı olduğunu böyle bir çarpıcı örnekle anlatmak istediğim için söyledim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başkan, ben de bir...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye, bir Sayın Koç’u da dinleyelim, Sayın Özkaya, sonra size vereyim.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, şimdi arkadaşlar da gerçekten bu konuda yani kanun teklifini getiren arkadaşlar, Abdullah Bey’in dışında genel olarak da bir tereddütleri var. Tereddüt de şuradan hasıl oluyor: Şimdi, bir defa bir Avukatlık Yasası’nda bir hüküm daha var, bunu nereye koyacağız? Yani müvekkilin aleyhine hiçbir şey ileri süremezsiniz, böyle bir şey o işin doğasına aykırı olan bir şey. Şimdi, bu çerçevede de baktığınız zaman gerçek anlamda... Bir de siz müvekkilinizden diyelim şüphelendiniz, ondan sonra götürdünüz o şeyi şikâyet ettiniz. Ya, o avukatın korunmasından tutun, o mesleğin itibarına kadar, bunları ne yapacaksınız peki? Yani avukatı gerçek anlamda öyle bir konuma itiyorsunuz ki ya bu devletin, bu idarenin elinde bin bir tane vasıta var, bunları rahatlıkla kullanabilir. Niye avukatı bu kadar hedefe veyahüt mesleği bu kadar hedefe koyuyorsunuz? Önemli,

bence geri çekilsin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Koç, teşekkür ediyoruz.

Sayın Özkaya...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Şimdi, Sayın Başkanım, saygıdeğer arkadaşlar; dün akşam da kısaca konuşmuştuk. Yani burada Avukatlık Kanunu'nun 35'inci maddesinin birinci fıkrası mutlak savunmayla ilgili konularla ilgili herhangi bir şey asla söz konusu yok, olamaz da, olması düşünülemez dahi. Bir gayrimenkul alım ve satımı, bir şirketin kuruluşu, bir şirketin devri, bu münhasıran avukatlıkla ilgili bir konu değil. Meslekle ilgili, doğrudan ilgili bir konu değil dolaylı bir konu. Yani bir avukat, bir emlakçı gayrimenkul alıp satabiliyor mu? Buradaki mesela bir emlakçı gayrimenkul alıp satarken FATF'nin kapsamında, gizli bir terörün finansmanı suçunun parası gelmiş, bir gayrimenkul temsilcisine de verilebilir, bir avukata da verilebilir temsil ve vekâlet ilişkisi çerçevesinde. Bu konu buraya getiriliyor yoksa o kişi avukat olmasa da veya başka bir meslek sahibi olsa da bildirmekle yükümlüyken münhasıran avukatlık sıfatı nedeniyle bildirmesin diyebilir miyiz? Diyebiliriz ama bu kanunun amacıyla çok bağdaşan bir iş değil. Avukatlığı, elbette ki savunmayı sınırlamıyor kanaatindeyim, ben onu düşünüyorum. Eğer böyle bir kanun uluslararası terörizmin finansmanı ile ilgili bir amacı varsa, buna yardımcı olabilecek konular belirlenmişse bu çerçevede avukata mesleğiyle ve savunma sınırlarıyla ilgili, kutsal olan savunma sınırları açısından bir sınırlama olmadığını düşünüyorum ama takdir bütün heyettindir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bu belirlilik ilkesi açısından, taşınmaz alım satımına, işte intifa hakkı, diğer hususlar, işte şirket kurulması demişiz, şirket birleşmesi de var. Bunda yeni bir düzenleme gerekir mi, gibi işlemlerin hepsini kapsar mı? Barolar Birliği Temsilcimizin böyle bir tereddüdü var.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Kurulma, idare, devir; bütün işlemler...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Öyle bir şey ki aslında, sınırı belli olmayan bir şey.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Güler tavsiye kararını söyledi Mali Eylem Görev Gücü olarak. Yani orada, tavsiye kararında belirtilen bu yapı içerisinde avukatlar nerede olacak? Yani avukatların görev ve sorumluluğu nasıl olacak bu dediğiniz kara para aklama noktasındaki?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – 2 tane: Terörün finansmanı, kara para.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, kara para aklama.

Burada Sayın Barolar Birliği Temsilcisi de belirtti, kanunun metniyle ilgili sıkıntı var yani ucu açık, sanki şüpheli gördükleri bütün kısımları... Sanki avukatlara bir yükümlülük veriliyor ve bunu bildirmeleri gibi bir süreç oluyor. Yani kanunun metniyle ilgili bir düzenlemeye ihtiyaç var. Belki, kara para ve terörün finansmanı ile ilgili konular spesifik değiştirilebilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

MASAK Başkanımızın bu konuda bir düşüncesi var.

Buyurun.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Başkanım, şöyle: Şüpheli işlem bildiriminin kapsamı zaten belirli, 5549 sayılı Kanun'da belirli. Yine, kanunun 4'üncü maddesinde şüpheli işlem bildirimiyle alakalı maddeye bir bakılabilirse orada hangi kapsamda bu şüpheli işlem bildiriminin yapılacağı zaten

açık ve net bir şekilde belirlenmiş.

Bir de benim özellikle altını çizmek istediğim bir husus var. FATF'in bu eleştirisiyle ilgili biz bir taslak oluşturduğumuzda Türkiye Barolar Birliğiyle görüşmeler gerçekleştirdik, Sayın Metin Feyzioğlu'yla görüştük. Kendisi, uluslararası baronun özellikle bu anlamda bir standardının olduğunu ve bunu faydalı gördüklerini, yalnız, bu kanun çıktıktan sonra konuya ilişkin düzenleyici işlemleri barolarla birlikte yapıp yapamayacağımızı söyleyince ben bundan memnuniyet duyacağımızı söyledim. Dolayısıyla bunun alt düzenleyici işlemleri biz barolarla birlikte yapacağız. Tabii ki savunma kutsal, burada avukatlık mesleğiyle, savunmayla, hukuki danışmanlıkla değil avukatlarla birlikte diğer meslek gruplarının da yapabildiği şekilde, taşınmaz alım satımı, dernek ve vakıf kurulmasıyla ilgili hususlarda bir şüpheli işlem bildirimini yükümlülüğü getiriliyor.

Bir de az önce zaten Dernekler ve Yardım Toplama Kanunu'nda terörizmin finansmanı ile alakalı birtakım düzenlemeler yaptık. Aslında bu çerçevede, biz, terörizmin finansmanı ile, aklama suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi için bu işlerle sınırlı olmak üzere avukatları yükümlü grubuna almayı düşünüyoruz.

Sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Dünkü görüşmelerde de dile getirmiştım; aslında burada savunmayı temsil eden avukatlara dönük, özellikle, şüpheli işlemleri bildirme sorumluluğunun geliyor olması, yürütmenin savunma üzerindeki baskılarının sürdürüleceği anlamına geliyor. Bunun doğru olmadığını dün akşamki konuşmamda da söyledim. Gerçekten, bu, bağımsız savunmayı, avukatların çalışmalarını serbestçe yapmalarının önünde büyük bir engel olacak ve aslında avukatları bir nevi şüpheli konuma getirecek, keyfi uygulamalara sebebiyet verecek.

Ben özellikle teklifin sahiplerine şunu sormak istiyorum: Yani buraya avukatları ekleme gereğini niye duydunuz? Yani pratikte böyle bir olay mı yaşandı? Terörizme böyle finansman, kaynak sağlayan bir avukat mı tespit edildi? Veya neden avukatları bu kanuna dâhil etme gereği duydunuz, bunu gerçekten ben merak ediyorum. Yani eğer gerçekten savunma ile idarenin, yürütmenin bir sorunu yoksa neden avukatları buraya dâhil etme gereği duydunuz? Bugüne kadar böyle bir ihtiyaç olmadı da neden böyle bir şey oldu, bunun cevabını bekliyoruz.

Kanaatimizce -diğer arkadaşlarımız da söyledi- anayasal kurum olan ve yargı bağımsızlığının teminatı olan avukatların bu şekilde bir sorumluluk altına sokulması, savunmayı, hukuk sistemimizi zedeleyecektir. Biz bu maddenin tekliften çekilmesini öneriyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Yeterince müzakere ettik.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, kısaca...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Kısa bir şey söyleyeceğim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Herhâlde yeni geldiniz siz. Bizim bu kanun teklifimizin temel kısıtı... Üyesi olduğumuz “Mali Eylem Görev Gücü” tanımlamasıyla “FATF” dediğimiz bir üst kuruluş var; o kuruluşun Türkiye’yi İzleme ve Değerlendirme Raporu kapsamında 2009 yılında yayınlamış olduğu raporunda, tavsiye kararında -özellikle, sadece avukatlık diye doğrudan bir başlık açtığı için söylüyorum Başkanım- yani tavsiye raporunda 2 sayfaya yakın değerlendirmesi var. Burada mutlaka

bu değerlendirme... Hani, arkadaşlarımızın kaygısı, o savunma hakkının daha sıkı şekil koşullarına bağlanması, dışarıda avukatlık mesleğinin haricinde herkesin yapabileceği işlemlerle sınırlandırılması noktasında daha sınırları belli bir teklife açığız, o konuda bir problem yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel Kurul aşamasında tartışırız onu.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama mutlaka bu kanun teklifimizde bu tavsiye kararı doğrultusunda bir düzenlemenin olması şart. Bunu da ifade etmek istedim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Tiryaki, son bir cümle alayım, önergeleri okutacağım.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ya, burada bir bilgi eksikliği de olabilir. Yani bence bu görev gücünün böyle bir düzenleme istemesinin nedeni şu: Bu raporların herhâlde 340'ıncı paragrafında diyor ki, şöyle bir şey söylüyorlar: “Vekâletname veren bir kişinin kimlik bilgilerinin alınması Barolar Birliği ve Noterler Birliğinin üzerinde mutabık kaldığı formun standart bir parçasıdır. Vekâletname, bir avukatın müvekkil adına hareket etme yetkisi olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, bu vekâletnamelerin ne sıklıkla gerekli olduğu açık değildir.” Yani vekâletsiz iş görme mi kastediliyor yani kasıt o mu?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şöyle: Vekâlet sınırını...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bir de, “Değerlendirme ekibinin görüştüğü avukatlar...” Şimdi, Türkiye’ye gelip inceleme yaptıklarında bazı avukatlarla görüşmüşler. Şimdi, bu avukatların kastettiği şey ne? Diyor ki: “Değerlendirme ekibinin görüştüğü avukatlar, vekâletname veren bir kişinin kimlik bilgilerinin alınmasına ilişkin form doldurulması şartının her zaman gözetildiği konusunda bir şüphe uyandırmıştır.” Nasıl bir şüphe var burada? Yani bir vekâletname alındığında onun kimlik bilgilerinin alınmadığı diye bir bilgi söz konusu olamaz ki. Bir vekâletname mutlaka hem vekâlet verenin hem vekâlet alanın bütün bilgilerini içerir. Yani buna dair buradaki eksiklik ne?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şöyle, bakın, alt değerlendirmede şu var...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ben burada iyi anlatılmadığı kanısındayım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Gerçekte vekâlet verenin...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bu iyi anlatılmadığı için şimdi yanlış bir iş yapıyorsunuz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, sadece oraya bakmayın.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, bu düzenlemenin kaynağı bu. Nasıl ona bakmayalım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bu var, tamam, bu var ama birçok madde var orada, ona da bakın.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz arkadaşlar.

20'nci madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas numaralı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Alpay Antmen	Rafet Zeybek	Süleyman Bülbül
Mersin	Antalya	Aydın
Zeynel Emre	Turan Aydoğan	
İstanbul	İstanbul	

“MADDE 20- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendine “spor kulüpleri” ibaresinden sonra gelmek üzere, savunma hakkı bakımından diğer hükümlerine aykırı olmamak ve 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki taşınmaz alım satımı, şirket, vakıf ve demek kurulması, idaresi ve devredilmesi gibi işlerle sınırlı olmak üzere serbest avukatlar” ibaresi ve fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“h) Finansal grup: Merkezi Türkiye’de ya da yurt dışında bulunan bir ana kuruluşa bağlı veya bu kuruluşun kontrolünde bulunan, Türkiye’de yerleşik finansal kuruluşlar ile bunların şube, acente, temsilci ve ticari vekil ve benzeri bağlı birimlerinden oluşan grubu,

ı) Siyasi nüfuz sahibi kişiler: Türkiye’de ve yabancı ülkelerde uhdesinde üst düzey kamu görevi bulunan devlet veya hükümet başkanı, üst düzey siyasetler, hükümet görevlileri adli ya da askeri personel, siyasi parti genel merkez yöneticileri kamu kurumu yöneticisi niteliğindeki kişiler ile bu kişilerin dördüncü dereceye kadar hısım ve akrabalarını ifade eder.”

Gerekçe:

Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından kara paranın aklanmasının önlenmesi konusunda ülkeler tarafından uyulması gereken 40 tavsiye kuralı içindeki 12 no.lu olanı “Politically Exposed Persons-PEPs” yani Siyasi Nüfuz Sahibi Kişilere ilişkin olarak alınması gereken tedbirlere yer verilmiştir. Eklenen maddeyle bu kişiler somut olarak tanımlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’nin 20’nci maddesinin (1)’inci fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımla.

Hasan Subaşı	Ayhan Erel
Antalya	Aksaray

Gerekçe:

Maddeyle Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un 2’nci maddesinde yapılacak değişikliklerle “Yükümlüler” kısmına belirli işler bakımından serbest avukatlar da dâhil edilecektir. Avukatlık mesleğinin ruhuna aykırı biçimde avukatların müvekkillerinin suçlarından sorumlu tutulması hukuka uygun değildir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 20’nci madde kabul

edilmiştir.

21'inci maddeyi okutuyorum...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Başkan, bir on dakika havalandırsak ortamı olmaz mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Üç saat oldu Başkanım, üç saat.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – On beş dakika ara veriyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 15.05

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.26****BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)****BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)****SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)****KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)**

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toplantıyı açıyorum.

21’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 21- 5549 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin başlığı “Müşterinin tanınması” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “Yükümlüler,” ibaresinden sonra gelmek üzere “müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında,” ibaresi, “tespit etmek” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve gerekli diğer tedbirleri almak” ibaresi ve ikinci fıkrasına “parasal sınırları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile müşterinin tanınmasına ilişkin” ibaresi eklenmiştir:

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde bir adet önerge var.

Söz isteyen var mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bu maddede mi Turan Bey, öbüründe mi? Önergeye başladık.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu maddenin içeriğine ilişkin ama Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman, buyurun Sayın Aydoğan.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi, çok uzun tutmayacağım sevgili Başkanım.

Bu maddenin içeriğine ilişkin, giriş kısmında yaptığımız konuşmada da dile getirdik; bu maddede bir muallaklık söz konusu, muğlaklık söz konusu. Yani “diğer tedbirler ya da gereken tedbirler alınır” şeklinde bir ifade söz konusu. “Gereken tedbirler alınır” ibaresi özellikle Anayasa’nın 20’nci maddesindeki kişisel hakların korunmasıyla ilgili özel düzenleme karşısında çok muğlaktır, kesin değildir, çerçevesi belli değildir, somutlaştırılmamış bir şeydir. “Gereken tedbirler nedir?” diye sordüğümüz zaman, bu masanın etrafında bile 20-25 arkadaşımız, her birimiz ayrı ayrı “gereken tedbir” tarifi yaparız. Zaten başlangıçta da Anayasa’nın 20’nci maddesinin üçüncü fıkrasının özel koruma altına aldığı kişisel verilerin korunmasıyla ilgili düzenleme karşısında bu “gereken tedbirler” ifadesinin Anayasa’ya aykırılık taşıdığı iddiasında bulunmuştuk. Yol yakinken bunu somutlaştırmak gerektiği düşüncesindeyim.

Uzun tutmayacağım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, gerekli tedbirlerin ne olduğu, teklif edilen değişiklikte yer almamakta, bu bakımdan belirsizlik taşımaktadır. Düzenlemede Anayasa’nın 20’nci maddesinin üçüncü fıkrasının öngördüğü, kişisel verilerin korunmasını isteme hakkının gerektirdiği güvenceler yer almamaktadır. Zira “kimlik tespiti ve gerekli diğer tedbirler” bu hakka müdahale niteliğinde olabilecektir. Bu nedenle, Anayasa’yı ihlal niteliği vardır teklif maddesinin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Güler, bu, müşteri konusu çok tartışıldı. Sizin bu maddeyle ilgili...

Buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Açıklama yapayım efendim.

Şimdi, FATF’ın bu hususlarda bizim için tavsiye kararı noktasında mevcut eleştirileri var Değerli Başkanım. Ben birkaç maddeyi size okumak istiyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Abdullah Bey, biz verelim isterseniz ya da MASAK Başkanımız anlatsın bize.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Masam karışmış da...

Tamam, MASAK Başkanımızdan eski kanuni düzenlemeyle beraber alalım, ben o arada bulayım.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Arkadaş da hukukçu ama avukat değil galiba.

Arkadaşlar, bunlar önemli sözler, bunları yazın çünkü tarihe not düşüyoruz; bu işin daha sonrası var.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Sayın Başkanım, bu “müşterinin tanınması” kavramı yine FATF standartlarında “know your customer” ya da “customer due diligence” dediğimiz uluslararası terminolojinin yansıması aslında. Hâlihazırda bir yönetmeliğimiz var, Tedbirler Yönetmeliğimizde “müşterinin tanınması” başlığı altında formalize edilmiş. Bu çerçevede, kimlik tespiti hem ticaret şirketlerinde, derneklerde, vakıflarda ve bizim yükümlü grubumuz sayılan 24 kategori yükümlülerimiz bağlamında aslında uygulanan bir terminoloji. Biz burada müşterinin tanınması terminolojisiyle bir kere yükümlülerin kendileri nezdinde yapılan ya da aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce işlem yapanlar ile nam ve hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek, kimlik tespit edilirken alınan bilgilerin teyidini, esas belgelerin gerçekliğini kontrol etmek, karmaşık ya da olağan dışı büyüklükteki işlemler ile görünürde makul, hukuki ve ekonomik amacı bulunmayan işlemlere özel dikkat göstermek gibi aslında “müşterinin tanınması” kavramının hâlihazırda uygulaması da olan bir formunu yasaya taşıyoruz. Hâlihazırda bunu uyguluyoruz. Mevcut düzenlemede kimlik tespitiyle ilgili düzenleme sadece müşterinin TCKN’si ya da VKN’sinin tespit edilmesiyle iktifa edilen bir mekanizmaya sahip. Dolayısıyla bunu uluslararası terminolojideki “know your customer” ya da “customer due diligence” kavramları ya da terminolojisiyle bağlantılı olarak mevzuatımıza taşımış oluyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Güler...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, başlangıçta Dernekler Kanunu’na atıfı da ve yine mali ve idari işlemlerin, idari yönetim işlemlerinde mutlaka sadece basit kimlik tanımlamalarıyla yetinilmemesi gerektiğini, onun tanınmasına yönelik daha ciddi, kendi iç dinamikleri içerisinde, iç kurumsal yapıları içerisinde müşterinin doğru, gerçek kişiler nezdinde de tanınabileceği önlemleri alabilmesi noktasında, tedbirleri alabilmesi noktasında bir tavsiyesi var FATF’ın. Bu da zaten şu anda hâlihazırda özellikle bankacılık iş ve işlemlerinde, finans kuruluşlarının iş ve işlemlerinde çok daha detaylı, daha çok müşterinin tanınmasına yönelik bilgilerin alındığını, tanımlamanın çok daha doğru kişiler üzerinde yapıldığını görüyoruz. Bunu da bu manada biz getirdik, FATF’ın bu beklentisini karşılamak üzere.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Özdemir...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – “İşlem yapanlarının kimliklerinin tespiti” olabilir ama.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet “işlem yapanlar” olabilir.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama temel mana da odur. İşlem yapmayan insanların kimliklerini nasıl tespit etmeye çalışacaksınız ki?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Ama kasıt işlem yapanların kimliklerinin tespiti değil mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Evet, onu yazalım şey yerine...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, arkadaşlar, kanunun tamamı avukatlarla ilgili.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sibel Hanım’a söz verdim arkadaşlar, sırayla şey yapalım da bir karışıklık olmasın.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şöyle bir şey ekleyebilir miyim: Şöyle, Sayın Tiryaki, MASAK Başkanının okuduğu metinde, İngilizce metinde “customer relation” yani İngilizcedeki “müşteri” kavramını doğrudan Türkçeye çevirip rapora eklemiş.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – “İşlem yapan” “işlem talep eden” demek.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Hani Sayın Tiryaki’nin de belirttiği gibi, belki orada “işlem yapan” yerine... “Müşteri” kavramı burada temel eleştiri, hukukçuların temel eleştirisi.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – “İşlem talep eden” “İşlemden yararlanan kişi”

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Belki bizim hukuk sistemimiz, hukukumuz açısından bu “müşteri” kavramının sakıncalı görülmesi değerlendirilebilir belki. Hani ne konulabilir bunun yerine? Siz buraya sadece çeviriyi doğrudan eklemiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bu açıklamayı biraz detay...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın MASAK Başkanı, buyurun.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; tabii normalde, mesela müşteri bankaya gittiğinde kimlik tespitinden de öte, gerçek faydalancının tespit edilmesine yönelik, müşterinin tanınmasına yönelik birtakım bilgilere de ulaşması gerekiyor. Bu aslında kişisel veriler kapsamında bir durum da değil; bu, kimlik tespitinin ötesinde bir durum. Çoğu zaman mesela müşterinin tanınması bağlamında daha farklı tanıma araçlarına ihtiyaç duyabiliyor yükümlüler. Bu bağlamda, dediğim gibi, uluslararası terminolojiyle bağlantılı olarak bu kavramı da mevzuatımıza aktarmış oluyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ –Evet, teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde 1 adet önerge var.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3261 esas numaralı “Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi”nin 21’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 21- 5549 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Müşterinin tanınması

MADDE 3 – (1) Yükümlüler, müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında; kendileri nezdinde yapılan veya aracılık ettikleri işlemlerde işlem yapılmadan önce, işlem yapanlar ile nam veya hesaplarına işlem yapılanların kimliklerini tespit etmek ve gerekli diğer tedbirleri almak zorundadır.

(2) Yükümlüler, kendileri nezdinde yapılan işlemler kapsamında müşterinin siyasi nüfuz sahibi kişi olup olmadığını tespit etmek ve bunların fonlarının ve malvarlıklarının kaynaklarının tespiti için gerekli önlemleri almak zorundadırlar.

(3) Kimlik tespitine esas belge nevilerini belirlemeye Bakanlık yetkili olup, kimlik tespitini gerektiren işlem türleri, bunların parasal sınırları ile müşterinin tanınmasına ilişkin ve konuyla ilgili diğer usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

Zeynel Emre

Turan Aydoğan

Alpay Antmen

İstanbul

İstanbul

Mersin

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Aydın

Antalya

Gerekeçe:

Ülkemizin de üyesi olduğu Mali Eylem Görev Gücü (FATF)’nün 12’nci tavsiyesine uygun olarak siyasi nüfuz sahibi kişilerin fon ve mal varlıklarının kaynaklarının tespit edilerek, olası yolsuzlukların ortaya çıkarılabilmesi ve yolsuzluk kaynaklı fonların ekonomik sistem içinde aklanmasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

21’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 21’nci madde kabul edilmiştir.

22’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 22- 5549 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına “uygun olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “risk temelli yaklaşımla,” ibaresi, “getirilen yükümlülüklerle” ibaresinden sonra gelmek üzere “yükümlü ve finansal grup seviyesinde” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Finansal gruba bağlı kuruluşlar, birinci fıkrada belirtilen tedbirlerin grup seviyesinde alınmasını teminen müşterinin tanınmasıyla hesap ve işlemlere ilişkin olarak grup içerisinde bilgi paylaşımında bulunabilir. Özel kanunlarda yer alan hükümler ileri sürülerek bilgi paylaşımından kaçınılamaz. Bakanlık paylaşımına konu bilgileri ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

22’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 22’nci madde kabul edilmiştir.

23’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 13- (1) Başkanlıkça bu Kanunun; 3 ve 6 ncı maddeleri kapsamındaki yükümlülüklerden herhangi birini ihlâl eden yükümlülere otuzbin Türk Lirası, 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerini ihlâl eden yükümlülere ellibin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Yükümlünün banka, finansman şirketi, faktoring şirketi, ikrazatçı, finansal kiralama şirketi, sigorta ve reasürans şirketi, emeklilik şirketi, sermaye piyasası kurumu, yetkili müessese, ödeme ve elektronik para kuruluşu

ile yönetmelikle belirlenecek diğer finansal kuruluşlar olması halinde, idarî para cezası işlem tutarının yüzde beşinden az olmamak üzere iki kat olarak uygulanır.

(2) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesinin tespiti halinde yükümlülere yazılı ihtar yapılarak otuz günden az olmamak üzere bir süre verilir. Bu süre sonunda eksikliklerin tamamlanmaması halinde beşyüzbin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. İdari para cezasının tebliği ile birlikte yazılı ihtar yapılarak altmış günden az olmamak üzere yeni bir süre verilir. Bu süre sonunda da eksikliklerin tamamlanmaması halinde verilen ilk idari para cezasının iki katı idari para cezası daha uygulanır. İkinci idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde eksikliklerin tamamlanmaması halinde yükümlünün faaliyetlerinin belli bir süre durdurulması, kısıtlanması veya faaliyet izin belgesinin iptaline yönelik tedbirlerin alınması için durum ilgili kuruma bildirilir.

(3) Bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle uymayan sorumlu yönetim kurulu üyesine, yoksa üst düzey yöneticisine ikinci fıkra kapsamında belirtilen ihtarlar yapılmak ve sürelerle uyulmak koşuluyla yükümlüye verilen idari para cezasının dörtte biri uygulanır.

(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için kırk bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı bir milyon Türk Lirasını geçemez.

(5) Maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için kırk milyon Türk Lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için dört milyon Türk Lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren sekiz yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.

(7) Bu madde ile ilgili diğer usûl ve esaslar Bakanlık tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şimdi, yine, burada bakıyoruz, idari para cezaları yağmur gibi artırılmış. Birinci fıkra da 5 bin liralık idari para cezası 30 bin liraya, yine, 4’üncü maddedeki, birinci fıkradaki 50 bin liralık idari para cezası ve işlem tutarının yüzde 5’i hâline getirilmiş. İkinci fıkra da 500 bin liralık idari para cezası öngörülüyor. Altmış gün süre içinde aykırılık düzeltilmesi 2 katına çıkıyor ve yine, dördüncü fıkra da idari para cezası miktarı 40 bin liraya kadar yükseltiliyor yani cezalar yağmur gibi artırılıyor ve asgari hadleri ile azami hadleri arasında yine sıkıntılar var. Bunlara dikkat etmek gerekiyor yani bu kadar cezacı bir anlayışın olmaması lazım. Gerçi gerekçede bahsedilmiş ama ben teklife atfen şunu sormak istiyorum: Bu zaman aşımının beş yıldan sekiz yıla çıkarılması öngörülüyor. Nereyle eş güdüm hâline getirilmiş bu? Ona da bir cevap verirlerse...

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydn) – Sayın Başkan, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un 13’üncü maddesi değiştirilerek yükümlülük ihlalinde uygulanan

idari cezalar artırılıyor bu değişiklikle. Ceza hukuku sistemi açısından ceza miktarları yine orantısız. Bu konuda bir çözüm bulamadık. Bu konuda Abdullah Bey'in anlatımları da bizi ikna edemedi. Bu orantısızlığı nasıl açıklayacaklar gerekcede? İtirazımız buna dayalı.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Güler, bu zaman aşımı süresini nereyle uyumlu hâle getirelim?

Buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – FATF'ın, efendim, bu konularda özellikle bu maddeye geldiği için biraz daha detaylandırmak istiyorum, 180'inci sayfada, bir dizi yaptırım mevcuttur ancak mevcut yaptırımların çoğu ne orantılı ne de caydırıcıdır. Yani bedellerin burada çok düşük kalması hasebiyle caydırıcılık özelliğinin doğru bir şekilde vurgulanması gerekiyor. İdari para cezaları da mevcuttur. Bu idari para cezalarının düzenlenmiş olma hasepleriyle beraber caydırıcılık niteliğinin mutlaka artırılması gerektiği noktasında FATF'ın raporunda hem dernekler için hem bu tür uygulamalar için hem de diğer bilgi, belge paylaşımı, beyanda bulunma ve diğer hususlarla ilgili olarak da idari para cezalarının mevcudiyetine tamam diyor, önemlidir diyor ancak rakamsal caydırıcılığını da önemseyin diyor. Yani kişi...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Vur deyince öldürmüşsünüz ama.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Dernekler dışında rakam veriyorlar mı? 210 euro diyor, bunda da mı var?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Temel mantık diğerlerinde de aynı. Aynı temel mantık, caydırıcılık hususiyeti; burada da yeterli olmadığı hususunda, diğer değerlendirmelerde de var, dolayısıyla tabii buradaki temel maksadın nihai evrede bu tür yapıların kurumsal manada çok ciddi kuruluşlar olması gerekiyor. Yani biz, sıradan, şöyle algılamayalım: Sıradan, işinde gücünde bir vatandaşın yapacağı bir işlemden bahsetmiyoruz ki burada. Yani uluslararası terörizmin finansmanında kara para aklanmasıyla mücadele ederken bu çok ciddi kompleks, çok karmaşık yapılar. Bunların da bu ihlalleri, bu kanuna aykırı fiil ve eylemleri bankacılık faaliyetleri, finans kuruluşları faaliyetleri veya bunların bünyesindeki başka kurum, kuruluş, gruplar vasıtasıyla yapılıyor olması gerekiyor. Sıradan bir insanın yaptığı bir işlemle biz bunu değerlendirmiyoruz. Peki, bu kurum, kuruluş, grupların yapacağı bu işlemlerde kendi yapısal dinamiklerini, yapısal kadrolarını, bu manada daha ciddi, daha dikkatli ve kanuna uygun bir işlem tesis edilmesini biz arzu ediyoruz. Ha, buna rağmen de yapıyorsa, ciddi de bir yaptırımla karşılaşsın. Bizim temel mantığımız bu. Yoksa işini gücünü çok doğru, düzenli, kurumsal yapısına uygun yapanlar insanlar için niye yaptırım olsun, niye bir idari ceza yapılsın. Ama yapıldığında da herkes şunun bilincinde olsun ki “Ben bu işlemlere aykırı bir faaliyet yürüttüğümde, işlem tesis ettiğimde bu idari para cezasıyla karşı karşıya kalacağımın da farkında olmalıyım.” diye... O kaygıyla ve amaçla yaptığımızı ifade etmek istiyorum.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Başkanım, ben söz alabilir miyim?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – MASAK Başkanımız bir şey diyecek Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun, Sayın MASAK Başkanı.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; aslında burada finansal olan ve finansal olmayan yükümlüler bağlamında bir belirleme yapıyoruz. Finansal olmayan, işte, noterler gibi, muhasebeciler gibi yükümlüler bağlamında 30 bin ve 50 bin lira idari para cezası veriliyor. Peki, bunlar hangi kapsamda? Kanun'un 3'üncü maddesi kapsamındaki kimlik

tespiti yükümlülüğünün yerine getirilmemesi hâlinde 30 bin lira, şüpheli işlem bildiriminde bulunma yükümlülüğünün ihlali hâlinde 50 bin lira idari para cezası veriliyor.

Diğer taraftan, finansal olan banka gibi, finansman şirketi, factoring şirketi gibi finansal büyüklüğü olan finansal kuruluşlar bağlamında da özellikle, suç gelirinin aklanması ve terörizmin finansmanı bağlamında, ki şüpheli işlem bildirimlerinin yine eğitim, iç denetim, kontrol risk yönetim bağlamındaki kurumsal...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Faaliyetleri yapıyorlar.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Evet, bu bağlamda idari para cezaları, tabii, biraz daha caydırıcı bir bağlama getiriliyor. Bunu da Sayın Abdullah Vekilimin bahsettiği gibi FATF’in özellikle idari yaptırımlar bağlamında da etkili, caydırıcı idari yaptırımlara sahip olmamız şeklindeki eleştirilerini biz aslında burada karşılıyoruz.

Diğer taraftan, söz konusu idari para cezalarıyla ilgili olarak da biz, Bankalar Birliği’yle de görüştük, kendileri de bu alanda olumlu bakıyorlar. Zaten hâlihazırda da Türk finansal kuruluşları arasında suç gelirinin aklanması ve terörizmin finansmanı ile ilgili hem uyum görevlisi atanması hem eğitim hem kontrol ve risk yönetim sistemlerinin oluşturulmasıyla alakalı gerçekten güzel bir farkındalık var. Bu bağlamda, biz periyodik olarak bu kuruluşlarımızla eğitim toplantıları yapıyoruz, sektörle de bu bağlamda hem eğitim faaliyetleri anlamında hem de koordinasyon anlamında ilişkiler içerisindeyiz. Bu çerçevede düzenlememizi getirmiş bulunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

23’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, “Düzenlemeyi getirmiş bulunmaktayız.” diyor, neyi getirmiş, anlayamadım. MASAK Başkanı olarak yani yürütme... Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde yeni bir değişiklik mi oldu bizim bilmediğimiz? Neyi getirmiş anlayamadım, MASAK Başkanı? Ne demek bu yani?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Siz mi getirdiniz, MASAK mı getirdi bu önergeyi?

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – “Savunuyoruz.” dedi.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Meclistesiniz, ona göre konuşun.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Savunuyoruz dedim, özür dilerim efendim.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – “Takdirlerinize arz ediyoruz.” demek istemiş.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde 24’ü okutuyorum:

MADDE 24- 5549 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin başlığı “Koruma tedbirleri” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısı da el koyma kararı verebilir. ‘Hâkim kararı olmaksızın yapılan elkoyma işlemi yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim en geç yirmidört saat içinde onaylanıp onaylanmamasına karar verir. Hâkimin onaylaması halinde Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesinde belirtilen değere ilişkin rapor üç ay içinde alınır ve tekrar hâkim onayına sunulur. Onaylanmama veya raporun üç ay içinde alınamaması halinde Cumhuriyet savcılığının kararı hükümsüz kalır.

“(3) Aklama suçunun örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenip işlenmediğine bakılmaksızın, Ceza Muhakemesi Kanununun 139 uncu maddesinde yer alan hükümlere göre gizli soruşturmacı

görevlendirilebilir ve 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un 17’nci maddesinin “el koyma” olan başlığı “koruma tedbiri” olarak bu değişikliklerle düzenleniyor, değiştiriliyor. Hâkimin, aklama ve terörün finansmanı suçunun işlenmediğine yönelik kanaatinin bulunmadığı durumlarda Kanun’a ikinci bir basamak olarak rapor alınması ve üç ay içinde tekrar hâkim onayına sunulması düzenleniyor. Bu aşamalarda hâkime baskı yapılması olasıdır.

Ayrıca, gizli soruşturmacı görevlendirilebileceği de eklenmiş. Bu durumda, örneğin yükümlü yani avukat, müşterisinden aldığı bir bilgi konusunda bir hata yaparsa şüphe duyduğu hâlde bildirmezse avukatın işlerini gözlemlemek için gizli bir soruşturma da yürütülebilecek. Bu soruşturmacının kim olacağı konusunda da CMK’ya bakmak gerekiyor. Burada el koyma kararı mülkiyet hakkına müdahaleyi beraberinde getirdiği için, hâkim onayına sunulacak rapor için, üç aylık süre mahkeme kararı olmadığı da dikkate alındığında uzun bir süre, üç aylık bir süre çok uzun. Mahkeme kararı olmadan bir hakka müdahale niteliğindeki tedbirlerin o hakkın ihlalini de beraberinde getireceği açık. Bu açıdan da Anayasa’yı ihlal olarak görülebilir, biz görüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Gerçi Sayın Bülbül aşağı yukarı aynı şeyi söyledi. Anayasa’nın 35’inci maddesi mülkiyet hakkını düzenliyor; mülkiyet hakkı, Anayasa’da özenle düzenlenmiş bir hak. Buna müdahale olmaz anlamına gelmiyor. Kamu yararının gerektirdiği bazı durumlarda mülkiyet hakkına müdahale mümkündür ama Anayasa’nın 13’üncü maddesindeki kurallar dairesinde mümkündür. Anayasa’nın 13’üncü maddesi bu ve benzeri haklara müdahaleyi düzenlerken “Anayasa’nın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin, laik cumhuriyetin gereklerine” diye yazmış, “ölçülülük” diye de tarif yapmış. Burada Anayasa’nın sözüne ve ruhuna uygunluk aradığımız zaman Anayasa’daki erkler ayrılığı meselesi önümüze geliyor. Anayasa’nın 11’inci maddesindeki bağlayıcılık da göz önüne geldiğinde, yargı kararı olmadan uzunca bir süre mülkiyet kararı üzerindeki müdahale aslında o hakkın özüne müdahale anlamını taşıyor. O yüzden üç aylık süre içerisinde mahkeme kararı olmadan üç aylık süre içerisinde bu müdahalenin varlığı ölçülülük anlamında normal değildir, anomali taşıyor. Üç aylık süre bizim gibi kırılgan ekonomilerde ve sosyolojik yapısı çok dingin olmayan ülkelerde çok farklı bir anlam taşımaktadır. Üç aylık süreyi, önümüzdeki üç aylık süreyi gözünüzün önüne getirin, ne demek istediğimi anlarsınız yani gayrimenkul fiyatları ne oluyor, borsa ne oluyor, para piyasaları ne oluyor? Mülkiyet hakkı dediğimiz zaman, bu ülkedeki serüveni çok doğru göz önüne almamız lazım. O yüzden bu sürenin uzun olduğu kesin, bunu tartışmamız gerekiyor ya da buradaki bu süreyi daha kısaltma anlamında belli ölçüde sizi ikna etmemiz gerekiyor. Aksi takdirde -az önce de söylediğim gibi- Anayasa’nın birçok hükmüne aykırı bir serüveni buraya yerleştiririz. Siz, buna “altı ay” da diyebilirdiniz, neden “altı ay” demediniz mesela? “Sekiz ay” da diyebilirdiniz, neden “sekiz ay” demediniz? Benim söylediğim kaygılarla hareket etmişsiniz belli ölçüde ama bu üç ay o kaygıları tatmin etmez. Bizim ülkemizde, üç ay, mülkiyet üzerindeki değer açısından çok değişkenliğin arz edebileceği bir süredir. Ayrıca, mülkiyet hakkına bu kadar derinlemesine müdahale doğru değildir süreç itibarıyla bakıldığında. O yüzden, Anayasa’nın 13’üncü maddesine aykırılık taşıdığını düşünüyorum ben. Yine Anayasa’daki yargı

yetkisinin kullanılması anlamında da -dolaylı olarak- bir süre yargı yetkisinin devri gibi bir durum ortaya çıkıyor burada yani üç aylık süre içerisinde yargıya ihtiyaç duymadan idari bir tedbirle ya da idari bir kararla beraber böyle bir sürecin oluşturulması. Komisyon bunu değerlendirebilir, Komisyon bu süreci düzeltebilir, bu çok zor bir şey değildir ama siz üç aylık süreci makul olarak kabul edecek ve tarif edeceksiniz; söylediğim gibi, neden beş ay değil? Türkiye’de yargı yavaş da işliyor bir yanılla beraber, değil mi? Çünkü yargı uzun süredir çok ciddi anlamda kayıplar verdi, yerine gelenler var. Üç ayda, beş ayda bir duruşmaların yapıldığı da bir yargı sistemimiz var. Bu, tabii, dosya üzerinden incelenecek ve değerlendirilecek bir dosya olduğu için belki böyle bakmazsınız ama mesela, beş aya da haklı gerekçe bulabilirdiniz öyle bakarsanız.

Benim söylediğim konuyu doğru anlamanızı arzu ediyorum. Böyle bir tabloda mülkiyet hakkına müdahale olmaz demiyorum, olabileceğini söylüyorum ama bu müdahalenin -doğru usulünün- idari yaptırımların uzunca yargı kararı yerine geçer gibi bir yöntemle yapılmasının doğru olmadığını söylüyorum. Bence bu süre kısaltılmalı. Takdir Meclisin.

Teşekkür ediyorum Sevgili Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Biz savcılık kararı ile yargı kararı olmadan el konulma işleminin hukuka ve hukukun ilkelerine uygun olmadığı kanaatindeyiz. “Yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulur.” diyor, yirmi dört saat içinde hâkim onayına sunulmadığında bu el koyma kararı hükümsüz kalacak mı, yoksa sudan bahanelerle, bir hafta on gün, savcı bu işlemi uzatacak mı? Burada bir açıklık var. Biz, Anayasa’ya, mülkiyet hakkına ve diğer temel hak ve hürriyetlere aykırı olduğunu kanaatindeyiz. Bu maddenin tamamen çıkarılması gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, burada Ceza Muhakemesi Kanunu’nda düzenlenen iki hususa atıfta bulunuyor. Birincisi el koyma, 128’inci maddede yer alan el koyma, soruşturma konusu olan durumlarda. Diğer bir husus ise 139’uncu maddedeki gizli soruşturmayla alakalı.

Tabii, bu mal varlığına el koyma meselesi, Türkiye’de gerçekten bu konuda, aslında, çok ciddi problemler var. Bununla ilgili yakın tarihte de yine buna benzer olaylarda çok ciddi bir şekilde mağduriyetlerin olduğunu da çok iyi biliyoruz. Bu mal varlığına el koyma bu kadar kolay olmamalı. Gerçek anlamda, bu esasında, CMK’deki kanuni düzenlemede de sıkıntı söz konusu. Ne kadar kuvvetli delil olursa olsun “gecikmesinde sakınca umulan haller” denilip bu yetkinin cumhuriyet savcısına verilmesi, Anayasa’daki o mülkiyet hakkının ihlali anlamına gelebilecek. Yine, arkadaşlar belirttiler, üç aylık süre içerisinde kararın bu kadar uzun bir sürede sürüncemede bırakılmış olması durumu da ciddi şekilde mağduriyete neden olacak.

Diğer tarafta, savunma hakkını, kişinin kendi meramını anlatmaya ilişkin olan kısımda da silahların eşitliği ilkesi açısından da bakıldığında zaman bu özellikle gizli soruşturma, delil elde etme, buna ilişkin olan takiplerde de dediğim gibi savunma hakkının ihlal edilmesi açısından da çok ciddi bir engel teşkil edeceğini düşünüyorum, bu nedenle de bu maddenin tekliften çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde aynı mahiyette 2 adet önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3261 Esas Sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 24'üncü Maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Ruştü Tiryaki

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Batman

İstanbul

Ağrı

Diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

Sayın Tiryaki ve Sayın Koç'un önergesinin gerekçesi:

Gerekçe:

El koyma kararını hâkimin onaylaması halinde CMK'nin 128'inci maddesinde belirtilen değere ilişkin raporun üç ay içinde alınarak tekrar hâkim onayına sunulması ve onaylanmama, üç ay içinde rapor alınmaması durumunda Cumhuriyet Savcılığı kararının hükümsüz kalacağını mevcut düzenlemeye eklediğini görmekteyiz.

Diğer önergenin gerekçesi:

Gerekçe:

Savcılık kararıyla malvarlığının müsadere edilmesi ve el koyma kararı alınması keyfiliğe ve telafisi mümkün olmayan zararlara yol açabilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul Edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul Edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

25'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 25- 5549 sayılı Kanunun 19/A maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkra buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Bakan bu yetkisini devredebilir.”

(3) “Birinci fıkra kapsamında askıya alınan veya gerçekleşmesine izin verilmeyen işlemi, alınan karara aykırı şekilde gerçekleştiren yükümlülere işlem tutarı kadar Başkanlıkça idari para cezası verilir. Ancak verilecek idari para cezası elli bin Türk Lirasından az olamaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Madde üzerinde söz isteyen?

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bakıyoruz, burada bir değişiklik: “Bakan bu yetkisini devredebilir.” Kime devredebilir? Müphem. Niye devredecek? Belli değil. Yani bu sistemde bir bakanın yetkilerinin böyle, hiçbir sınırlama olmadan devredilme hak ve yetkisinin verilmesi hem Anayasa'mıza uygun değil hem de hukuka da uygun

değildir diyorum. Bunun çıkartılması gerekiyor Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Sayın Süleyman Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

19/A maddesinde teklif edilen değişiklikle Hazine ve Maliye Bakanına, askıya alma ve gerçekleşmesine izin vermeme yetkisini devredebilmesine olanak tanınmıyor. Burada, tabii, Bakanlıkta Bakan Yardımcıları var ya da teşkilatta MASAK var. Yani burada kime devredecek? Bu muallak. Yani burada görev, yetki ve sorumluluk açısından açık olması gerekiyor. Bir de mahkeme kararı olmadan verilebilen bir tedbir kararının kimler tarafından alınabileceğini biz daha bu kanunda öğrenemiyorsak yönetmelikte mi öğreneceğiz? Böyle bir şey olamaz. Bu açıdan, bu belirlilik sağlanmamış. Bu muallak durumun kaldırılması yani düzenlenmesi gerekiyor. Bu durumun Anayasa'nın 2'nci, 9'uncu, 11'inci, 13'üncü, 35'inci, 36'ncı, 38'inci maddelerine aykırı olduğunu da kayıtlara geçiriyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Gerekçesi ne, öğrenebilir miyiz Sayın Başkan?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hemen cevap verelim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Tutdere'den önce mi? Sayın Tutdere'ninkini de alalım, sonra size söz verelim.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Tabii, ben aslında biraz önceki maddeyle ilgili bir şey söyleyecektim. Burada, CMK 139'da gizli soruşturmacının görevlendirilmesine ilişkin düzenleme var ve bu düzenlemenin (7)'nci fıkrasında -katalog suçları tek tek saymış- hangi suçlar yönünden gizli soruşturmacının görevlendirileceği açık. Burada, şu anda, biraz önce görüştüğümüz madde bunu, CMK'yi biraz baypas ediyor. Yani, burada özel kanun-genel kanun çatışması doğabilir uygulamada. Bu konudaki bir düzenlemenin yanlış olacağını düşünüyorum; bu konuyu da sizin hepinizin takdirlere sunuyorum, bunu ifade etmek istiyordum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, geçtiğimiz madde, değil mi?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Sayın Güler, Bakana verilen yetkinin sınırı, bir de bir önceki maddedeki CMK 139'la ilgili...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Kime devredilecek?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bu üç aylık süreyle mi ilgiliydi Başkanım?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Hayır.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Hayır, hayır. Bakanın yetkisini devretmesi...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şimdi, buradaki görevde...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - MASAK askıya almaya yetkili, bu askıya almayı kaldırmaya Bakan yetkili, böyle değil mi?

MASAK BAŞKANI HAYRETİN KURT – Değil, değil efendim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, bunu niye kaldırılıyorsunuz?

MASAK BAŞKANI HAYRETİN KURT – Ben izah verebilir miyim?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bakanın yetkisini niye devretme...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kaldırmıyoruz da devretme yetkisi...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani, devretme yetkisi...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şunu söyleyeyim: MASAK Başkanım da daha detaylı... Bizim hazırlık aşamasındaki bakış açımızı ifade etmek istiyorum öncelikle. Teknik manada arkadaşımız...

Şimdi, teşkilat yapılanması açısından Hazine ve Maliye Bakanlığımızın, bu manada, ciddi iş yoğunluğu var. Burada da terörün finansmanı ve diğer suçlarla elde edilen mal varlığının aklanmasıyla ilgili çok hızlı hareket edilmesi gereken... MASAK da bu manadaki o koordinasyonu çok daha doğru zeminde, bu yetkisini de doğru kullanacak şekilde, bir gecikme olmaksızın bu mahiyette... Çünkü birçok madde atfina baktığımızda, derhâl yürürlüğe girilmesini gerektiren ve acil hâllerden bahsediyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Bu yazılsın o zaman.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dolayısıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığımızın bu kapsam içerisinde -zaten 5549 sayılı Kanun'un 19/a maddesi kapsamı içerisindeki faaliyetler tanımlanmış durumda- bu husustaki yetkisini bu aşamada daha nitelikli, koordinasyonda daha uyumlu olacak bir Bakan Yardımcısı da olabilir veya MASAK Başkanlığımızla arasında koordinasyonu sağlayacak MASAK Başkanımız da olabilir. Yani, bu tanımlamayı...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Belirlenmemiş ama kim olduğu.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – İkisinden birine versin, ikisine de versin.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bizim, Bakanımızın bu yetki devrini yapabileceğini, işlerin daha hızlı ve doğru zeminde yürütmesi açısından bu yetkinin verilmesini daha doğru bulduğumuzu ifade etmek istiyorum. Teknik uygulamaya baktığımızda da teşkilat kanunu yapılanmasında zaten belli noktalarda, hiyerarşik manada, bakanlıkların belli noktalardaki görevdeki yetkisini daire başkanlığına kadar sıralı mahiyetteki kendisine bağlı kurum, kuruluş yetkililerine devredebileceği hususu da var ama bu çok daha özel bir alan olduğu için, bu manada, kendisine bağlı mahiyette Bakan Yardımcısı veya bu mahiyette, daha hızlı olabilecek şekilde -çerçeve anlamında- MASAK Başkanlığının da yetkilendirileceği hususlar olabilir diye düşündük, o mahiyette bir düzenlemedir bu.

Teşekkür ediyorum.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Mahkeme kararı olmadan tedbir kararını verebilecek... Yani, önemli bir sorumluluk, görev, yetki. Bu yetkinin belirli olması gerekmiyor mu, "Bakan Yardımcısı" ya da "MASAK Başkanı" denilmesi gerekmiyor mu?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – İki tane fark var; şimdi, birisi şu...

Başkanım, kısa bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Şimdi sorun şu: Askıya almaya ve yedi günlük süre içerisinde ilgili kurumlara bildirmeye -ki biz bunu "mahkeme" diye anlıyoruz- Sayın Başkan yetkili, değil mi, MASAK Başkanı yetkili?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Cumhuriyet savcılıkları ve mahkemeler, evet.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, ben şu andaki, mevcut düzenlemeyi söylüyorum, mevcut 19/a'ya göre; bir işlemin askıya alınması yani tamamen kaldırma değil. Fakat Bakanın yetkisi

mevcut düzenlemeye göre gerçekleşmesine izin vermiyor Sayın Bakan. Yani, MASAK Başkanı bunu, bu işlemi askıya alıyor. Şüpheli bir işlem.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Askıya alma da Bakanın yetkisinde.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Bir yere 5 milyon lira para havale edildi, bunu kuşkulu buluyor, Başkanlık yedi gün süreyle askıya alıyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – “İşlem ertelemesi” diyoruz, evet.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Bakan bunu tamamen durduruyor, “Ben izin vermiyorum, bu gerçekleşmez.” diyor. Bu yetkiyi niye şimdi Bakandan alıyorsunuz?

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Almıyoruz efendim.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani alma derken, niye başkasına devrediyorsunuz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - MASAK Başkanımıza söz verelim.

Buyurun.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Sayın Milletvekilim, hakikaten bir yanlış anlaşılma var. Bir kere, askıya alma yetkisi Bakan Bey’de. Yani MASAK Başkanının bir yetkisi yok bu bağlamda. Biz bu anlamda, yani yetkinin sadece... Daha yedi günlük kısıtımız var çünkü yedi günlük süre içerisinde mesela bize yükümlerden... Çok basit bir örnek vereyim: Bankalardan bize bir A şahsıyla alakalı, terörizmin finansmanı suçu işlendiğinden bahisle bir şüpheli işlem bildirimi geliyor. Şimdi, bizim söz konusu şüpheli işlem bildiriminin gerçekten terörizmin finansmanı suçuyla alakalı olup olmadığını ya da aklama suçuyla ilişkili olup olmadığını öğrenmek için sadece ve sadece yedi günlük bir işlem erteleme süremiz var. Bu erteleme yetkisi Bakan’da. Ben uygulamadan da şöyle bir örnek vereyim. O kadar çok şüpheli işlem bildirimi geliyor ki ben Bakan Bey’i havaalanında yakaladığım zamanları biliyorum. Dolayısıyla burada yeni bir yetki değil, yetkinin kaldırılması değil, mevcut olan bir yetkinin sadece muhtemelen bu Bakan Yardımcımız tarafından kullanılacak olan bir yetki ama MASAK Başkanı da kullanabilir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – “Muhtemelen”i kaldırın işte.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Dolayısıyla, aslında biraz da idari pratiklerle getirilen bir şey. Gerçekten ihtiyaç da var, onu da özellikle...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İşlemi erteleme yetkisi.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Var, zaten var.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Yok, bu yetki zaten var efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – O zaman devredecek.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Tabii tabii, devir konusunda, yoksa var zaten yetki.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sadece bu yetkinin devri.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Tabii, tabii, aynen öyle.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İlgili Bakan Yardımcısına devredelim gibi bir ibare...

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Zaten ilgili Bakan Yardımcısı, mesela...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Daire Başkanına kadar gider.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Yok efendim, olmaz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Engel ne?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hiyerarşik kanun, Teşkilat Kanunu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Sayın Antmen.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli arkadaşlar, şimdi MASAK Başkanımızın da dediği gibi 19-A böyle bir yetkiyi askıya alma ve kaldırma yetkisini Sayın Bakan’a veriyor. Şimdi değişiklikle, Bakan bu yetkisini devredebilecek. İşlerin çok acil olmasını ileri sürüyoruz burada. O zaman bir “Bakan Yardımcısına” dememiz lazım. Şimdi MASAK Başkanı varken veya başka biri varken bir genel müdüre, bir daire başkanına da devredebilir gibi burada bir şey var.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Tamam, Genel Kurul safhasında -not aldım- daha da verimli bir hâle getirip Bakan Yardımcısının koordinasyonunda...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Lütfen. Bakan Yardımcısı veya

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şöyle, belki değerlendirme komisyonu, belki Bakan Yardımcısı...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Veya MASAK Başkanı yani ona göre artık.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (AYDIN) – Ya, Abdullah Bey, yani bu kadar basit bir şeyi biz oraya koymıyoruz Komisyonunda. Neden Genel Kurula kadar bir zaman tanıyoruz, anlayamıyorum. Bu çok basit. Bakan yardımcısı olarak yazın oraya, ne olacak? Vallahi anlamak mümkün değil. Bizim görevimiz ne burada? MASAK ve Bakan Yardımcısı arasında sıkıntı var diye burada biz kanun düzenlemesi yapmayalım mı?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - 25’inci madde üzerinde 1 adet önerge var.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin kanun teklifinin 25’inci maddesinde geçen “Bakan bu yetkisini devredebilir.” ibaresinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül	Rafet Zeybek	Alpay Antmen
Aydın	Antalya	Mersin
Turan Aydoğan	Zeynel Emre	
İstanbul	İstanbul	

Gerekçe: İlgili bakanlığın kendi yetkisini devretmesinin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

25’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 25’inci kabul edilmiştir.

26’ncı okutuyorum:

MADDE 26- 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 64 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ticaret Bakanlığı, pay defteri, yönetim kurulu karar defteri ile genel kurul toplantı ve müzakere defterinin elektronik ortamda tutulmasını zorunlu kılabilir. Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri saklıdır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önerge yok.

26’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 26’ncı kabul edilmiştir.

27'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 27- 6102 sayılı Kanunun 415 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “10/A” ibaresi “13 üncü” şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - 27'nci madde üzerinde, Sayın Antmen.

Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, burada 27'nci maddeden itibaren 27, 28, 29, 30, 31 ve devamında yeni bir şey görüyoruz; hamile yazılı senetler. Şirketlerde nama yazılı, emre yazılı ve hamile yazılı pay senetleri olabilir. Eğer şirketin güvenliği için biz daha çok sıkı tutmak istiyorsak işi bağlı nama yazılı hisse senedi de çıkarabiliyoruz ama hamili yazılı senetlerin çıkartılması yani ihdas sebebi, kanundaki olma sebebi, bu şirketlerin piyasadan daha kolay kredi elde edebilmeleri. Şirket hisselerinin zilyetlik yoluyla devrinin sağlanması idi.

Şimdi, tabii, terörün finansmanı ile ilgili olarak burada bir hüküm getirilmek isteniyor. Tabii, bu kanun koyucunun, Komisyonun ve Meclisin, Genel Kurulun takdirinde olacak ama şunu iyi düşünmek lazım: Hamile yazılı senetlerin zilyetlik dışında...

Arkadaşlar, dinliyor musunuz? Yani ticaret hukuku uzmanı varsa burada başka, bırakayım ben bu konuyu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sessiz olalım arkadaşlar.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Senden başkası yok Alpay, devam et.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Alpay Bey, ben dinliyorum, Daire Başkanımız da burada dinliyor.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Şimdi, burada teknik bir şey var; hamile yazılı senetleri biz bu kapsama alacak mıyız, almayacak mıyız? Bu, kanun koyucunun bir takdiri. Şimdi, hamile yazılı senetlerin kanunda yer almasını veya şirketler için böyle bir şey olmasının nedeni ne? Hisse senedini bastıktan sonra, şirket bunu A şahsına verdikten sonra, istediği gibi bu dolanıyor. Şirket hissedarının kim olduğu belli değil ama bir şekilde, şirket hisselerinin sadece zilyetlik yoluyla devri mümkün. Biz, şimdi, ne yapıyoruz? Çünkü burada çok önemli bir şey var. Kurucu mu olacak hamile yazılı şirket hisselerinin kayda alınması, kayda alınmadığı takdirde şirket ortaklık haklarını kullanmaması ya da bildirici mi olacak? Burada da bir açıklık yok. Tamam, kayda alalım, bu kayıt içinde İMKB'ye bildirilsin veya kim de olduğunu bilelim, olmazsa biz buna ortaklık haklarını vermeyelim ama maddenin yazılışında, şimdi, ceza hukuku mantığıyla yazılan bir kanun hükümleri var burada 4-5 madde ama Türk ticaret hukuku mantığıyla bu olmaz. Siz, bunu düşünürken şirketlerin hamile yazılı pay senedi tedavülüyle, ihdasıyla çıkartılmasıyla sağlayacağı ortaklık paralarını veya kredibilitesini öldürebileceksiniz. Burada maddenin üzerinde tek tek ayrıntılı olarak düşünmek gerekiyor; kurucu mudur, yoksa bildirici midir? Ben diyorum ki: Siz her hâlükârda bunun bildirici olduğunu iddia edeceksiniz ama bu kurucu hâlde gelecek. Adamın elinde hisse senedi var -anasının ak sütü gibi helal almış, vermiş- ama...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Araştırmamız lazım, şüpheli çünkü.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – ...kayda alınmamışsa idari para cezası var. 31 Aralık 2021'e kadar da kayda geçirmeye geçici hükümle olanak sağlayacağız. Burada da başka bir şey var. İşte, kara parayı böyle aklarsınız. Şirket hisse senedi benim elimde deyip çıkacak biri, bunu kaydettirdiği anda legalleşmiş de olur. Bu yönü de düşündüğünüzü hiç zannetmiyorum. Bu maddelerin çok ciddi bir şekilde tekrar elden geçirilmesi lazım.

Teşekkür ederim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Bir açıklama yapsın arkadaşlar dinleyelim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şimdi, bu düzenlememizi yine FATF’ın raporundan yola çıkarak açıklamak istiyorum. Türkiye’de hamile yazılı hisse senetlerinin yine terörün finansmanı ve suçtan elde edilen mal varlığının finansmanı için kullanılmamasını sağlamaya yönelik ülkenin kendi belirlediği diğer mekanizmaları kullandığını ifade etmektedir. Yalnızca anonim şirketlerin hamile yazılı hisse senedi düzenlemesine izin verilmektedir. Türk Ticaret Kanunu’nun 484’üncü maddesi uyarınca, hisse senetleri, hamiline veya nama yazılı olur. Yalnızca borsada işlem gören anonim şirketlerinin hisseleri Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri kapsamında kurulan ve kanunun ilgili maddeleri “araçlarının kaydıleştirilmesi” başlıklı 13’üncü madde ve “Merkezî Kayıt Kuruluşu” başlıklı 81’inci maddeyle kanunun ilgili hükümleri tarafından yönetilen Merkezî Kayıt Kuruluşu (MKK) tarafından kaydedilip izlenmektedir ancak bu mekanizma hamile yazılı hisse senetleri varantlarının yine terör finansmanı ve suçtan elde edilecek mal varlıklarının aklanması amacıyla kötüye kullanılması ihtimalini tam olarak ortadan kaldırmamaktadır. Borsada işlem görmeyen şirketlerde hamiline yazılı hisse senetlerinin sahiplerinin kaydedilmesine yönelik olarak mevzuatın değiştirilmesine ilişkin hâlihazırda bir öneri mevcuttur ancak daha ziyade, zamanında henüz bir eylemde bulunulmadığı görülmektedir. Şimdi, bu kapsamda biz bu düzenlemeyi, bu teklifi hazırladık. Şunu da ifade etmek istiyorum, çünkü yaptığım konuşmada, şu anda Avrupa Birliği ülkelerinden FATF’a üye: İngiltere, Belçika, Avusturya, Japonya, Endonezya, Man Adası, Jamaika, Malezya, Monako, San Marino, Singapur, Slovakya, Slovenya, Güney Afrika, İspanya, Kosta Rika, Brezilya hamile yazılı pay senedi uygulamasını kendi ticaret kanunu hükümleri içerisinde çıkarmış. Şu anda borsaya açık olmayan yani halka açık olmayan şirketlerde, bu ülkelerde hamiline yazılı pay senedi çıkarma imkânı yok ama bize benzeyen -şu andaki geçiş dönemi içerisinde- AB ülkelerinden Malta ve Portekiz ile Uruguay ve Güney Amerika’nın bazı ülkelerinde, bizim gibi hamile yazılı pay senetlerinin bir kayıt kuruluşunda kayıt alınmasını izlenmesi gerekiyor. Biz de bu şekilde, şu an da hâlihazırda merkezi kayıt kuruluşumuz faaliyette.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, anlaşıldı.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) - Burada bir sistem çalışması yaparak mevcut hamile yazılı pay senetlerinin ilişkili şirkete başvuruyla beraber kayıt altına alınması öneriyoruz. Ancak, buna rağmen yine Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamı içerisinde hamile yazılı pay senetlerinin sağladığı hukuki ilişkilerinden yararlanmak istemeyen “Yok kardeşim, ben genel kurula katılmak istemiyorum” veya “Pay akçesiyle beraber sermaye artırımında vesaire diğer hukuk ilişkilerinden yararlanmak istemiyorum.” deyip zilyetliği yani mülkiyet hakkı elinde bulunduran bu tür hamile yazılı pay senetlerinde herhangi bir şekilde bir işlem yapmıyoruz sadece bir kolaylaştırma, takibi ciddi bir şekilde yapabilme açısından, FATF’ın da bu beklentisini karşılayabilme açısından, genel kurula katılım hakları, sermaye payının artırımındaki katılım hakları veya kâr payı akçesinin dağıtımından yararlanma gibi hukuk ilişkilerinden yararlanmak isteyenlerin mutlaka Merkezî Kayıt Kuruluşuna kaydettirmek suretiyle hamile yazılı pay senetlerinin takibini bu mahiyette anlamaya çalışıyoruz. Hukuk ilişkisini tamamen ortadan kaldıran ülkeler olduğu gibi, bizim gibi bir ara formül yapan ülkeler de var, FATF da bu konularda “Bunu yapabilecek bir formülü mutlaka hayata geçirin.” diyor. Bu kapsamda hazırlanmıştır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç....

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Son bir söz olarak, kurucu mu bildirici mi? Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamı içerisinde, kanunun metin ve uygulamalarına baktığımız gibi, bunun bildirici bir mahiyet arz ettiğini de ifade etmek isterim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç, buyurun.

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Sayın Başkan, şimdi, burada, hani, ilk açıklamamızda da dile getirdik, hakikaten, şimdi, bu torba yasa yine kanun yapma tekniği açısından gerçekten çok sıkıntı yaratıyor. Şimdi, bu kanunla birlikte Avukatlık Kanunu, Dernekler Yasası, Türk Ticaret Kanunu’nda değişiklik, CMK’da değişiklik, o kadar çok şey var ki aslında. Yani birbiriyle o kadar çok bağlantılı olmayan, aynı zamanda gerçek anlamda da temel yasada da sıkıntı yaratabilecek o kadar çok hüküm getiriliyor ki yani bir yerden bir delik açılıyor bu teklifle. Şimdi, ben biraz önce geçen maddeye bağlantılı olarak bir şey dile getireyim. Şimdi, gerçek anlamda, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun veya Genel Meclisinin talepleri doğrultusunda Türkiye’den birçok şey talep ediliyor fakat, raporda, sadece belirtilenin dışında, aynı zamanda genel bir kanuni tarama yapılmış mı, bu anlamda genel bir ahenk sağlama açısından başka yerlerde sıkıntılar var mı biz bununla da karşılaşacağız. Eminiz ki, önümüzdeki dönemlerde yine bu değişikliklerden kaynaklı yeni bir değişiklik yaratmak üzere yeniden toplanacağız. Onun için, hemen şunu belirtmek istiyorum: Şimdi, 26’ncı madde biraz önce geçti ama bu, ticari sır diye bir şey var; bu, Ticaret Kanunu’nda korunan bir ilke, aslında uluslararası olan bir ilke, bir diğer husus da rekabet ilişkisi. Siz, şimdi, genel kurul karar defterini, yönetim kurulu karar defterini, hepsini dijital ortamda tutma zorunluluğu getiriyorsunuz ama bunu korumaya ilişkin, korunmasına ilişkin herhangi bir hüküm yok burada. Şimdi, buna bağlı olarak, hamiline yazılı pay ortaklıkları, buna ilişkin de kanundaki düzenlemeyi ilga ediyorsunuz, ortadan kaldırıyorsunuz ve bunun uygulaması da, yürürlük tarihî de 1/4/2021. Şimdi, bunlar, esasında bu temel yasayı ilgilendiren alanda, gerçek anlamda kendi içinde bir tartışma yapılması gerekiyor. Bu anlamda, kanun tekniği açısından da doğru olmayacağını düşünüyorum. Çünkü diğer, ticaret hukukunu ilgilendiren temel yasaların ihlaline neden olacak şeylerdir. Bu nedenle bunun gözden geçirilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 27’nci madde kabul edilmiştir.

28’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 28- 6102 sayılı Kanunun 417 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Sermaye Piyasası Kanununun 10/A” ibaresi “hamiline yazılı pay sahipleri ile Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü” şeklinde ve beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci fıkrada yer alan “, hamiline yazılı pay senedi sahipleri bakımından da giriş kartı alanları” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“(5) Pay sahipleri çizelgesinin Merkezi Kayıt Kuruluşundan sağlanmasının usul ve esasları, gereğinde genel kurul toplantısının yapılacağı gün ile sınırlı olmak üzere payların devrinin yasaklanması ve ilgili diğer konular Sermaye Piyasası Kanununun 13 üncü maddesi uyarınca kayden izlenen paylara ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu, hamiline yazılı paylar bakımından ise Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ ile düzenlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 28’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 28’inci madde kabul edilmiştir.

29'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- 6102 sayılı Kanunun 426 ncı maddesinin ikinci fıkrasına “ispat eden” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilen” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 29'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 29'uncu madde kabul edilmiştir.

30'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 6102 sayılı Kanunun 486 ncı maddesinin ikinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgiler, senetler pay sahiplerine dağıtılmadan önce Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 30'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 30'uncu madde kabul edilmiştir.

31'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 31- 6102 sayılı Kanunun 489 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 489- (1) Hamiline yazılı pay senetlerinin devri, şirket ve üçüncü kişiler hakkında, ancak zilyetliğin geçirilmesi suretiyle payı devralan tarafından Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade eder. Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirimde bulunulmaması halinde, hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli bildirim yapılınca kadar kullanamaz.

(2) Hamiline yazılı pay senedine bağlı hakların şirkete ve üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesinde Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılan bildirim tarihi esas alınır.

(3) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından hamiline yazılı pay senetleriyle ilgili tutulan kayıtlar, ilgili kanunlar uyarınca yetkili kılınmış mercilerle paylaşılır.

(4) Hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi ve kaydedilmesine ilişkin usul ve esaslar ile bu kapsamda alınacak ücretler Ticaret Bakanlığına çıkarılan tebliğle belirlenir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşte benim demin anlatmaya çalıştığım ve sayın teklif sahiplerinin itiraz ettiği nokta buydu. Tekrar bir göz atarsanız... Hamile pay senetlerinin devri için tek koşul zilyetliğin devriyken artık bunun Merkezi Kayıt Kuruluşuna yapılacak bildirimle hüküm ifade edeceğini biz burada yazıyoruz. Bu hükümlerle, hamile yazılı pay sahibi senedi almak ya da bunları devir ve temlik etmek bir anlam taşımayacak. Ve yine diyorum ki 31'inci maddeyle yani Türk Ticaret Kanunu'nun 489'uncu maddesindeki bu değişiklikle, hamile yazılı pay senetlerindeki devir ve temlik için tek şart olan zilyetliğin devri yanına şimdi Merkezi Kayıt Sistemine kayıt da getiriliyor. Böylece, Merkezi Kayıt Sistemine yapılacak kayıt, mülkiyetin devri için artık bildirici değil, kurucu hâle gelmektedir. Bunu Komisyon kayıtlarına, tutanağa şerh ediyorum Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Güler...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, kurucu unsuru biz yok etmiyoruz. Sadece hukuki

haklarından yararlanma özelliklerini, sonuçlarını kabul eden hamile yazılı pay senedi sahibi, zilyetlikle devralmış kişi, bu haklarından yararlanamayacağını bildiği hâlde bunu korumaya devam edebilir. Bunun kuruculuğu noktasında, devri noktasında... Yine bir başka kişiye zilyetliğin devri hususunda herhangi bir engelleyici durum yok ama yarın siz bu haklardan yararlanmak istiyorsanız, genel kurula katılım gibi -biraz önce bahsettiğim gibi- veya kâr payı akçesi veya sermaye artırımdan yararlanma gibi, mutlaka Merkezi Kayıt Kuruluşuna kaydettirmeniz gerekiyor ama yararlanmak istemiyorsunuz, elinizde de sermaye payı olarak hamile yazılı pay senetlerini taşıyabilirsiniz, bu konularda kurucu unsuru biz yok etmiyoruz. Yine bunu da kayıtlara geçirmiş olayım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Bildirim yapıncaya kadar kullanamayacak.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – İsteddiği gibi kullanabilir, devredebilir. Genel kuruldaki şeyle sadece, Sermaye Piyasası Kurulu kararı doğrultusunda kısıtlanmıştır, kurucu unsur yok edilmiyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim.

Sayın Güler’e bir soru sorayım o zaman: Şimdi, evdeki bir kasanın içindeki hamile yazılı bir pay senedi karıya mı ait olacak, kocaya mı ait olacak?

Medeni Kanun’da yani boşanmada ikisine de ait olabilir dersiniz, o ayrı mesele ama bir ticaret hukuku davasında... Veya çocuklar arasında, evde yaşayan 3 kardeş arasında, Merkezi Kayıt sistemine kaydedilmemiştir...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Kaydedilmediği andan itibaren, kimin zilyetliğinde bir yere, bir kamu kurumuna beyanda bulunarak veya Merkezi Kayıt Kuruluşuna yeniden kayıt olarak kim yaptırmışsa ona kaydedilir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Anladım, işte o yüzden diyorum ki mülkiyet uyumsuzluklarında sıkıntı çıkacak.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – O artık yargılamanın konusu, biz karışmayacağız.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yargı da bakacak, kimin elinde, sen kaydettirmediyse...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Dolayısıyla, bildirici hususunu hiçbir zaman burada yok etmiyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Adalet Bakanlığından...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yok herhâlde.

Teşekkür ederiz.

31’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 32- 6102 sayılı Kanunun 562 nci maddesine onikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(13) Bu Kanunun;

- 486 ncı maddesinin ikinci fıkrası uyarınca bildirimde bulunmayanlar yirmibin Türk Lirası,
- 489 uncu maddesinin birinci fıkrası uyarınca bildirimde bulunmayanlar beşbin Türk Lirası,

idari para cezasıyla cezalandırılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok, söz var.

Sayın Bülbul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu maddeyle 6102 sayılı Kanun’un 562’nci maddesine yeni bir fıkra ekleniyor. Anonim şirketlerde hamiline yazılı pay sahipliğine ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirmeyen şirketler ile hamiline yazılı pay senedini devralmasına rağmen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen pay sahipleri hakkında uygulanacak idari yaptırımlar düzenlenmiş. Teklif metninde, hamiline yazılı pay senedinin devralınmasına rağmen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen pay sahiplerine yönelik olarak idari para cezası öngörülüyor ancak söz konusu fiilin konusu olan bildirim yükümlülüğünün hangi süre içinde gerçekleştirilmesi gerektiği teklifte belirtilmemiş. Düzenlemeye göre hamiline yazılı pay senetlerinin Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmesi ve kaydedilmesine ilişkin usul ve esaslar Ticaret Bakanlığınca çıkarılan tebliğle belirlenecektir. Söz konusu düzenleme, daha önce de belirttiğimiz gibi, Anayasa’nın suçta kanunilik ilkesini öngören 38’inci maddesinin 1’inci fıkrasına aykırıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 32’nci madde kabul edilmiştir.

33’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 33- 6102 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (I) Hamiline yazılı pay senedine sahip olanlar, 31/12/2021 tarihine kadar Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirilmek üzere pay senetleri ile birlikte anonim şirkete başvurur. Başvuru üzerine anonim şirket yönetim kurulu, beş iş günü içinde hamiline yazılı pay sahipleri ile sahip oldukları paya ilişkin bilgileri Merkezi Kayıt Kuruluşuna bildirir. Pay sahipleri anonim şirkete başvuramazsa bu Kanundan doğan paya bağlı haklarını gerekli başvuru yapılıncaya kadar kullanamaz.

(2) Birinci fıkra uyarınca başvuruda veya bildirimde bulunmayanlar 562 nci maddenin onüçüncü fıkrası uyarınca cezalandırılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - 33’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 33’üncü madde kabul edilmiştir.

34’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 34- 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ç) Malvarlığı: Bir gerçek veya tüzel kişinin;

1) Mülkiyetinde veya zilyetliğinde bulunan ya da doğrudan veya dolaylı olarak kontrolünde olan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,

2) Adına veya hesabına hareket eden gerçek veya tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ile bunlardan elde edilen veya bunların birbirine dönüştürülmesinden hasıl olan menfaat ve değeri,”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Süleyman Bülbul...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde yer alan mal varlığı tanımı, uluslararası alanda kabul görmüş tanımlarla uyumlu hâle getiriliyor bu düzenlemeyle. Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'da yer alan mal varlığı kavramı genişletiliyor. Gerçek ya da tüzel kişilerin adına ve hesabına hareket eden kişilerin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan değerler de dâhil ediliyor. Buradan hareketle, adına veya hesabına hareket eden kişilere örnek olarak avukatlar ya da şirket yetkilileri de girebilir. Bu konu da avukatlar açısından sıkıntı yaratabilir mi, diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sevgili Başkan, teşekkür ediyorum.

Madde metni biraz sıkıntılı gibi geldi bana, o yüzden. Yani, Sayın Bülbül'ün de söylediği gibi, uluslararası tanıma uygun hâle getirme çabasını burada doğru karşılamak lazım yani yüreklendirmek lazım ama bu madde metni başka şeylere mahal verebilecek nitelik taşıyor; şöyle: Mal varlığı tanımına fon ve gelirlerde elde edilen menfaat ve değerleri ekledik, “Gerçek ve tüzel kişi adına hareket eden bir başka gerçek ve tüzel kişinin mülkiyetinde ya da zilyetliğinde bulunan fon ve gelir ve bunlardan elde edilecek...” dediğinizde, burada şöyle bir sıkıntı ortaya çıkar; mesela aracı firmalar, şunlar bunlar, falan filan ya da başka bir şey. Bunu bir önceki sorunlu kişiyle ilişkilendirecek şekilde bir tanım yapmak gerekir.

Bakınız, benim mülkiyetimde ya da zilyetliğimde çok farklı farklı alanlardan fonlar söz konusu olabilir. Sizin bu tanımınıza göre, benim mülkiyetimde ve zilyetliğimde hangi fonlar varsa onlara el koyulabilir, bu suçla alakası kurulsun kurulmasın. Bakınız, ben suça irtibatlıyım diyelim, değil mi, suça irtibatlıyım, bu suçla alakası olan kısımlarla alakalı, irtibatlı olduğum ölçüde hukuki ve cezai sorumluluğum gereği buraya muamele yapılmasında bir anomali yok ama ben suça irtibatlıyım, suçla alakası olmayan fon ve değerler de var benim portföyümde, bu yasa metnine göre bunu farklı yorumlayıp tümüne müdahale edilme ya da yaptırım uygulanma ihtimali ortaya çıkıyor. Yani burada ruhuyla yorum, lafziyle yorum, şu, bu, herkes istediği gibi yapabilir bunu ama lafziyle yorum yaptığımız zaman, o zaman, suç işleyen adına hareket eden gerçek ya da tüzel kişinin elindeki tüm fonlara ve değerlere el koyma hakkı ortaya çıkıyor; bu doğru değil, bu, suçun oluşumuyla ilgili bir ölçülülük ilişkisi taşıyor. Yani atıyorum, 1 liralık suçu suç işleyenle beraber işliyorum ben, bana ait ve suçla alakası olmayan 100 liralık fona ve değere el koyuyorsunuz. Metnin bu anlamda düzeltilmesi gerektiğini düşünüyorum. Mantığa karşı değilim yani suçla irtibatlı olan her şeye el koyulması gayet doğaldır, o suçun parçası olarak sayılabilecek her şeye el koyabilirsiniz, yaptırım uygulayabilirsiniz ama bu genişlikte bir tanımla beraber, yarın bunun farklı uygulanma durumu vardır, madde metninin düzeltilmesi gerektiği inancındayım ya da siz ikna ederek açıklayın bu metni. Benim bunca yıllık hukukçuluğum bu metnin böyle yorumlanabileceğini, tehlike arz ettiğini, sınırlarının doğru tarif edilmesi gerektiğini ve suçla irtibatlı tarifinin bu metnin içerisine girmesi gerektiğini bana söyletiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ben teşekkür ediyorum.

Değerli Başkan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ama buna cevap vermeden önce söylediğimi lütfen tartın.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok, yani makul bir bakış açısı. Ancak buradaki bizimki... Yani yine FATF kararlarına yansıyan, yine AB ülkelerindeki diğer tanımlarla da karşılaştırdık...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Güler, çeviri yapıyorsunuz. Bu madde metninin dibaceleri var, ruhları var.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Mutlaka.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Az önce arkadaşlarımız burada tarif ettiler, Sibel Hanım tarif etti, Sayın Tiryaki tarif etti. Kodifiye işlemini yaparken doğrudan sadece çeviri yaparak kanun metnini kodifiye eder hâle geliyorsunuz. Bu kanunların sadece çeviriyle tanımlanması hâlinde bu sıkıntıları yaşar hâle geliyoruz. Bunların dibacesi var, bu kanunların bir çıkışı var, ruhu var, gaî yorumlanacak alanları var. Çeviri yerine, o dibace ve o ruhıyla beraber biz bu kanunları uyarlamaya kalkarsak bu dediğim mantık burada işlemek durumunda olur.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Evet...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sadece çeviri, bizi hatalı yere getirir. Ben, sizin düşüncenizin yanlış olduğunu söylemedim, metnin bizi hatalı yerlere taşıyacağını, bunun bir çeviri metin olmasından kaynaklı sıkıntı yaşayacağımızı anlatmaya çalışıyorum. Doğru metni -yerli ve millîyiz ya- gelin beraber yapalım işte ya, boş verin ya, oradaki mantığı anladık. Metni doğru yapalım, onlar bize “Bizimkinin aynısını yapmadınız.” diye bir şey demezler.

Teşekkür ediyorum.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Eyvallah.

Şimdi, Turan Bey’in, tabii, kaygısı son derece yerinde; olabilir, mümkündür, bu şekilde geniş bir yorumlamayla beraber mağduriyetler yaşanabilir, imkânı var. Özellikle, ben ikinci fıkra... Tabii, bizim geleneksel vekalet ilişkilerinde ve diğer yapılan iş ve işlemlerde “nam ve hesabına hareket edenler” diye bir kavram da var zaten; “adına ve hesabına” burada. Şimdi, burada tabii, fon ve gelirler ifade edildiği için bu kapsamda, bunların tamamının bir sözleşmeye bağlı ve işlem tesisinin bir açıklığa tabi olması gerekiyor. Onun haricinde bir yorumla genişletme imkânı yok. Yani siz de gerçek kişi veya tüzel kişi olarak, herhangi bir şirketin veya gerçek kişinin nam ve hesabına fon ve gelir hesabı üzerinden bir gelir elde ediyorsanız bunların hepsi kaydi evraklar üzerindedir, dolayısıyla bir sözleşmeye tabidir ve bağlılık ilişkisi vardır. Dolayısıyla geniş bir yorumlamayla böyle bir mağduriyet oluşacağını ben düşünmüyorum açıkçası. MASAK Başkanımız da...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

MASAK Başkanımız, buyurun.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Evet, sayın milletvekillerim, bir konuyu düzeltmek istiyorum: Bu söz konusu olan tanım, hâlihazırda bir ceza soruşturması ya da kovuşturmasına konu olan kişilerle ilgili olmaktan ziyade mal varlığı dondurma kapsamındaki terör örgütü, daha doğrusu terörizmin finansmanı kapsamındaki örgütlerle veyahut da bunlarla bağlantılı olan kişilerle ilgili. Özellikle bunun altını çizmek istiyorum.

Hâlihazırda 6415 sayılı Kanun kapsamında mal varlığı dondurma uygulamasına yönelik bir sistem var. Dolayısıyla, burada, bu düzenlemede de bunların adına hareket eden kişilerin mal varlığı dondurma kararı almalarının ardından -alınmaları daha doğrusu- mal varlığı üzerinde bulunanlara yönelik bir dondurma mekanizması getiriliyor. Bunu özellikle söylemekte fayda var.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – 6415 açık zaten, orada belirtilmiş.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

34'üncü madde üzerinde 1 adet önerge vardır.

Okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3261) esas sayılı Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi'nin 34'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

Gerekçe:

6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde değişiklik yapılarak “mal varlığı” tanımı uluslararası alanda kabul görmüş tanımlara uyulanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

34'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 35- 6415 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş, maddenin mevcut yedinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(2) Birinci fıkrada sayılan fiillerin, örgütü kuran veya yöneten ya da örgüt üyesi tarafından gerçekleştirilmesi halinde bu kişiler hakkında örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçları uyarınca verilecek ceza üçte birine kadar artırılır.”

“Ayrıca, 4208 sayılı Kanunda yer alan hükümlere göre kontrollü teslimat tedbirine karar verilebilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 35'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 35'inci madde kabul edilmiştir.

36'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 36- 6415 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararları ile bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlarla listelenen kişi, kuruluş veya organizasyonların tasarrufunda bulunan malvarlığının dondurulması kararları ve bu listelerden çıkarılanlara ilişkin malvarlığının dondurulmasının kaldırılması kararları, Cumhurbaşkanının Resmî Gazete’de yayımlanan kararıyla gecikmeksizin uygulanır. “

“(4) 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiillerin gerçekleştirildiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine Cumhurbaşkanı tarafından kişi, kuruluş veya organizasyonların Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 1267 (1999), 1988 (2011), 1989 (2011) ve 2253 (2015) sayılı kararları ile bu kararlara dayanılarak çıkarılan müteakip kararlar uyarınca malvarlığının dondurulmasına ilişkin oluşturulan listelere eklenmesi ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması halinde listelerden çıkarılması Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine teklif edilebilir. Cumhurbaşkanının teklifi Dışişleri Bakanlığı tarafından Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine bildirilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Bülül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

36'ncı maddeyle yapılan değişiklikle Birleşmiş Milletlerin 2253 (2015) sayılı kararının listeye eklenmesi ve “Bakanlar Kurulu”nun “Cumhurbaşkanı” olarak değiştirilmesi sağlanıyor.

Burada dikkati çeken husus, 6415 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesiyle kurulan Malvarlığının Dondurulmasını Değerlendirme Komisyonunun görev ve yetkileri ile bu kanun teklifiyle oluşturulan ve 4'üncü maddede zikredilen Denetim ve İşbirliği Komisyonunun görevlerinin çakışmasıdır. Kanun teklifinin 4'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasıyla 36'ncı maddeye eklenen 4'üncü fıkra da aynı içeriklidir. Bu çelişkinin giderilmesi gerekli diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

36'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 37- 6415 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(1) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, Değerlendirme Komisyonu, 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların yabancı ülkelerde bulunan malvarlığının dondurulması talebiyle Cumhurbaşkanına öneride bulunulmasına karar verebilir.”

“(3) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, mahkemelerce terör örgütü olduğuna kesin olarak karar verildikten sonra 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda makul sebeplerin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ve bu makul sebeplerin ortadan kalkması halinde malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine Hazine ve Maliye Bakam ile İçişleri Bakanı tarafından birlikte karar verilebilir.

(4) Üçüncü fıkra kapsamında verilen malvarlığının dondurulmasına ilişkin karar derhal uygulanır ve kırksekiz saat içinde, Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen Ankara ağır ceza mahkemesinin onayına sunulur. Mahkeme, makul sebeplerin varlığı yönünden yapacağı inceleme neticesinde malvarlığının dondurulması kararının devamına veya kaldırılmasına beş gün içinde karar verir ve sonucu derhal Başkanlığa bildirir. Mahkemenin kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.

(5) Değerlendirme Komisyonu, Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ilişkin kararın Resmi Gazete’de yayımlanmasından itibaren en geç altışar aylık dönemlerle makul sebeplerin varlığının devam edip etmediğini değerlendirerek önerisini ilgili Bakanlara sunar.

(6) İlgililer tarafından malvarlığının dondurulması kararının kaldırılmasına ilişkin talepler Değerlendirme Komisyonuna yapılır. Komisyon, taleplere ilişkin önerisini ilgili Bakanlara sunar. Yerinde görülmeyen talepler dördüncü fıkra uyarınca karar verilmek üzere ilgili mahkemeye gönderilir.

(7) Üçüncü fıkra uyarınca, Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına karar verildiği takdirde ilgililer hakkında Ceza Muhakemesi Kanunu uyarınca soruşturma açılması talebiyle suç duyurusunda bulunulmasına Başkanlık tarafından karar verilir. Soruşturma ve kovuşturma sonucunda verilen kararlar Değerlendirme Komisyonuna sunulmak üzere Başkanlığa gönderilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

6415 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinin (1)'inci fıkrasını değiştirmek ve bu maddeye fıkra eklenmekle ilgili bir teklifteyiz. Burada 3 nokta üzerinde uyarılarda bulunmak istiyorum.

Şimdi, ihdas edilen 3 no.lu fıkra “Ekonomi ve Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanı” deniyor. Bunun yanına, Sayın Adalet Bakanının da eklenmesi gerektiği kanısındayım çünkü aynı zamanda ceza hukukunu da ilgilendiren hususlar olabileceği için Adalet Bakanının da burada yetkili ve görevli olması gerekir. Bundan sonra, yine aşağıdaki fıkra “makul sebep” diyoruz. CMK’de biz “makul sebep”lerin yerine hep “kuvvetli şüphe” dedik. CMK’yle burayı ilişkilendirmek, paralel hâle getirmek için “kuvvetli şüphe” kavramını getirmemizde yarar var. Son olarak da Ankara’da Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından bir Ankara Ağır Ceza Mahkemesi görevlendiriliyor. Bu, doğal hâkim ilkesine aykırıdır. Bu nedenle, madde, bu şekliyle Anayasa’ya da aykırılık taşıyacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, mal varlığının dondurulmasını, Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine, Cumhurbaşkanı tarafından, kişinin mal varlığının dondurulmasına ilişkin listelere eklenmesi önerisi BMGK’ye teklif edilebilir.

Bu kapsamda, 34’üncü maddede yer alan “mal varlığı” kavramının genişlemiş olmasından hareketle, anlaşılabilir ki mal varlığının dondurulması avukatlar ya da şirket temsilcileri için de geçerli olacaktır. Aynı şekilde, İçişleri Bakanının yetkisi de artırılıyor, Adalet Bakanı yine yok. “Mahkemelerce terör örgütü olduğuna karar verilen kişilere fon sağlanması ve toplanması yasak fiillerden birine ve terörizmin finansmanı suçunu işlediği hakkında makul sebeplerin bulunması hâlinde yine komisyonun önerisi üzerine Hazine ve Maliye Bakanı ve İçişleri Bakanı tarafından mal varlığının dondurulmasına karar verilebilir.” deniyor. Burada “makul sebep” yine daha önce de itirazlarımız var, “kuvvetli şüphe” demiştik, bu konuda düzenleme yapılması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu maddede yine önceki maddelerde de ihdas edildiği üzere, mal varlığının dondurulması neticesinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından Ankara Ağır Ceza Mahkemesinin onayına sunuluyor. Ağır Ceza Mahkemesinin vereceği karara karşı da Ceza Muhakemesi Kanunu’na göre bir itiraz yolu öngörülüyor. Bu itiraz ve belli bir süre içerisinde de bu itiraza karar verilmesine ilişkin bir hüküm var. Bu itirazın gerçek anlamda maddi hukuka uygun bir şekilde inceleneceğine ilişkin kuşkularımız var çünkü neticede -sunulan sadece savunma hakkını- karşı tarafın da mevcut olan elindeki vasıtaları değerlendirmeden tek taraflı olarak bir itiraz kararı verileceğine ilişkin kuşkularımız var. Bunun bir şekilde yeniden ihdas edilmesi gerekiyor.

Diğer taraftan, özellikle maddi hukuk açısından çok ciddi şekilde mağduriyetlere neden olabilecek, mal varlığının yönetimi, tabii, verimli bir şekilde yönetimi, belli bir sürede bu şey de yargı konusu olacağından dolayı oluşacak olan zararların hesaplanması yönünden ciddi bir şekilde tedbir alınması ve bununla beraber, ortaya çıkabilecek zorunlu mücbir nedenlerden dolayı bu mal varlığının gerçek anlamda hızlı bir şekilde yönetimine ve bu ilişkin verilecek olan kararlara ilişkin olan hususun da burada net olmadığını görüyoruz. Bu nedenle, bu kanun teklifinden bu maddenin çıkarılmasını talep

ediyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Güler, buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Süleyman Bülbül Bey ve Alpay Bey, Hazine ve Maliye Bakanımız ve İçişleri Bakanımızla beraber son onay bakanlarımız arasında Adalet Bakanlığımızın da yer almasını ifade etti.

Şimdi, tabii, FATF üyesi ülkelere ve uygulamalara baktığımızda, özellikle AB’de de sadece Hazine Bakanlığına bağlı Yabancı Varlıkları Kontrol Ofisince bu tek başına yerine getiriliyor; Almanya’da Federal Ekonomi ve Enerji Bakanlığı tarafından yerine getiriliyor; İngiltere’de Hazine Bakanlığı bünyesindeki Finansal Yatırımlar Uygulama Ofisince yerine getiriliyor. Yine, bizim kendimize örnek, mesela, Hollanda’da sadece Dışişleri Bakanlığının onayı yetiyor. Bizimkine benzer ülkelerde de 2 bakanın bu şekilde onayıyla yürürlüğe girdiğini görüyoruz. Böyle 3-4 bakanlık gibi çok daha fazla bir onay mercisinin olmadığını görüyoruz. Esas, Bakanların onayından önce Denetleme ve İzleme Komisyonunun çok daha nitelikli bu çalışmaları yapması öngörüldü.

Yine, tabii, FATF kendi raporlarında bu manadaki bir iç dondurma yani terör örgütü vasfıyla beraber iç dondurma... Yine, Avrupa Birliği ülkeleri ve FATF üyesi ülkelere baktığımızda verilen iç dondurma kararlarının kendi idari mekanizmaları içerisinde bir yargısal sürece tabi olduğunu görüyoruz. Ancak biz bunun çok yeterli olmadığını düşünerek buradaki teklif sahibi arkadaşlarımızla beraber bu verilen kararın mutlaka kendi sistematigi içerisinde bir itiraz mercisinin ve bir yargısal denetimin sağlanması gerektiği noktasında görüşlerimiz oldu, bunu da kanun metnine doğrudan yansıttık. Burada, bu manada, Türkiye Cumhuriyeti devleti bağımsız ve tarafsız mahkemeleri tarafından kesin hüküm noktasında terör örgütü üyeliğine, terör örgütü vasfına sahip olan bir nitelikten sonra, bir kıstastan sonra bu Komisyonun vermiş olduğu kararın daha sonra Hazine ve Maliye Bakanımız ve İçişleri Bakanımız tarafından olur görmesi, onaylanması ve derhâl yürürlüğe konulması... Kırk sekiz saat içerisinde de yine FATF’ın bizden bir beklentisi var. Bu hususta yani gerek 5549 sayılı Kanun kapsamında gerekse 6415 sayılı Kanun kapsamında ihtisas mahkemelerinin de kurulmasını ve ihtisas mahkemelerinin de bu mahiyette görev yapmasını talep ediyor.

Yine, önümüzdeki dönemlerde de bir ihtisas mahkemesi hâlini alacak şekilde Ankara’da Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenen bir ağır ceza mahkemesi kurulmasını, bu verilen kararın kırk sekiz saat içerisinde bu mahkemeye gönderilmesini ve mahkemenin de beş iş günü içerisinde bu kararın ya ret veya onay şekliyle kabul edilmesini öngörüyoruz. Yargısal bir denetimi, adil yargılanma hakkını ve mutlaka bir yargı kontrolünü de sağlamış oluyoruz bu kapsam içerisinde.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Güler, sağ olun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bu makul sebepleri değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Çok özür dilerim.

Onu ifade edeyim: Yine, bu verilen kararda ya da Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu kapsamı içerisinde sıralı şekilde itiraza da konu edilmesi gerektiğini de ifade ediyoruz. Bu, gerek bizim 5549 sayılı Kanun’umuzda gerekse de 6415’de gerekse de FATF’ın gerek raporlarında ve gerekse üye ülkelere bakış açılarında bu kavram geçerli. “Siz bunu ağırlaştıramazsınız, siz bu mahiyette bunu farklı şeylere sokamazsınız.” diyor. Dolayısıyla biz o kavramı, 5549’da “şüphe”den bahsediyor, 6415’te yine o kavram bütünlüğü içerisinde “makul sebep”ten bahsediyor, buraya geldik başka bir nitelik hâlini aldı. Bu sefer, FATF’ın bakış açısı şu olacak: “Siz bu işi yapmaya değil de zorlaştırmaya yönelik” gibi bir...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Eylemlerinize bakar, emin olun. Bir kişiyi eklemiş olsanız sorun yok, Birleşmiş Milletlere yönelik bir şey ekleseniz veya çıkarmış olsanız, böyle bir şey....

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, Bakan Yardımcımız dün de bahsetti, ben detaya girmedim ama maalesef, FATF’ın buraya gelen uzmanlarıyla şunun yapılması lazım: Bakın, şu anda gerek FETÖ terör örgütünün veya diğer örgütlerin el konulan mal varlıkları daha sonradan Ceza Kanunu’yla ceza verilmesiyle beraber, kesinleşen mahkeme kararıyla beraber müsadere ediliyordu ancak orada Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun 128’inci maddesi buna –biz ekledik şimdi bu teklifle, açıkça ekledik- bir kıymet takdirinin bilirkişi marifetiyle belirlenmesini öngörmesine rağmen, bu mal varlıkları değeriyle beraber mahkeme kararlarına çok yansıtılmadığı için, aslında, orada sadece bir yargı kararı olarak kalıyor. Aslında, bunun, FATF’ın beklediği şekilde raporlanması lazım. “Şu terör örgütüne, faaliyetlerinden şuna, buna, finansmanına yardımcı olan şu hususlarda şu kadar mal varlığına biz el koyduk, daha sonra da müsadere ettik, bununla ilgili kişilere de şu cezayı verdik.” diyeceğimiz bir sistematik raporlama yansıda sunuldu. FATF buna, yargılamanın neticesinde elde edilenlere, müsadere edilenlere bakmıyor bu manada. “Siz, bir iç denetim organı olarak -şu anda kurulan komisyon gibi ve daha sonraki uygulama gibi- bir mekanizma kurup bununla mücadele etmeniz lazım ve raporlamanız lazım, ben de ona göre bileyim.” diyor. Yani yargı süreci dışında bir sistem bekliyor bizden. Dolayısıyla bu sistemden sonra bu işin çok daha nitelikli, doğrudan, caydırıcı ve raporlamasıyla beraber izlenebilir hâle geldiğini de göreceğiz inşallah.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

37’nci madde üzerinde 1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kitle İmha Silahlarının Yayılmasının Finansmanının Önlenmesine İlişkin Kanun Teklifi’nin 37’inci maddesinin (1)’inci ve (2)’nci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 37-

1) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, Değerlendirme Komisyonu, 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda kuvvetli şüphenin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların yabancı ülkelerde bulunan malvarlığının dondurulması İçişleri, Dışişleri, Maliye ve Adalet Bakanlıklarının önerisiyle Cumhurbaşkanına öneride bulunulmasına karar verebilir.

(3) 5 inci ve 6 ncı maddelerde düzenlenen hususlar dışında, mahkemelerce terör örgütü olduğuna kesin olarak karar verildikten sonra 3 üncü ve 4 üncü madde kapsamına giren fiilleri gerçekleştirdiği hususunda kuvvetli şüphenin varlığına istinaden kişi, kuruluş veya organizasyonların Türkiye’de bulunan malvarlığının dondurulmasına ve bu kuvvetli şüphelerin ortadan kalkması halinde malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına Değerlendirme Komisyonunun önerisi üzerine İçişleri, Dışişleri, Adalet ve Hazine ve Maliye Bakanı ile İçişleri Bakanı tarafından birlikte karar verilebilir.

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Alpay Antmen

Aydın

Antalya

Mersin

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

İstanbul

İstanbul

Gerekeç:

Cumhurbaşkanlığıyla birlikte, ilgili Bakanlıkların da yetkilendirilmesi ve sorumluluğun

paylaştırılması amaçlanmaktadır.

“Makul sebep” kavramı yerine CMK’yle paralel kuvvetli şüphenin varlığının aranması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

37’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 37’nci madde kabul edilmiştir.

38’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38- 6415 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasına “kuruluşları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “5 inci maddenin dördüncü fıkrası ile” ibaresi ve “malvarlığının dondurulmasına” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve malvarlığının dondurulmasının kaldırılmasına” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 38’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 38’inci madde kabul edilmiştir.

39’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 39- 6415 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının başına “5 inci maddenin dördüncü fıkrası ile” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 39’uncu madde üzerinde Sayın Süleyman Bülbül konuşacaktır.

Buyurun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığında yetkili arkadaşlar var değil mi, Bakan Yardımcısı var değil mi Sayın Başkanım burada?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Az önce ayrıldı Bakan Yardımcımız, Genel Müdürümüz burada.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Genel Müdürümüz burada...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Necmettin Bey burada.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Genel Müdürümüze bir soru sormak istiyorum...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – O da yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – O da mı yok?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Neyse önemli değil, buyurun bana sorun.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Önemli değil, o zaman size soruyorum, Ali Bey size soruyorum yani: Biraz önce aldığım bir bilgiye göre... Şimdi, biz burada 7 kanunla ilgili değişiklikler yaptık, yapmaya devam ediyoruz. Bunun içinde Dernekler Kanunu var. Dernekler Kanunu’yla ilgili değişiklikler 11’inci maddede başladı ve 15’inci madde en önemlisi olmak üzere 17’nci maddeye kadar devam etti. Biz, burada, Dernekler Kanunu değişiklikleri yapılırken İçişleri Bakanına çok büyük yetkiler verildiğine, bir kişiye, bir sivil toplum örgütünün faaliyetini devam ettirip ettirmemesi üzerine yetki verildiğine, yargı kararı olmadan, İçişleri Bakanının takdiriyle görevden uzaklaştırma kararı verilebileceğine ve kayyum atanabileceğine ilişkin, bunların dernek özgürlüklerine, örgütlenme özgürlüğüne aykırı olduğuna ilişkin itirazlarda bulunduk ve bulunmaya devam ediyoruz. Tabii “kara para aklama, uyuşturucuyla mücadele ve terörizmin kanallarının tıkanması” gerekçeleriyle hukuk devletinin ve hukuk güvenliğinin önüne geçen, bir kişiye verilen, İçişleri Bakanına verilen yetki, yargı kararı olmadan verilen yetki demokratik toplumun ilkelerine de aykırı bir yetki.

Aldığım bilgiye göre, bu kanun teklifi Adalet Komisyonuna inmeden önce, İçişleri Bakanlığında dernek listeleri hazırlanıp bu yasa çıktıktan sonra, yürürlüğe girdikten sonra o listelere göre dernekler hakkında, organları hakkında ve kişileri hakkında işlem yapılacağına ilişkin duyumlar ve doğrulamalar almış bulunmaktayım. Sayın İçişleri Bakanlığı yetkilisi olsaydı “Bu konuda bir çalışmanız var mıdır? Dernek listeleri hazırlanmış mıdır? Yasa çıkmadan önce böyle bir çalışma tarafınızdan yapılmış mıdır?” diye soracaktım. Böyle bir çalışma yapılmışsa, böyle bir düzenleme yapılmışsa bu, yasama yetkisine büyük bir müdahaledir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama yetkisine müdahalenin de yürütme tarafından yapılmaması gerekir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim. Bunu da tarihe not olarak yazdırıyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Özkaya.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Süleyman Bülbül’ün, Sayın Vekilimizin şeyi de... Arkadaşlar, Anayasa’nın 33’üncü maddesi: “Dernekler, kanunun öngördüğü hallerde hâkim kararıyla kapatılabilir veya faaliyetten alıkonulabilir. Ancak, millî güvenliğin, kamu düzeninin, suç işlenmesini veya suçun devamını önlemenin yahut yakalamanın gerektirdiği hallerde gecikmede sakınca varsa, kanunla bir merci, derneği faaliyetten men ile yetkilendirilebilir. Bu mercinin kararı, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur.” Biz “derhâl” diyoruz, “yirmi dört saat...”

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yargı karar almadan önce İçişleri Bakanı gereğini yapıyor.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Üstat, bak, Anayasa 33...

Şimdi, dediğiniz kısımda, ben bir hukuk devletinde böyle bir şeyin olamayacağını söylüyorum; olmaması gerektiğini, olmayacağını da söylüyorum. Kim ki bizim Meclisimizin, Genel Kurulumuzun kabul etmediği bir kanun çıkmadan kendine göre bir şey yapacak ise bunun sonuçlarına katlanır. Kim olursa olsun böyle bir şey olamaz. Burası bir hukuk devleti, hepimize düşen yükümlülük bunu en iyi şekilde korumak ve yüceltmek.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

39’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 39’uncu madde kabul edilmiştir.

40’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 40- 6415 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “bulunup bulunmadığını,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önerge yok.

40’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 40’inci madde kabul edilmiştir.

41’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 41- 6415 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu Kanunun 5 ilâ 7 nci maddeleri uyarınca hakkında malvarlığının dondurulması kararı verilen kişi, kuruluş veya organizasyonların yararına veya bunlar tarafından doğrudan veya dolaylı olarak kontrol edilen kuruluşlara ya da bunların adına veya hesabına hareket eden kişi veya kuruluşlara bu niteliklerini bilerek ve isteyerek fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişilere, fiil daha ağır bir cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, bir yıldan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası verilir.”

“(3) Birinci fıkra kapsamında malvarlığının dondurulmasıyla ilgili alınan kararın gereğini yerine getirmeyen ya da ikinci fıkra kapsamında fon sağlayan veya toplayan ya da finansal hizmet veren kişinin, bir tüzel kişinin organ veya temsilcisi olması veya organ veya temsilcisi olmamakla birlikte, tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde görev üstlenmiş bulunması hâlinde ayrıca bu tüzel kişiye on bin Türk Lirasından iki milyon Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Ancak bu fıkra uyarınca verilecek idari para cezası, tespit edilmesi halinde işleme konu edilen miktardan az olamaz.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim sevgili Başkanım.

Bu söyleyeceklerimin bu salonda hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini biliyorum ama araya not düşme anlamında bunları söylüyorum. Bu getirdiğiniz kanunu -başında da söyledik- eğer Türkiye’nin çıkarlarını korumak anlamında saf bir niyetle getirmiş olsaydınız 7’nci ve 12’nci tavsiye kararlarını birlikte getiriridiniz. Gözümüzün içine baka baka Türkiye’nin ligden düşmesine neden olabilecek ama konuşmamızın başında da söylediğimiz gibi iktidarınızın otoriter ayaklarını tahkim edecek bir yasayı getirdiniz. Cumhuriyet Halk Partili Komisyon üyeleri olarak elimizden geldiğince iyi niyetli, elimizden geldiğince yurtsever, bu ülkenin çıkarlarına katkı sunabilecek bir şekilde bu kanunun görüşülmesinde hem fikirlerimizi ortaya koyduk hem de bu ülkenin yurtsever insanları olarak ayak bağı olmamaya özen gösterdik. Ama üzgünüm ki iktidar ortaklarının Türkiye’nin çıkarlarından çok iktidarlarının çıkarlarını esas alan yasama faaliyetlerini uzun süredir önümüze getiriyor olmaları alışkanlık hâline geldi.

Biz söyleyeceklerimizi tarihe not düşme anlamında söylüyoruz. Türkiye’de erkler ayrılığı sağlıklı biçimde sağlanamadığı sürece hiçbir yasayla Türkiye’nin sorunlarının çözülebileceğine inancımız kalmamıştır. Biz, kendi kurultayımızda “İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamesi” adı altında anayasal ve yasal olarak yapılması gerekenleri tarif ettik. Tekrar burada bu tarifi tekrarlamamızın bir anlamı olduğunu düşünmüyorum ama hassasiyetle üzerinde durduğumuz ana konulardan biri; bir tekçi iktidardan kurtulmaktır, erkler ayrılığının işler hâle geldiği bir demokratik devlet yapısını hayata geçirmektir. Bunun esas ayağının da bağımsız ve tarafsız bir yargı olduğunu her tarafta söylüyoruz. Çok üzgünüz, Türkiye’nin getirildiği yer itibarıyla bu yasaları yaparken arkasına “Ya, hukuk var.” diye sığınabileceğimiz bir alanın da kalmadığını görüyoruz. Bu yasaların hukuksal alanının formaliteye dönüştüğü, hâkimlerin coğrafi teminatının olmadığı, hâkimlerin tarafsız ve bağımsız davranmadığı, hâkimlerin birçok konuda karar verirken Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürünün bile broşür yayınlarak “Tahliyeleri HSK’ye sorun.” diyebildiği bir ülkede yaşamının acısını yaşıyorum, otuz yıldan fazla hukukçu olarak emek vermiş ve Parlamentoda görev yapan bir parlamenter olarak acısını yaşıyorum. Size yalvarıyorum, bu acıdan beraber kurtulalım. Bu yapıyı daha otoriterleştirecek yasalarla önümüze gelmeyin. Bu getirdiğiniz yasanın Türkiye’ye bir faydası yoktur. Terörle mücadele etmek, kitle imha silahlarıyla mücadele etmek, insansever, hümanizması bir şekilde kuvvetli olan herkesin görevidir ama bu niyetle gelmiş bir yasa değildir. Maalesef -az önce Sayın Bülbül’ün de söylediği gibi- bu yasayla beraber demokratik hayatımızın vazgeçilmez olan derneklere operatif bir bakış açısıyla geldiniz. Zaten, yasa görüşülürken o maddelerde bunları söyledik, olabilecekleri söyledik, Sayın Bülbül de duyumlarını söyledi, inşallah öyle değildir ama bu yasayla bunlar olur. Bunun duyumuna gerek yok ki bu yasayla bunlar olur. Bu yasayla yaşanabilecekler bir felakettir. Burada “Hadi hayırlı olsun bu yasa.” deyip çıkabileceğimizi düşünmeyin. Bu yasa, Türkiye’nin demokratik hayatının altına bir şekilde koyulmuş dinamit gibi duruyor, içindeki 6-7 maddeyle birlikte.

Biz neden terörle ya da kitle imha silahlarıyla gerçekten mücadele edebilecek 7 ve 12 numaralı tavsiye başlıklarına ilişkin daha saf, daha temiz, daha düzgün bir yasa yapamadık. Ne istiyorsunuz, daha ne istiyorsunuz? Yeterince otoriter bir devletin altında yaşıyoruz. Bir kişi bir şey söylüyor, geri

kalan bütün kurumlar ona uygun davranıyor. Yargı öyle, yürütme öyle, yasama öyle, çok üzgünüm ama öyle. Şurada iki yıldan beri, daha fazla süredir şu Komisyonda beraber çalışıyoruz, tek satırı değiştiremiyoruz ya! Çok haklı şeyler söylüyoruz, hep beraber “Evet, bunlar haklı.” diyorsunuz, tek satırı değiştiremiyorsunuz. Çok üzıldüm, asla yakıştırmıyorum, Sayın Bakan Yardımcımızın sözlerinden şöyle bir yorum çıktı: Bir yerlerde kanun yapıldı, getirildi. Ben, bunu Meclise yakıştırmıyorum, gözümle görsem söylemeyeceğim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bakan Yardımcısının öyle bir...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yani “İfade öyle.” dedi arkadaşlarımız. Ben, bunu Meclise yakıştırmıyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bakan Yardımcısının öyle bir ifadesi olmadı.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – MASAK Başkanı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – MASAK Başkanımızın. Özur dilerim. Çok önemli değil.

Bakın, ben bunu kendim içinde bulunduğum Meclise yakıştırmıyorum; gözümle görsem söylemem. Bu Meclisin korunması gerektiğini düşünüyorum. Bu Meclis sizin otoriterleştireceğiniz sisteme karşı bir sigortadır aynı zamanda; korunması gerekir, o yüzden korunması gerektiğini söylüyorum.

Şimdi, böyle bir yargı yapısı var, erkler ayrılığıyla ilgili sorunlarımız var; bu kadar sorunlu bir yasayı getirdiniz. Bakın, ben size örnek vereyim: Bizim Genel Başkana Sayın Cumhurbaşkanı tarafından 5 tane tazminat davası açıldı; o 5 tazminat davasına bakacak hâkimler önce değiştirildi. Ya, böyle bir şey olur mu?

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sonra terfi ettiler.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sonra terfi ettiler. Yerine gelen hâkimlerin tamamına Sayın Genel Başkanın avukatı itiraz etti, çekilmeleri gerektiğini söyledi. Hiçbiri çekilmedi ve biri tescilli FETÖ’cü geldi; Edirne’den kaçarken yakalanmış, yargılanmış bir hâkim bizim Genel Başkanımıza Sayın Cumhurbaşkanı tarafından açılmış tazminat davasına baktı.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – FETÖ’cüler Cumhurbaşkanına düşmandır, onun için rahat olabilirsiniz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Özkaya, çok ciddi şeyler söylüyorum. Ben bir FETÖ’cünün hâlâ hâkimlik yapıyor olmasından bahsediyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Kesinlikle bu kabul edilemez.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yani ismiyle cismiyle size teslim edelim isterseniz; Ülkü Hanım. Biliyor musunuz, tanıyor musunuz?

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – HSK...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, sizin bu HSK’niz yargı kararı kesinleşene kadar -FETÖ’cülük kararı kesinleşene kadar- bir adama hâkimlik yaptırdı Diyarbakır’da, savcılık yaptırdı Denizli’de, tedbiren el bile çekti.

Şimdi, bu işlerden geçelim. Biz “Yargı FETÖ’cü metöcü bilmem ne” demiyoruz. “Yargı bağımsız değil.” diyoruz arkadaşlar, bağımsız değil. Canımız yanıyor ya! Sizin de canınız yanacak. Bakın, ben size söylüyorum, aklını kiraya veren yargı sizi de dinlemeyecek; nasıl ki FETÖ’cülerini dinlemedi, yarın sizi de dinlemeyecek. Emir almaya alıştırdığımız bir yargı yarın sizleri de dinlemeyecek. FETÖ’cülerle bunu yaşadınız, hâlâ mı akıllanmadı bu ülke?

Şimdi, bu yasaları bu kadar muallak çıkarırsanız, içine demokratik hayata dinamit olabilecek

hükümleri sokarsanız ve bunları bizim önümüze getirip “Türkiye’nin menfaatleri aslında şu başlık altında bunları gerektiriyordu.” der iseniz biz o kadar saf değiliz; biz neyi buradan geçirdiğimizin farkındayız, neyi yaşayacağımızın da farkındayız. O yüzden, Türkiye Cumhuriyeti’nin kayıtlarına da bunları not düşeceğiz. Sorumluluğu sizlere aittir arkadaşlar; doğru düzgün bir yasa yapıp getirmediğiniz sürece, yaptığımız her doğru düzgün yasayı da elinizin tersiyle iterek kilitlediğiniz sürece Türkiye’nin geleceğiyle ilgili bütün sorumluluklar Cumhuriyet, içindeki bürokratik yapı ve ona takılmış olan yargının ellerindedir, sorumludurlar.

Şimdi, terörle ilgili hükümler getiriyoruz. Başka bir yere gelelim; Türkiye’de doğru düzgün tanımlanmış bir terör suçu tarifi yoktur arkadaşlar. Yarın ben, öbür gün siz “terörist” diye damgalanabiliriz. Şurada gördüğünüz hükümlerin tamamının kime, ne zaman, nasıl uygulanabileceğini içinizden hiç biriniz kestiremezsiniz.

Bir aralar 7145 sayılı Kanun’la beraber döndüler, birtakım işleri yaptılar bu arkadaşlarımız. Bir dünya mağdur ve mazlum insan var sokakta ya! Haklarında dava açılmamış, beraat etmiş, takipsizlik kararı verilmiş, hiç soruşturma yapılmamış bir dünya mağdur ve mazlum insan sokakta geziyor; biz burada bunlarla ilgili ağzımızı açamıyoruz. Oturduğunuz koltuklar hak değildir arkadaşlar, inanın, hak değildir. Bu ülkenin çok zeki insanları sizin bu saçma sapan, istediğinize istediğiniz şekilde uygulayacağınız çıkarmış olduğunuz kanunlar ve uygulayıcılar nedeniyle millî servet olarak heba oluyor. Görüyoruz işte; yurt dışında aşı yapıyorlar, başka bir yerde bilmem ne yapıyorlar. Önemli değil, “Hangi tarihte gitti?” falan sakın demeyin. Türkiye’de geleceğini görmüyor insanlar. Türkiye’yi bu çıkmazdan çıkarmadığımız sürece sizin “Şu zorunluluk, bu zorunluluk” diye getirip içine monte ettiğiniz bu kanunlar daha otoriter, daha sağlıklı, daha hürriyetlerimizi elimizden alacak, daha fazla ekonomiyi kötüleştirecek, daha fazla dış dünyada dışlanmamıza neden olacak şeylerin aracı olacak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Toparlayalım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ha, diyorsanız ki: “Biz muktedir olalım, gerisi tufan.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tufan orada ya!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yaptığınız bu zaten; muktedir olmak ve gerisi tufandır bu yaptıklarınızın. Bu kanunun da Türkiye’nin kitle imha silahlarıyla ya da terör finansmanı, müdahalesiyle çok fazla bir alakası yoktur. Yarın öbür gün illaki bir kanun daha yapılacaktır ama bu kanunla tırpanladığınız her hürriyetin katliamının sorumlusunuz arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, değerli milletvekilleri ve bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben çalışma insicamı bozulmasın diye son maddeye kadar bekledim. Aslında dün akşam konuşmak için gelmiştik ama sonra ara verildi. Bugün de ilgili maddelerde konuşmadım, kısa bir genel değerlendirmeye ben de çoğu milletvekilinin görüşlerine katıldığı hususları vurgulamak istiyorum.

Öncelikle tabii ki OECD Mali Eylem Gücü’nün işte önerilerine, tavsiyelerine Türkiye’nin uyması önemlidir, hepimiz için önemlidir. Buna uymayın deme lüksümüz yok ama önümüze gelen bu metne baktığınızda birkaç öneri dışında uyulması gereken, yolsuzlukla mücadele bağlamında, şeffaflık bağlamında yapmamız gereken birçok önerinin de bu teklifin içinde olmadığını görüyoruz. O yüzden

bu eksikliğiyle yani hep söylüyoruz ya: “İşte aman gri listeye girmeyelim, aman bu kara aklama, terörün finansmanı konusunda ülkemiz zan altında kalmasın.” Doğru ama burada geçireceğimiz işte birkaç maddeyle bunun bir güvencesi yok, tam tersine şunu da vurgulamak isterim: Muhtemelen önümüzdeki günlerde sivil toplum örgütlerinden de bunu duyacağız. Özellikle bu teklifin sivil toplumun özgürlüğünü, derneklerin faaliyetlerini kısıtlayacak maddeleriyle... Ki üzülerek ifade ediyorum ki başlığını taşıyan amacıyla ilgili 6 madde varken işte derneklerle ilgili bölümler daha uzun gözükmekte. Ben tahmin ediyorum ki gerek Mali Eylem Gücü’nün gerekse diğer Türkiye’yle ilgili üyesi olduğumuz, doğal olarak da birbirimizi bir şekilde iyi yönde denetlemeye çalıştığımız uluslararası kurumlarda, kuruluşlarda yani sivil alanın bu teklifle bu kadar daraltılmasının bence bu FATF nezdinde hedeflediğimiz etkiyi yaratmamızı engelleyeceğini düşünüyorum. Yani, bu kanun bu hâliyle dışarıda ve önce Türkiye’deki sivil toplum için de ama aynı zamanda uluslararası toplumda arzu ettiğimiz etkiyi değil tam tersini yaratacağını burada dikkatinize getirmek istiyorum.

Spesifik olarak birkaç hususu vurgulamak isterim. Özellikle sivil toplumun örgütlenme özgürlüğü, derneklerin faaliyetlerine ilişkin rutin denetimleri ve daha sonrasında masumiyet karinesi işte ihlal edilerek yürüten soruşturmalarda dernek yöneticilerinin görevden alınması, faaliyetlerine son verilmesi, kayyum atanması vesaire bunların hepsi Anayasa’ya aykırı, hepsi örgütlenme özgürlüğünü ortadan kaldırıyor, hepsi derneklerin faaliyetini kısıtlayan maddeler.

Şimdi, reformdan bahsettiğimiz, bir taraftan hem Sayın Cumhurbaşkanının hem iktidar kanadının işte “reform süreci” dediği, bakanların dediği ama aynı zamanda işte “Yerimiz bizim Avrupa Birliğidir, Avrupa Birliğine yeniden yürüelim.” dediğimiz bir süreçte bu kanunun içeriğinin tam üye adayı olduğumuz -o yüzden hani bizim yabancımız değil, onlarla biz bir ailenin içine girmeye çalışıyoruz- Avrupa Birliğinde de ben olumlu karşılanmayacağını düşünüyorum. “Reform” dediğimiz sürecin de tam tersi etki yaratacağını düşünüyorum. Ayrıca burada bulunan değerli siyasetçiler -ben gazeteci olarak izledim o dönemi ama aranızda siyasetçi olan da vardır- belki bunun mağduru da olmuş olabilir. AK PARTİ, özellikle biliyorsunuz Dernekler Yasası’nı, eski Dernekler Yasası’nı değiştirmekle övünürdü yani şu anda geline nokta değiştiğiniz Dernekler Yasası’nın gerisine gidiyorsunuz. Yani orada eleştirdiğiniz -28 Şubatta yaşananlardan sonra vesaire eleştirdiğiniz- hususları tekrarlıyorsunuz, aynı yetkileri veriyorsunuz. Yani şunu hatırlatmak isterim: Bugün muhtemeldir ki Bakanlık, güvenlik bürokrasisi, belki işte muhalefet eden hak örgütlerini -gerek insan hakları, basın özgürlüğü, kadın hakları, işte aklınıza gelebilen LGBT, çevre vesaire yani- iktidar açısından belki bir risk, tehdit olarak görüyor olabilir ama gün olur devran döner yani iktidar değişir. Bu yetkilerin farklı bir iktidarda hangi derneklere karşı kullanılabileceğini sizler ya da aranızda muhtemelen 28 Şubatı yaşayanlar biliyorsunuz. Bunlar çok tartışıldı ama ben yine de hani o dönemi gazeteci olarak gören biri olarak hatırlatmak isterim. Mesela bu dönemde sadece aklınıza gelen örgütler destek almıyor. MAZLUMDER işte belki destek alıyor ya da KADEM belki uluslararası fonlardan faydalanıyordur. Ben kimseyi şey de yapmak istiyorum. Faydalanmak da kötü bir şey değil, mesela AB fonundan faydalanmak. Biz AB fonundan faydalanmalıyız zaten. AB fonları bizim...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Utku Bey, o konuyla ilgili bir düzenleme yok ama.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Bitireyim. Biliyorum, biliyorum, ben şunu demek istiyorum...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Hayır, yardım almayla ilgili bir şey yok burada.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ama şöyle: Spesifik madde olarak değil ama ruhu anlamında, bu, dernekeçiliği teşvik eden değil insanları dernekten uzaklaştıran, insanların fon aldığında o fonları kullanımını...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Yok ki öyle bir şey, aldığı fonlarla ilgili bir şey yok.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Yani siz de göreceksiniz zaten geliyordur eleştiriler. Şunu demek istiyorum: Yani dernekçiliği zorlaştıran değil kolaylaştıran, sivil toplumu kolaylaştıran kanunlar geçirmeliyiz biz, onların da beklentisi bu ama bu şeyi yaratmayacak demek istiyorum.

Mesela, birçok gazeteci, birçok siyasetçi eskiden yattı, yatanlar var, davası sürenler var “terör” tanımındaki muğlaklık nedeniyle ya da aslında muğlaklık değil de yargının onu siyasi olarak, siyasi baskılarla kullanması nedeniyle özgürlüklerinden mahrum bırakılıyor, cezaevine konuyor, konmasa dahi soruşturmalara uğraşılıyor vesaire. Şimdi aynısı dernek yöneticilerinin güvenliğini ortadan kaldıracak.

Kayyum uygulaması zaten tartışılıyor yerel yönetimlerde; bunun şimdi bir de sivil topluma sirayet ediyor olmasının yine ben hem içeride hem dışarıda anlatılabilir olmayacağı düşüncesindeyim.

Kişisel verilerin korunması -arkadaşlarımız söyledi- kuralının ihlal edildiğini düşünüyoruz. Mesela, biz, dünyada insani özgürlükler anlamında -yeni açıkladı, dün, bugün gazetelerde var- 162 ülke arasında 119’uncuyuz, hukukun üstünlüğü bağlamında 128 ülke arasında 107’nciyiz; sizler de biliyorsunuz bu istatistikleri. Bu kanun bu hâliyle geçerse bu istatistikler düzelmeyecek, tam tersine gidecektir diye düşünüyorum.

Mesela, hiç konuşulmayan hususlar var. Tabii “Ya, ne alakası var?” diyebilirsiniz ama bu yetki alındıktan sonra... İşte, spor kulüplerinin her biri dernek biliyorsunuz, her biri yani şu anda Türkiye’de büyüğünden küçüğüne kadar her biri dernek. “TÜSİAD” dediğimiz organizasyon aslında bir dernek. O yüzden, ben, bu tür olağanüstü yetkilerin verilmesinin gerçekten Türkiye’de sivil toplumun, dernekçiliğin gelişmesi açısından zararlı olacağını düşünüyorum. Aslına bakarsanız, onların çalışması bizim işimizi kolaylaştırıyor çünkü onlar olmadığında... Yani bana, sana diye bakmayalım, genel anlamda, birçok hak ihlali, insan hakkı ihlali Türkiye’de bugün sivil toplum sayesinde belki ortaya çıkarılıyor. On yıllardır böyle, siz iktidardayken de böyleydi; sizden öncekiler iktidardayken, siz muhalefetteyken de böyleydi bu yani o dernekler olmasaydı bir sürü hak ihlali ortaya çıkamayacaktı çünkü her şey, bu güvenlidir, bu devlet sırrıdır, devlet güvenliğidir vesaire kılıfı altında örtülüyordu. Hâlâ örtülmekte olan birçok şey var.

O yüzden ben bunları söyleme ihtiyacı hissettim. Bu fırsatı verdiğiniz için de teşekkür ediyorum. Umarım, hem Komisyonda hem Genel Kurulda bu görüşler -ki sivil toplumdan da görüşler yağıyor, yağacak, bunu göreceksiniz, görüyorsunuz zaten- bu doğrultuda düzeltilebilirse ve Asıl amaç olan, bizim dünyayla, uluslararası kamuoyuyla, işte “Mali Eylem Görev Gücü” diyoruz, “Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları” diyoruz, onlarla uyumluluğumuzu artıracak bir kanun çıkarmamızın daha doğru olacağı düşüncesini paylaşıyorum.

Hepinize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Dünden bu tarafa burada yapılan eleştirileri dinliyorum. Bana göre ve burada bulunan çoğu arkadaşla göre eleştiriler çok önemli ve çok yerinde olanlar da var. Burada yapılan eleştirilerle, kesinlikle, bu kanun teklifini hazırlayan arkadaşların eksikliklerini, yanlışlıklarını bulup bundan zevk almak, neşe almak gibi düşüncemiz yok. Hukukun temel ilkelerine, evrensel hukuk kurallarına uygun olması, toplumu memnun etmesi, yarın öbür gün bu kanunları kötü niyetli uygulayanların eline geçtiğinde çok geniş takdir yetkilerinin yanlış kullanılmaması adına verilen bir çaba var. Dolayısıyla biz Ali Bey’in de, Abdullah Bey’in de, Sayın Başkanın da bu anlamdaki samimiyetine inanıyoruz,

güveniyoruz. Burada yapılan eleştirilerle birlikte, buradaki eleştiriler doğrultusunda -ki bir dış yasalarla uyum sağlama zorunluluğu da var anladığım kadarıyla- toplumun yararını da hukuk yararını da dikkate alarak Genel Kurula inmeden bir düzenleme yapılırsa daha güzel olacağı kanaatindeyiz. Yoksa, burada bulunan her arkadaşımız, Türk milletini mutlu edecek, yarın hukuki sorunlarla karşı karşıya kaldığında ayrıma, ötekileştirmeye maruz kalmadan, bağımsız, tarafsız, adil bir yargılamayla karşılaşmak istiyor. Bizim de böyle bir vicdani sorumluluğumuz var. Bu çerçevede içerisinde duygularımızı dile getiriyoruz. İnşallah duygu ve düşünceler, eleştiriler dikkate alınır diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Sayın Koç...

ABDULLAH KOÇ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, dünden beri görüşülen bu kanunun maddelerinin büyük bir ekseriyeti şimdi geçmiş durumda, bundan sonra yürürlük maddesi ve bir de geçici bir madde var. Bu nedenle, ben de son söz olarak bir söz almış bulunuyorum; bir iki eleştiri ve temennimi ifade etmek suretiyle de sözlerime son vereceğim.

Değerli Başkan, şimdi, Türkiye'nin gerçek anlamda ihtiyacı nedir? Bu kadar bütçenin görüşüldüğü bir aşamada ve yoğun bir çalışmanın olduğu süreçte apar topar getirilen bu kanun teklifi acaba Türkiye halklarının, Türkiye toplumunun ihtiyacı için, sokaktaki insanların ihtiyacı için mi getirilen bir kanun teklifi yoksa başka bir amaca hizmet etmek için mi getirilen bir kanun teklifi; bu, gerçek anlamda üzerinde durulması gereken bir husus.

Şimdi, kanun neden yapılır? Bir kanun neden ihdas edilir? Tabii, bir ihtiyaç varsa bu ihdas yapılır. Nedir Türkiye'nin ihtiyacı şu anda? Türkiye'nin genel olarak yapısına baktığımız zaman, insan haklarının iyileştirilmesi gerekiyor Türkiye'de, buna ihtiyaç var; demokrasinin mutlak sağlanması gerekiyor, buna gerçekten ihtiyaç var; hukukun üstünlüğünün sağlanması gerekiyor, buna gerçekten ihtiyaç var; hukuk güvenliğinin sağlanması gerekiyor, buna gerçekten ihtiyaç var; ifade özgürlüğünün sağlanması gerekiyor, gerçekten ihtiyaç var; cezasızlık ilkesinden vazgeçilmesi gerekiyor, gerçekten ihtiyaç var; basın özgürlüğünün sağlanması gerekiyor, buna gerçekten ihtiyaç var; siyaset kurumu üzerinde baskının kaldırılması gerekiyor, gerçekten bunlara ihtiyaç var. Arkadaşlar, Değerli Başkan, aksi hâlde, dışarıdan zorlamayla getirilen bir kanunla, gri listeden çıkarılmak amacıyla getirilen bir yasa anlayışıyla; gerçek anlamda halkların yararına olabilecek bir yasanın olduğunu göz önünde bulundurduğumuz zaman, bu kanunda, bu düzenlemede gerçek anlamda halka yarar olabilecek bir husus yok. Öte taraftan, şöyle bir baktığımız zaman, bütün bu biraz önce saydığım ilkeleri sağladığımız zaman sokaktaki açlığın, sefaletin ancak önüne geçebilirsiniz. Aksi takdirde, dünden bu yana tartıştığımız üzere, torba yasalarla, halkın mevcut olan ihtiyaçlarının ötesinde, toplumun ihtiyaçlarının ötesinde, yama hâlinde getirilen bu yasama süreciyle toplumun önüne herhangi bir yenilik getirmeyeceğiniz açık olan bir husus.

Şimdi, bu kanuni düzenlemeyle, biraz sonra Komisyondan geçecek olan bu kanun teklifiyle yine neler getiriliyor? Yine kayyum anlayışı hâkim oluyor, yine kısıtlamalar var, yine sivil toplum örgütleri üzerinde gerçek anlamda bir tahakküm söz konusu. Baskı, denetim altına alma, örgütlenme hakkının ihlal edilmesi; her anlamda, her düzeyde küçük kırıntıları kalan demokrasinin mevcut olan ilkelerini sınırlandırmayla biz karşı karşıyayız. Bakın, burada sivil toplumu örgütlemenin, toplumun örgütlenmesinin en önemli kriterlerinden bir tanesi olan derneklerin önüne getirilen bu engellerle, gerçek anlamda toplumu cendereye alabilecek olan bir anlayışla biz karşı karşıyayız.

Biz burada yine Hükûmeti, yine iktidarı ve Komisyonun üyelerini kesinlikle uyarmak istiyoruz. Bu düzenlemelerle Türkiye'nin önünü açamayacaksınız, Türkiye'yi daha da sıkıntılı bir sürece sürüklüyorsunuz. Biz bu itirazlarımızı tarihe not düşmek amacıyla dile getiriyoruz. Yine de burada emekçi arkadaşlarımız çalışma yürüttüler, arkadaşlar yoğun bir çalışma sergilediler. Herkesin bu anlamıyla emeklerine sağlık diyorum. Ama bu çalışmayla Türkiye'ye gerçek anlamda yine demokrasi adına bir şey getirmediğinizi düşünüyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

41'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 41'inci madde kabul edilmiştir.

Geçici madde 1'i okutuyorum:

Mevcut kararların uygulanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce BMGK'nın kitle imha silahlarının yayılmasının finansmanının önlenmesine yönelik kararlarına dayanılarak yetkili kurullar tarafından verilen kararların uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanun hükümleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yetkili kurullar tarafından verilen kararların yerine getirilmesinde de uygulanır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Geçici madde 1'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42'nci maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 42- (I) Bu Kanunun 27 ilâ 33 üncü maddeleri 1/4/2021 tarihinde, diğer maddeleri ise yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 42'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43'üncü maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 43- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Emre...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son olarak, ben de kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Şimdi, bu kanun aslında bize bir şey gösteriyor yani hep konuşulan bir şeyin ispatı gibi. Ekonomiyi düzeltmek istiyorsak hukuku düzeltmemiz lazım. Türkiye gri listeye girmesin, ekonomik olarak daha fazla zarar görmesin diye işte bu kanunu bugün tartışıyoruz; içine de serpiştirilen başka şeyler var.

Değerli arkadaşlar, şimdi birkaç maddede düşüncelerimi sıralayacağım. Birincisi: Bir ülkenin gelişebilmesinin birkaç yolu var. Birincisi, ya yer altı zenginlikleriyle dolu bir ülke olacak -yani işte, bazı Arap, Orta Doğu ülkeleri gibi- ya da bunlar olmadığı hâlde, doğru, etkili bir yönetim şemasıyla dünyada başarılı bir model oluşturacak ve bu modeli, bu ikincisine -ilkini genel itibarıyla, belki bundan sonra bunları temin edeceğiz Akdeniz'de, orada, burada ama- şu ana kadar sahip olabilmemiz için...

Biz bu ikinci model üzerinden başarılı bir Türkiye inşa edebiliriz. Bunun için de yasama, yürütme, yargıda kuvvetler ayrılığı olması lazım, basın özgürlüğü olması lazım, her kuruluşun hesabını özgürce, görevden alınmadan, endişe taşımadan soran bir Sayıştaya sahip olmamız lazım. Özerk kuruluşların, denge denetleme sistemi dediğimiz kuruluşların varlığına ihtiyacımız var. Gerçekten bilim yuvası olacak özerk üniversitelere ihtiyacımız var. Seçimlere her oranda saygı göstermemiz lazım; bunun her türlü teminatının verilmesi, sağlanması lazım. Dernekler, STK'ler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, aynı zamanda bunlara yönelik çıkarılan yasalar, bunların hareket alanı, o ülkelerin demokrasiye bakış açısını, gelişmişlik düzeyini de gösteren verilerdir. Bugün İskandinav ülkelerini model olarak alın, işte 7-8 milyonluk ülkelerde 15-20 milyon dernek, STK, vakıf üyesi görürsünüz yani herkes 5-6 tane ayrı ayrı derneğe vesaireye üye olmuştur; bu, örgütlü toplumun ve başarılı modelin örnekleridir. Mahkeme kararlarının uygulanması, AİHM kararlarının uygulanması yani AİHM kararlarına aykırılık... Spesifik bir başvuruyla ilgili karar vermesine gerek yok bizim mahkemelerimizin. Zaten Anayasa 90 gereği, AİHM'in örnek kararlarını aslında mahkemelerin model olarak alması lazım. Bunlar delil olarak sunulduğunda onaylamak lazım. Bunu bırakın, bizatihi, bizle ilgili verdiği kararları dahi maalesef yargı uygulamıyor. Anayasa Mahkemesi kararları tartışılmaz, uygulanması lazım. Anayasa mahkemesi kararlarını çok beğendiğim için söylemiyorum bunları. "Türkiye nasıl zayıflamaz, daha iyi olur"u anlatıyorum. Bakın, burada bir kanun çıkarıyoruz -saydık, 7 ayrı kanunda- çok hoyratça yapılan düzenlemeler var ve bir motivasyon var, ne olacaksa hızlı olması lazım motivasyonu. Dolayısıyla, kanunlar yamalı bohça hâline geliyor.

Son olarak şunu bir kez daha dile getireceğim: Bakın, bize, Komisyon üyelerine, herhangi bir konuda kanun teklifi gelecekseniz bunu en az bir hafta öncesinden tebliğ edin, burada kaliteli yasamayı yapma imkânı tanıyın bütün herkese, hazırlık yapma imkânı tanıyın. Kaçındır üst üste bu uyarıyı yapıyorum, kırk sekiz saatlik asgari bir süre var, ona dahi uyulmuyor. Bundan sonra gelecek ilk yasada da tekrar kırk sekiz saat veya daha az bir sürede tebliğ ederseniz o kötü niyeti bir kez daha tescillemiş oluruz ve bunu tüm Türkiye'ye ilan ederiz. Adalet Komisyonu Türkiye Büyük Millet Meclisinin en önemli komisyondur ve biz burada yaptığımız çalışmalarla Türkiye'yi, ekonomiyi düzeltebileceksek en başta burası düzelterek diyorum.

Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Sayın Emre.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, bitirmeden çok az, bir şeyler söyleyebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, Saygıdeğer Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar; Türkiye Cumhuriyeti köklü ve gelenekleri olan bir devlet. Bu Meclis 1876, benim Başkan Vekili olduğum Anayasa Komisyonu Meclisten önce; önce Komisyon kuruluyor, sonra Anayasa, sonra Meclis. Dolayısıyla o günden bugüne kadar binlerce alanda -zannediyorum 12 bin civarında- kanunumuz var, alanların hepsi düzenlendi. Boşluk oluşuyor, hayat değişiyor, gelişiyor, yeni alanlar oluşuyor. Kitle imha silahlarıyla ilgili bir mevzuatımız yok ama 2006 yılında 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun, 2013 yılında 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun çıktı, onlarca da kanun çıkıyor. O sebeple, arkadaşlarımız, elbette ki her defasında bir kod kanun yapmayı arzu ederiz ama alanlar dolu, dolu olan alanda kod kanunun hepsini yapamazsınız, mevcutlarda da değişiklik yapmak durumundasınız.

Birbiriyle ilişkili, ilintili kanunlarda, konusu terörün finansmanı olan, para olan 7 kanunda bir değişiklik yapıyoruz. Türkiye, bir hukuk devleti ve uluslararası yükümlülükleri olan bir devlet, açık ve

şeffaf bir devlet. Elbette ki sizlerin eleştirileri, insan haklarının, hürriyetinin korunması, özgürlüklerin genişletilmesi, örgütlenmenin önünün açılması, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanması, bunlar bizim savunduğumuz ve bireysel başvuruyla getirdiğimiz bir Anayasa değişikliği. Ancak, takdir edersiniz ki hiçbirimizin, Sayın Cumhurbaşkanımız dâhil hiç kimsenin Anayasa Mahkemesi ve hâkimlere “Şöyle yapın, böyle yapın.” deme hak ve yetkimiz yok. Yanlış bulabiliriz, eleştiririz, Anayasa Mahkemesi kararlarını eleştiririz ama hepimiz hukuk devletinin savunucuları, yasama organı üyesi olarak bunlara uyulması gerektiğini söyleriz. Bu kanunda gerçekten gayret edildi, Türkiye’nin uluslararası sorumluluklarını yerine getirebilmesi için iyi bir kanun düzenlemesi. Bakın, eleştiriyorsunuz sulh ceza mahkemeleri, biz bu kanunda sulh cezaya değil, ağır ceza mahkemesine verdik yetkiyi, belki diğer kanunda da sulh cezaya verilmesi gerekirdi.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bence “sulh ceza hâkimleri”ni değiştirin, böyle kalsın orda.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) - Arkadaşlar, bunun kurulu Ankara’da yani Afyon Ağır Cezaya mı verelim, Hakkâri Ağır Cezaya mı verelim? Kurul Ankara’da, Ankara bakacak. Yani bu, tamamen doğal hâkim ilkesi çerçevesinde yapılmış bir iş. Bir ihtisas mahkemesi olacak. Elbette ki katkılarınız son derece önemli ve saygın. Gerçekten ben Adalet Komisyonuna, Anayasa Komisyonuna geldiğimde mutlu oluyorum, kendimi bir öğrenci gibi de hissediyorum, her yeni gün söylediklerinizden yeni şeyler de öğreniyoruz. Her birinize katkılarınız için de teşekkür ediyoruz, sağ olun, var olun. İnşallah Bakanlığımız da bu uygulamaları daha iyi yerine getirip Türkiye’nin güçlü ve hukuk devleti yolundaki ilerlemesine hep beraber katkı sağlarız diyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir şey mi söyleyecektiniz Sayın Tutdere.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Kısa bir şey söyleyeceğim ama müsaade varsa?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) - Arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

Tabii, bu çalışma boyunca özellikle bazı kanun maddelerindeki tanımların muğlaklığı konusunda bizler de uyarılarda bulunduk, arkadaşlarımız da uyarılarda bulundu. Evet, kanunun ruhuna uygun ve tanımlamaların net olması gerekiyor. Çünkü bu konuda sizin pratiğinize baktığımızda kaygılarımız var. Biz her ne kadar kanunlara tanımları net yazsak da uygulamada birtakım sıkıntıların olduğunu görüyoruz. İşte en son Anayasa Mahkemesine üyelik konusunda hızla ilerleyen bir yargıcın durumunu hepimiz izliyoruz. Öncelikle İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı aslında kanunların arkasından dolanılarak Yargıtaya seçildi, şu anda Yargıtayda yapılan seçimde de aldığı oya baktığımızda muhtemelen Sayın Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa Mahkemesine büyük ihtimalle üye olarak seçilecek. Dolayısıyla aslında biz bu kanunlara ne yazarsak yazalım, siz bir yolunu bulup arkasından dolanarak istediğiniz şekilde, istediğiniz çalışmayı yapılabiliyorsunuz. Aslında Türkiye’de artık iktidarınız döneminde en iyi kanunu da yapsanız uygulayıcıların elinde en kötü kanuna dönüştüğünü de üzülerek görmekteyiz. Onun için, bu kanunun da -bütün eleştirilere rağmen bu şekilde geçecek Komisyondan, öyle görünüyör-pratikte çok bir fayda sağlamayacağını, yine kendi menfaatleriniz doğrultusunda bu kanunu da istediğiniz şekilde evirip çevirip yandaşların faydasına olacak şekilde uygulayacağınızı düşünüyorum.

Kanunun hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Evet, Komisyonumuzdaki bekleme süresine hassas davranıyoruz. Bu konuda tabii gruplar arasında bu kanun teklifiyle ilgili bir uzlaşma zemini olmuştu, o nedenle kırk sekiz saat beklemeden sizlere gönderdik ancak karşılaştırmalı metni de hazırlayarak sizlere yardımcı olmak açısından onu da göndermiştik.

Şimdi, 43'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 43'üncü madde kabul edilmiştir.

Kanun teklifinin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzu Genel Kurulda temsil etmek üzere özel sözcüler olarak İstanbul Milletvekilimiz Sayın Abdullah Güler'i, İzmir Milletvekilimiz Sayın Mahmut Atilla Kaya'yı, Balıkesir Milletvekilimiz Sayın Belgin Uygur'u teklif ediyoruz: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi için pazartesi 11.00'e kadar...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 11.00 erken.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Salı günü getireceksiniz ama belki uluslararası sözleşmelerle...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, raporu hazırlayacağız. Raporun basımı, yazımı... Muhalefet şerhinin eklenmesi gerekiyor.

Pazartesi 12.00'ye kadar süre veriyoruz.

Çok teşekkür ediyoruz.

Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcı arkadaşlarımıza da çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Kapanma Saati: 17.38

